

บรรณนิทัศน์
เกี่ยวกับ
การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา

สารนิพนธ์
ของ
วาณี ธรรมสุริยะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณนิทัศน์
เกี่ยวกับ
การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา

บทคัดย่อ
ของ
วาณี ธรรมสุริยะ

4 ส.ย. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

๒ 157252

วาณี ธรรมสุริยะ. (2545). บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาศินย์.

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยรวบรวมงานทางวิชาการจากสิ่งพิมพ์ซึ่งได้แก่ หนังสือและตำราทางวิชาการ บทความในวารสาร และงานวิจัย รวมทั้งสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต (Internet) ในเว็บไซต์ (Website) ทางการศึกษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การค้นคว้าครอบคลุมระหว่างปี พ.ศ. 2540-2545 ได้บรรณนิทัศน์รวมทั้งสิ้น 105 เรื่อง เป็นหนังสือและตำราทางวิชาการ 21 เรื่อง บทความในวารสาร 47 เรื่อง และงานวิจัย 37 เรื่อง

ขอบเขตของเนื้อหา มีดังนี้ 1) การบริหารงานคุณภาพการศึกษา 2) หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 3) การดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 4) การประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก และ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กับ การประกันคุณภาพการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เมื่อผู้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมได้สิ่งพิมพ์ทั้งหมดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จากห้องสมุดและเว็บไซต์ (website) แล้ว ได้วิเคราะห์และจำแนกแต่ละสิ่งพิมพ์ตามขอบเขตข้างต้น แล้วจัดทำบรรณนิทัศน์โดยเรียงตามปี พ.ศ. เริ่มจากปี พ.ศ. 2540 จนถึงปี พ.ศ. 2545 ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอโดยจัดทำบรรณนิทัศน์จำแนกเป็น บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง และบรรณนิทัศน์หัวเรื่อง เพื่อสะดวกแก่ผู้สนใจในการค้นหา

**AN ANNOTATION OF EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
OF SECONDARY SCHOOLS**

**AN ABSTRACT
BY
VANEE THAMSURIYA**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
At Srinakharinwirot University
May 2002**

Vanee Thamsuriya. (2002). *An Annotation of Educational Quality Assurance of Secondary Schools*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor :
Miss Supepun Phatanapanit.

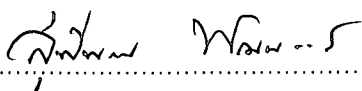
The purpose of this Master's Project was to devise annotations for the educational quality assurance of secondary schools. Thai and English printed matters including academic books, articles from educational journals and theses, from 1997 to 2002 were compiled and annotated. Searches from the educational websites were also performed. The total of the annotations were 105 of which 21 were from academic books, 47 were articles from educational journals and 37 were theses.

The scope of the content was defined as 5 aspects: 1) the educational quality management; 2) the principles, concepts, and guidelines of quality assurance of secondary schools; 3) the implementation and operational results of the quality assurance of secondary schools; 4) the internal quality assurance and the external evaluation; and 5) the administrators, teachers and the quality assurance.

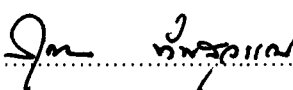
After searching and compiling printed matters about the quality assurance of secondary schools from libraries and websites, they were analyzed and classified according to each aspect in the scope above and annotated which were made in a yearly order, starting from 1997 to 2002. For convenient searches, three indexes were presented, i.e. author index, title index and title keyword index.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

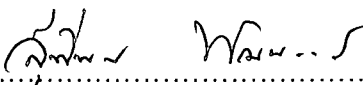
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

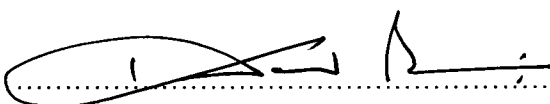

.....
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

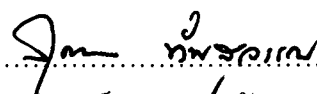
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธา ทัพสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธา ทัพสุวรรณ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จันตรกุล)
วันที่ 4 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

บรรณนิทัศน์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ที่สำคัญยิ่ง คือ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ดูแลช่วยเหลือและเมตตาตามาตลอด ผู้จัดทำสารนิพนธ์ตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งที่อาจารย์มอบให้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกดา ทัพสุวรรณ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และให้คำชี้แนะในการปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ที่ได้กรุณาตรวจแก้บทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหารการศึกษา ที่ได้ให้ความรู้ และวิธีการแสวงหาความรู้แก่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ และขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่ได้ให้คำชี้แนะในระหว่างการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

วาณี ธรรมสุริยะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ความสำคัญของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์.....	4
2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	6
การมัธยมศึกษา.....	6
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	8
ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
แนวคิดและทฤษฎีการบริหารคุณภาพ.....	11
หลักการ แนวคิด และนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษา.....	19
แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา.....	23
กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	31
การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก.....	36
ผู้บริหาร กับ การประกันคุณภาพการศึกษา.....	40
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	46
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	46
ผลสรุปจากการศึกษาค้นคว้า.....	49
การนำผลสรุปที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์.....	52
4 บรรณนิทัศน์ หนังสือและตำราทางวิชาการ.....	53
5 - บรรณนิทัศน์ บทความ.....	61
6 บรรณนิทัศน์ งานวิจัย.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ดรรชนี.....	116
ดรรชนีผู้แต่ง.....	117
ดรรชนีชื่อเรื่อง.....	120
ดรรชนีหัวเรื่อง.....	126
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	141
ภาคผนวก ก.....	142
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6	
มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	
ภาคผนวก ข.....	144
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ประวัติย่อผู้ศึกษา.....	152

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 หลักการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบ.....	14
2 แนวความคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา.....	20
3 การจัดทำธรรมเนียมสถานศึกษา.....	25
4 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา.....	32
5 การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับ Accountability.....	34
6 การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับ Accreditation.....	34
7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับ การประกันคุณภาพภายนอก.....	40
8 ขั้นตอนการบริหารของผู้บริหาร.....	42
9 ขั้นตอนการสอนของครู.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จำเป็นที่ทุกประเทศต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตวิเคราะหฺ์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ประเทศไทยก็อยู่ในภาวะวิกฤตที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของความเจริญก้าวหน้าดังกล่าว ผสมผสานกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันที่ยังไม่สามารถสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ตามที่มุ่งหวัง สืบเนื่องจากปัญหาหลายประการ ทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และระบบสนับสนุนต่างๆ รวมทั้งกระบวนการที่ยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ซึ่งทุกฝ่ายเชื่อว่าการแก้ภาวะวิกฤตเหล่านี้ได้นั้น ต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคุณภาพของคนในชาติ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ และสืบเนื่องมาจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นหน่วยรับผิดชอบ จัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายจึงต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (กรมวิชาการ. 2542 : 2)

สงบ ลักษณะ (2538) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาคุณภาพทางการศึกษาของไทยว่า ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่มีคุณภาพที่สังคมพอใจ จนแสดงถึงการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม (Accountability) รวมทั้งยังไม่มีมาตรฐานกลางที่โรงเรียนต่างๆ พึ่งพิงประสงค์และพึงผลิตให้ได้ผลเท่าเทียมกันในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทางด้านนโยบายมีความสับสนและขาดสภาพสมดุลของแนวคิดต่างๆ เช่น การรวมอำนาจ การกระจายอำนาจ การควบคุมจากส่วนกลาง การให้โรงเรียนอยู่ในความอิสระ และอยู่ในความดูแลของท้องถิ่น สัดส่วนของการบังคับวิชาเรียน และการปล่อยให้เลือกเสรี ความ

เข้มงวดในมาตรฐานความรู้ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม กับการยินยอมให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย อีกทั้งขาดมาตรการที่จะกำกับ กำชับ ให้โรงเรียนดำเนินการอย่างจริงจังในการพัฒนา คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่างๆ ตามแนวทางการใช้หลักสูตรให้ได้ผล สำเร็จอย่างจริงจัง ขาดแรงจูงใจ หรือการเสริมแรงเพื่อการยกย่องให้เกียรติ ให้รางวัลในความก้าวหน้า ตามระบบตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู นักเรียน ที่มีผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐาน

ปัจจุบันมีหลายองค์กรที่ดำเนินการศึกษาเพื่อจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ นานาประเทศ เช่น UNDP (United Nations Development Programme) ที่ได้จัดอันดับการพัฒนา มนุษย์ในปี 2543 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 76 ซึ่งต่ำกว่ามาเลเซีย (61) เกาหลี (31) สิงคโปร์ (24) ญี่ปุ่น (9) แต่สูงกว่าจีน (99) และ เวียดนาม (108) หรือ IMD (International Institutes for Management Development) ที่จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านศักยภาพของคนใน ประเทศต่างๆ ในช่วงปี 2539-2541 คนไทยอยู่ในอันดับที่ 40 37 และ 35 จาก 46 ประเทศ และใน ปี 2542-2543 อยู่ในอันดับ 33 และ 30 จาก 47 ประเทศ หากดูเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานทางการ ศึกษา ตามเกณฑ์ระบบการศึกษาที่ผู้บริหารมีความเห็นว่าระบบการศึกษาเหมาะสมกับความจำเป็น ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจหรือไม่ ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 34 ซึ่งหมายความว่ายังไม่เหมาะสม ในขณะที่สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 แสดงว่าเหมาะสมมาก และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 20 ซึ่งสูงกว่า ไทย ในขณะที่เกาหลี (38) ญี่ปุ่น (39) และจีน (43) ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าไทย หรือตามเกณฑ์ อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาของประชากรกลุ่มอายุวัยเข้าเรียน ในปี 2539 ประเทศไทยมี อัตราการเข้าเรียนในระดับนี้ร้อยละ 56.9 อยู่ในอันดับที่ 35 ซึ่งต่ำกว่า มาเลเซีย (31) จีน (19) เกาหลี (4) และญี่ปุ่น (2) หรือตามเกณฑ์อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษาในปี 2540 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 5 มีนักเรียนต่อครู 20 : 1 ซึ่งเป็นอันดับที่ดีกว่าสิงคโปร์และเกาหลี แต่อยู่ ในอันดับต่ำกว่าญี่ปุ่น จีน และมาเลเซีย หรือตามเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเกรด 8 ในปี 2539 เมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น เกาหลีและสิงคโปร์ ประเทศไทยมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าทุกประเทศ คือ คณิตศาสตร์ ญี่ปุ่นได้ 605 คะแนน เกาหลีได้ 607 คะแนน สิงคโปร์ได้ 643 คะแนน ประเทศไทยได้ 522 คะแนน ส่วนวิทยาศาสตร์ ญี่ปุ่นได้ 571 คะแนน เกาหลีได้ 565 คะแนน สิงคโปร์ได้ 607 คะแนน ประเทศไทยได้ 525 คะแนน และในปี 2543 ความสามารถในการแข่งขันในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของคนไทยอยู่ในอันดับที่ 47 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544ข : 6-38) หรือจาก การประเมินของ IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) เกี่ยวกับผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย พบ ว่า แม้ผลการเรียนของนักเรียนไทยจะดีกว่าหลายประเทศในโลก แต่ก็ยังต่ำกว่าหลายประเทศใน ทวีปเอเชีย (กรมสามัญศึกษา. 2542ก : 2) ขณะเดียวกันทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการ ประเมินของกรมวิชาการพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดย

เฉพาะระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 มีคะแนนในรายวิชาต่างๆ ต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ยกเว้นวิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคะแนน 59 และ 55 ตามลำดับ และนักเรียนโดยรวมในกรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในส่วนภูมิภาค (จุมพล ประเสริฐสุข. 2543 : 34) วิฤติการศึกษาข้างต้นส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในการแก้ปัญหา ทำให้หลายหน่วยงานได้เริ่มวางแผนทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง โดยใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นมาตรการสำคัญ การศึกษาสำหรับอนาคตจึงต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพทัดเทียมกันทั่วประเทศ

จากสภาพปัญหาข้างต้น และการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาต่างๆ บางแห่งได้มีการประกันคุณภาพภายในแล้วและกำลังเตรียมการเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก และบางแห่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการ ทำให้มีนักวิชาการ นักการศึกษาเขียนบทความต่างๆ มากมาย ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาและรวบรวมสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

✓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

✓ ความสำคัญของการศึกษา

ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาในสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูล และเป็นสารสนเทศแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในการค้นคว้าเพิ่มเติม และแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

✓ 1. ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จากสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระหว่าง ปี 2540-2545 ในเรื่องเกี่ยวกับ

1.1 การบริหารงานคุณภาพการศึกษา

✓ 1.2 หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

✓ 1.3 การดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

✓ 1.4 การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

✓ 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กับการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ขอบเขตของเอกสาร

ลักษณะสิ่งพิมพ์ที่ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ หนังสือและตำราวิชาการ บทความในวารสาร และงานวิจัยทางการศึกษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระหว่าง ปี 2540-2545

3. ขอบเขตของแหล่งศึกษาค้นคว้า

สืบค้นจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และหอสมุดแห่งชาติ รวมทั้งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต (Internet) จาก เว็บไซต์ (website) ทางการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

✓ คุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการทั้งหลายของสถาบันที่มีแบบแผนและเป็นระบบ อันจะก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่า การจัดการศึกษาจะได้คุณภาพตามจุดประสงค์ของปรัชญาการศึกษาแต่ละระดับ

✓ การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

✓ การประกันคุณภาพภายใน คือกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อันมีจุดมุ่งหมายให้สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดำเนินการโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องอื่นเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือ หน่วยงานที่กำกับดูแล และติดตามประเมินผลโดยบุคลากรในสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

✓ การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ที่มุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

✓ การบริหารคุณภาพ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพของผู้เรียนด้วยการให้บุคลากรทุกระดับและทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุง ในการที่จะจัดการให้ประสบความสำเร็จสูงสุด สถานศึกษาจะต้องถือความพอใจสูงสุดของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และลูกค้าเป็นหลัก กำหนดทิศทางในการทำงานและนโยบายชัดเจน กำหนดขั้นตอนการทำงานรวมทั้งคู่มือการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการประเมินงานทั่วทั้งองค์กร จัดหาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ยอมรับและแสวงหาวิธีการจัดการเพื่อควมมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การมัธยมศึกษา
- ✓ 2. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
- ✓ 3. ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา
4. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารระบบคุณภาพ
- ✓ 5. หลักการ แนวคิด และนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษา
- ✓ 6. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
- ✓ 7. กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา
- ✓ 8. การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก
- ✓ 9. ผู้บริหารและครู กับ การประกันคุณภาพการศึกษา

การมัธยมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับกลางที่เชื่อมต่อระหว่างประถมศึกษา และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งระดับการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละ 3 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12) ผู้เรียนมีเกณฑ์อายุอยู่ในวัยรุ่นซึ่งกำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาวัยรุ่นให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ มีส่วนในการสร้างคุณลักษณะที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างดี มีความรู้ สามารถที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้ มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นพลเมืองและสมาชิกที่ดีของสังคม (อมรา เล็กเริงสินธุ์. 2540 : 53-55) กรมวิชาการจึงกำหนดให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองที่ดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม ในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2535ก : 2-3)

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน

3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่างๆ
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
5. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
6. มีทัศนคติที่ดีต่อ समाชีพทุกคน มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบ समाชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2535ข : 2-3)

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ
3. สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานของปวงชนที่รัฐมุ่งเน้นให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมยอมรับว่า โรงเรียนสามารถผลิตผู้จบการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมและคุณลักษณะต่างๆ ได้ครบถ้วนตามหลักสูตรและตามความคาดหวังของสังคม ตลอดจนแสดงความมั่นใจได้ว่าปัจจัยและกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเป็นมาตรฐานอันเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ตามที่ต้องการ (กรมสามัญศึกษา. 2542ก : คำนำ)

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

ในทางการศึกษามีนักวิชาการ สถาบัน และหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้สอดคล้องกัน อาทิ เช่น

กรมวิชาการ (2539ก : 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่างๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนป้อนกลับ เพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมกันสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ดีก็จะตามมา

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540 : 5) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึงระบบที่สร้างความมั่นใจ (พึงพอใจประทับใจ) ต่อสังคม ผู้ปกครอง ลูกคำ ว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สงบ ลักษณะ (2541 : 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพคือ การวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต ดังนั้น การประกันคุณภาพทางการศึกษา จึงเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 :1) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย

และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน

กรมสามัญศึกษา (2542ก : 8) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา (Mechanical Process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

ทบวงมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใดๆ ที่หากดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้ จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

//สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544ก : 15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างมั่นใจให้ผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ /

สเตบบิง (Stebbing. 1993 : 19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้รายละเอียดหรือคำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

คัทแทนซ์ (Cuttance. 1994 : 5) ได้ให้นิยามของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ และการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

เมอกาทรอยด์ และ มอร์แกน (Murgatroyd & Morgan. 1994 : 45) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง การกำหนดมาตรฐาน วิธีการ ความต้องการคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงกระบวนการตรวจสอบ การประเมิน ที่สามารถตรวจได้ว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการปฏิบัติไปนั้นได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

จากความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามบริบทของสถาบันหรือหน่วยงาน แต่มีความมุ่งหมายที่สอดคล้องกันคือ ผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาพยายามที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และ สังคมว่า สถานศึกษาจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และตรงกับ ความมุ่งหวังและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีการรับประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการจัดการ กระบวนการ การปฏิบัติการคุณภาพ รวมทั้งมีการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ อย่างเป็นระบบตลอดเวลา

ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์อันได้แก่ ความเจริญทางเทคโนโลยี สารสนเทศ การสื่อสาร การแข่งขันกับนานาชาติ สภาพทางเศรษฐกิจที่อยู่ในภาวะวิกฤต คุณภาพของประชากร ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติ สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ และกระแสโลกาภิวัตน์ รัฐไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่ดี มีศักยภาพเพียงพอในการดำรงชีวิตในสังคมและสามารถพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงบทบัญญัติด้านการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่ให้ทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย (กรมสามัญศึกษา. 2542ข : 1-2) รัฐจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542ก : 24-26) โดยส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดไว้ในหมวด 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายในดำเนินการโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (มาตรา 48) เพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งจะได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี (มาตรา 49) สถานศึกษาต้องจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลแก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อทำการประเมินคุณภาพภายนอก (มาตรา 50) หากสถานศึกษาใดมีผลการประเมินภายนอกไม่ได้มาตรฐาน ให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา 51)

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารคุณภาพ

การจัดการศึกษาไม่ว่าในระบบใหญ่ของประเทศ (ระดับมหภาค) หรือในระบบย่อยลงมา (ระดับจุลภาค) คุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นหรือมีขึ้นได้ ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา (กรมวิชาการ. 2539 : 2) การดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว จึงต้องอาศัยการบริหารที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพ ซึ่งโดยทั่วไปอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กร (Organization Development) อาทิเช่น

1. แนวคิดการบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง (The Deming Cycle)

วงจรเดมมิงประกอบด้วยขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอน การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนไปเรื่อยๆ ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้น โดยมีขั้นตอนของวงจร PDCA ดังนี้ (อิโตชิ คูเมะ. 2540 : 58-61)

1. การวางแผน (Plan)

ในบรรดาส่วนประกอบทั้งสี่ส่วนของวงจร PDCA นั้น การวางแผนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าส่วนอื่นไม่มีความสำคัญ เพียงแต่ว่าส่วนการวางแผนจะเป็นส่วนที่ทำให้ส่วนอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าแผนการไม่เหมาะสมจะมีผลทำให้ส่วนอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การลงมือปฏิบัติ (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการมาปฏิบัติอย่างถูกต้องจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ต้องสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนการไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้นๆ

2.2 ต้องสร้างความมั่นใจว่ามีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

2.3 การจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้นๆ มาปฏิบัติ

2.4 การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เหมาะสม

3. การตรวจสอบ (Check)

เมื่อทำการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ต้องมีการประเมินลักษณะ 2 ประการ

3.1 มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่

3.2 ตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่

4. การปฏิบัติการแก้ไข (Action)

ขณะเมื่อทำการปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องแยกแยะให้ชัดเจนระหว่างการกำจัดปรากฏการณ์หรืออาการของปัญหาและการกำจัดสาเหตุ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า มีงานจำนวนมากที่ทำเป็นประจำ ในงานชนิดนี้ การกำจัดแค่อาการไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาที่มีอยู่ เป็นเพียงแค่การเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปเท่านั้น

การบริหารงานในระดับต่างๆ ทุกระดับตั้งแต่เล็กที่สุดคือการปฏิบัติงานประจำวันของบุคคลคนหนึ่ง จนถึงโครงการในระดับใหญ่ที่ต้องใช้กำลังคนและเงินงบประมาณจำนวนมาก ย่อมมีกิจกรรม PDCA เกิดขึ้นเสมอ โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ครบวงจรบ้าง ไม่ครบวงจรบ้างแตกต่างกันตามลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในแต่ละองค์กรจะมีวงจร PDCA อยู่หลายวง วงใหญ่สุดคือวงที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน แผนงานวงใหญ่สุดนี้อาจครอบคลุมระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายปีจึงจะบรรลุผล การจะผลักดันให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปรากฏเป็นจริงได้ จะต้องปฏิบัติโดยนำแผนยุทธศาสตร์มากำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ขององค์กร แผนการปฏิบัติงานประจำปีจะก่อให้เกิดวงจร PDCA ของหน่วยงานขึ้นใหม่ หากหน่วยงานมีขนาดใหญ่ มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก็จะต้องแบ่งกระจายความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่างๆ ทำให้เกิดวงจร PDCA เพิ่มขึ้นอีกหลายๆ วงโดยมีความเชื่อมโยงและซ้อนกันอยู่ การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งหมดจะรวมกันเป็น D ขององค์กรนั้น ซึ่งองค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ (C) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ในแต่ละปี (A) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริง และทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 50)

2. แนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management : TQM)

วิโรจน์ สารัตนะ (2542 : 27-28) กล่าวว่า ในยุคของการแข่งขันเชิงคุณภาพดังเช่นปัจจุบัน องค์กรต่างๆ ได้พัฒนาหลักการบริหารที่น่าสนใจของตนเองขึ้นมา ดังกรณีหลักการบริหารคุณภาพโดยรวมที่นิยมเรียกกันสั้นๆ ว่า ทีคิวเอ็ม (TQM) ก็เป็นหลักการหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการบริหาร โดยมุ่งให้ความสำคัญไปที่ความรับผิดชอบต่อการผลิต หรือการให้บริการที่มีคุณภาพร่วมกัน กระตุ้นให้แต่ละฝ่ายมุ่งพัฒนาคุณภาพของงาน หลักการบริหารนี้มีพื้น

ฐานมาจากหลักการควบคุมคุณภาพโดยรวม (Total Quality Control : TQC) ที่ได้นั้นความมี
 พันธะผูกพันกับองค์กร การบูรณาการความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพเพื่อบรรลุจุดหมาย
 ขององค์กร และการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยกำหนดหลัก 14 ประการ เพื่อพัฒนาคุณภาพ
 งาน ดังนี้

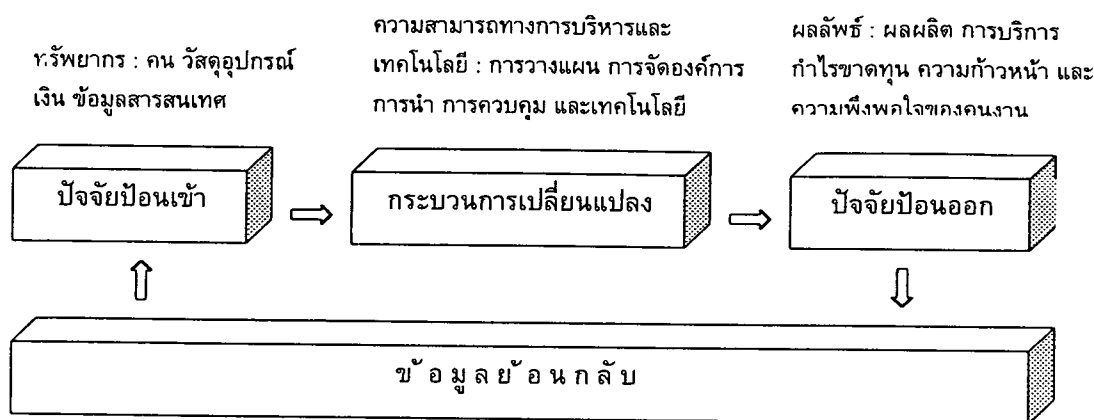
- 2.1 ให้มีพันธะผูกพันระยะยาว เพื่อการปรับปรุงผลผลิตและบริการ
- 2.2 ให้นำปรัชญาใหม่ๆ มาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพ
- 2.3 สร้างคุณภาพกับผลผลิตเป็นอันดับแรก
- 2.4 สร้างความจงรักภักดีและความเชื่อถือระยะยาว
- 2.5 ปรับปรุงระบบการผลิตและการให้บริการอยู่เสมอ
- 2.6 ให้มีการอบรมบุคลากร
- 2.7 ให้มีสภาวะความเป็นผู้นำ
- 2.8 ขจัดบรรยากาศแห่งความกลัว ทำงานด้วยความเป็นสุข
- 2.9 ขจัดอุปสรรคระหว่างหน่วยงานเพื่อความเป็นทีม
- 2.10 ขจัดคำขวัญหรือคำชักชวนเพื่อให้ปรับปรุงคุณภาพ เพราะอาจเป็นสาเหตุ
 ให้คุณภาพและการผลิตตกต่ำเสียเอง
- 2.11 ขจัดการใช้มาตรฐานการทำงานและเป้าหมายเชิงปริมาณกับระดับล่าง แต่
 ใช้ภาวะผู้นำแทน
- 2.12 เปลี่ยนจุดเน้นจากมุ่งปริมาณเป็นมุ่งคุณภาพ
- 2.13 มีแผนงานให้การศึกษาและการพัฒนาตนเอง
- 2.14 ให้ยึดถือการเปลี่ยนแปลงเป็นภารกิจแห่งตน

3. การบริหารตามทฤษฎีระบบ

คาสท์ และ โรเซนวิก (Kast & Rosenzweig. 1972 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ.
 2542 : 24) กล่าวว่า การบริหารตามทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้นโดยนักชีววิทยาและนักฟิสิกส์ ตั้งอยู่บน
 ฐานความคิดที่ว่าองค์กรหนึ่งๆ สามารถมองเป็นระบบหนึ่งๆ ได้ โดยระบบหนึ่งๆ นั้นหมายถึง
 ชุดขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพเพื่่มุ่งสู่จุดหมายขององค์การร่วมกัน ดังภาพ
 ประกอบ 1 ดังนี้

- 3.1 ปัจจัยป้อนเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากรต่างๆ เช่น คน วัสดุอุปกรณ์ เงิน ข้อมูล
 สารสนเทศ ที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าหรือให้บริการ
- 3.2 กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation processes) จากการใช้ศักยภาพ
 ทางการบริหารและทางเทคโนโลยีขององค์กร เพื่อเปลี่ยนปัจจัยป้อนเข้าให้เป็นปัจจัยป้อนออก
- 3.3 ปัจจัยป้อนออก (Outputs) ประกอบด้วยผลผลิต การให้บริการ หรือผลลัพธ์
 อื่นๆ ที่องค์กรผลิตขึ้น

3.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับผลลัพธ์และสถานะขององค์การที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

ภาพประกอบ 1 หลักการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบ

ที่มา : วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์. หน้า 24.

4. การบริหารคุณภาพระบบ ISO

การบริหารคุณภาพสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เครื่องมือหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาได้คือ การนำระบบคุณภาพ ISO (International Organization for Standardization หรือ ISO) มาใช้กับการจัดการศึกษา

ISO เป็นองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ปัจจุบันมีสมาชิกซึ่งเป็นหน่วยงานมาตรฐานของแต่ละประเทศมากกว่า 110 ประเทศ องค์การ ISO เป็นสถาบันที่เกิดจากการรวมตัวขององค์การทางอุตสาหกรรมย่อยๆ ในแต่ละประเทศทั่วโลก โดยต่างมีพันธะสัญญาเพื่อต้องการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งจะเข้าไปมีส่วนช่วยสนับสนุนการค้าระหว่างชาติโดยตรง สำหรับประเทศไทยมีตัวแทนทางราชการของ ISO คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม (สุนทร พูนพิพัฒน์. 2542. : 40)

วีรณัฐ ปิณฑวนิช (2543 : 18-23) ได้กล่าวถึงระบบการรับรองมาตรฐาน ISO ที่ได้รับความนิยมในขณะนี้ว่า ได้แก่ ISO 9001 ใช้รับรององค์กรที่สามารถวิจัย ออกแบบระบบบริหารจัดการและผลิต ISO 9002 ใช้รับรองระบบบริหารจัดการเพื่อผลิตตามแบบที่บริษัทแม่กำหนดให้ และ ISO 14001 ใช้รับรองระบบบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ถึงปัจจุบันมีมาตรฐานกว่า 10,700 เรื่อง หากยังไม่พบว่ามีเรื่องการศึกษา แม้กระนั้นก็ตาม ISO 9002 และ ISO 14001 ได้ถูกนำมาใช้รับรองมาตรฐานโรงเรียนในประเทศไทย โดยใช้ ISO 9002 รับรองระบบบริหารจัดการ

การของโรงเรียน เพื่อจัดระบบและระเบียบการทำงานของครูและบุคลากร ระบบเอกสาร ให้โปร่งใส สามารถตรวจสอบแก้ไขได้สม่ำเสมอ ISO 9002 ถูกนำมาใช้ในโรงเรียนครั้งแรกเมื่อประมาณปี 2540 ในสมัยที่นายกวาง รบคอบ เป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา โดยเห็นว่าคุณภาพของโรงเรียน หลายแห่งในสังกัดตกต่ำลง เพราะขาดระบบและมาตรฐานในการปฏิบัติงานชัดเจน จึงให้มีโครงการ นำร่องโรงเรียนมาตรฐานสากล มีโรงเรียนทั้งในและนอกเขตกรุงเทพฯ ขณะนั้นถูกคัดเลือกให้เข้าร่วม โครงการ 18 แห่ง อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามาตรฐาน ISO 9002 ในโรงเรียนยังยึดหลักการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการศึกษาเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งหลักสูตรและวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของครู ที่เน้นเพียงวิชาหลักๆ ให้นักเรียนท่องและจำเพื่อนำไปสอบ ตลอดจนกำหนดกฎระเบียบทั่วไปในการทำงานของครู บุคลากร และระเบียบที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม โดยไม่เกี่ยวกับความสามารถและคุณภาพของผู้เรียน ส่วน ISO 14001 ที่ใช้รับรองมาตรฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม มีจุดมุ่งหมายให้โรงเรียนใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดมลพิษ และปรับปรุง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เริ่มใช้หลังจากที่มีการใช้ ISO 9002 ในโรงเรียนได้ไม่นาน ทำให้ หลังจากนั้น ทั้ง ISO 9002 และ ISO 14001 เริ่มเป็นที่รู้จักและกลายเป็นกระแสนิยมมากขึ้นในหมู่ ผู้บริหารสถานศึกษา และช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในด้านคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน เนื่องจากองค์กรที่ให้การรับรองโดยมากมักเป็นบริษัทต่างชาติ อย่างไรก็ตาม ไม่มีข้อบังคับให้สถาน ศึกษาต้องทำ ISO ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของแต่ละโรงเรียน โรงเรียนที่ทำ ISO ส่วนใหญ่ขอการรับรองจากบริษัทต่างชาติ และต้องใช้เวลาดำเนินการก่อนได้ใบรับรองนานถึงปีกว่า เมื่อผ่านการประเมินแล้ว ใบรับรองจะมีอายุใช้งาน 3 ปี แต่ระหว่างนี้ยังต้องมีการติดตามประเมินผล ทุก 6 เดือน หรือ 1 ปี หากใบรับรองหมดอายุ โรงเรียนสามารถต่ออายุหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความ ประสงค์ของโรงเรียน ปัจจุบันสถานศึกษาของไทยทุกระดับในทุกสังกัดทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9002 ประมาณ 35 แห่ง ส่วนที่ได้รับ ISO 14001 มีประมาณ 20 กว่าแห่ง และยังมีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากอยู่ระหว่างทำ ISO ทั้งสองระบบ โดยมีสำนัก นิเทศก์และพัฒนาของแต่ละกรมต้นสังกัดเป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำ

โรงเรียนที่ทำการประกันคุณภาพตามระบบ ISO ได้ขอรับการรับรองมาตรฐาน ISO 9002 และ ISO 14001 จึงจะกล่าวถึง ISO ทั้งสองระบบพอเป็นสังเขป ดังต่อไปนี้

ISO 9002 เป็นมาตรฐานหนึ่งในอนุกรม ISO 9000 ชูชาติ วิเรศธรณี (2542 : 81) ได้ อธิบายเกี่ยวกับมาตรฐาน ISO 9000 ว่า ไม่ใช่มาตรฐานของสินค้า แต่เป็นมาตรฐานสำหรับระบบ การบริหารจัดการขององค์กรที่มีการประกันคุณภาพ มีหลักเกณฑ์สำหรับการรับรองด้วยวิธีการ ตรวจสอบประเมิน (audit) อย่างเป็นระบบ องค์กรใดก็ตามเมื่อได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO 9000 ก็จะแสดงว่าองค์กรนั้นมีและใช้ระบบการบริหารจัดการด้านคุณภาพในรูปแบบ หรือแนวทาง ของการประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานทุกประการ โดยมีหลักฐานปรากฏ เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถให้ผู้ที่จะให้การรับรองซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถตรวจสอบประเมินระบบการ

ประกันคุณภาพตามวิธีการตามที่มาตรฐานกำหนดได้ โดยมีวิธีการบริหารจัดการตามข้อกำหนดของมาตรฐาน ISO 9000 พอสรุปได้คร่าวๆ ดังนี้

1. มีและใช้ระบบการบริหารคุณภาพ ในเชิงการประกันคุณภาพปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร มีความเป็นระบบและเนื้อหาของระบบสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐาน
2. มีและใช้แผนคุณภาพที่แสดงแนวทางแห่งการประกันคุณภาพขององค์กรในเชิงปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร
3. มีและใช้บทบัญญัติสำหรับกำกับกับการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรในทุกกระบวนการหรือทุกการดำเนินงานที่มีผลต่อคุณภาพ
4. มีและใช้การตรวจประเมินระบบตนเอง เพื่อการผดุงรักษาระบบคุณภาพ แก้ไข และป้องกันข้อบกพร่อง รวมทั้งเพื่อการปรับปรุงระบบคุณภาพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. มีและใช้บันทึกคุณภาพ ที่เป็นหลักฐานที่แสดงการดำเนินการที่มีผลต่อคุณภาพ และแสดงผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติตามระบบคุณภาพ

ทั้งนี้องค์กรมาตรฐานสากล ISO ได้ประกาศมาตรฐานสำหรับการรับรองระบบการบริหารขององค์กรออกมาเป็นชุดๆ เรียกรวมกันว่า อนุกรมมาตรฐาน ISO 9000 มีมาตรฐานที่เป็นรูปแบบสำหรับระบบการประกันคุณภาพที่จะมีการให้การรับรองกันได้ รวม 3 มาตรฐาน คือ

ISO 9001 คือรูปแบบการบริหารสำหรับการประกันคุณภาพในกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิต การส่งมอบ ติดตั้ง และการบริการ

ISO 9002 คือรูปแบบการบริหารสำหรับการประกันคุณภาพในกระบวนการผลิต การส่งมอบ ติดตั้ง และการบริการ

ISO 9003 คือรูปแบบการบริหารสำหรับการประกันคุณภาพในกระบวนการตรวจสอบและทดสอบขั้นสุดท้ายก่อนการส่งมอบ

การที่หน่วยงานหรือองค์กรธุรกิจจะได้รับการรับรองตามมาตรฐานใดปัจจัยหลักจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรนั้นว่าประสงค์จะให้การประกันคุณภาพแก่ลูกค้าในกิจกรรมการดำเนินการอะไรบ้าง เมื่อตัดสินใจว่าจะให้การประกันคุณภาพในกิจกรรมใดบ้างแล้ว ก็จะมาพิจารณาว่าการให้การประกันคุณภาพในกิจกรรมเหล่านั้นเข้าข่ายของมาตรฐานใด ก็จะต้องจัดการปรับรูปแบบการบริหารขององค์กรให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานนั้น แล้วจึงดำเนินการยื่นขอการรับรองต่อไป

ส่วน ISO 14001 ก็เป็นมาตรฐานหนึ่งมาตรฐานสากล ISO 14000 ซึ่ง สุเทพ วีระศาสตร์ (2541 : 6-1) ได้อธิบายว่ามาตรฐานสากล ISO 14000 เป็นมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ มาตรฐานของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มาตรฐานเกี่ยวกับ

ผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานที่เป็นเครื่องมือในการประเมินตรวจสอบ ส่วนมาตรฐาน ISO 14001 เป็นเกณฑ์ข้อกำหนดเพื่อให้องค์กรสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในองค์กรของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้องค์กรวางนโยบายและวัตถุประสงค์ ข้อกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาอันอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เด่นชัดทำให้องค์กรสามารถควบคุม หรือควบคุมทางอ้อมต่อปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ระบบการจัดการตาม ISO 14000 เป็นระบบการจัดการแบบวัฏจักรที่ไม่หยุดนิ่ง ผ่านกระบวนการวางแผน นำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และทบทวน ซึ่งจะหมุนเป็นวัฏจักรไปเรื่อยๆ โดยระบบควรจะทำให้องค์กรจัดการตนเองได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ

1. มีการจัดตั้งนโยบายให้สอดคล้องกับองค์กร
2. มีการค้นหา วิเคราะห์ลักษณะปัญหาหรือประเด็นปัญหา (Aspects) อันเกิดจากกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ทั้งที่เคยเกิดในอดีต ที่มีอยู่จริงและอาจจะมีขึ้นอยู่กว่าจะมีแผนกิจกรรมหรือแผนการจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง ผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง บริการอะไรบ้างในอนาคตด้วย (Past, Present, Future) และวิเคราะห์ว่าประเด็นปัญหาใดที่สำคัญเมื่อเทียบกับปัญหาอื่น (Significant Aspects)
3. จัดหาข้อกำหนดกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวข้อง
4. จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของการแก้ปัญหาโดยการตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน
5. จัดทำโครงสร้างและแผนการหรือแผนกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุตามนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
6. ดำเนินการตามแผน ควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง ตรวจสอบและทบทวนกิจกรรมเพื่อให้มั่นใจว่าสอดคล้องตามนโยบายและมีระบบการจัดการที่ยังคงเหมาะสม
7. ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ

จากการที่หลายโรงเรียนได้ทำการประกันคุณภาพด้วยระบบ ISO เสร็จสิ้นไปแล้ว และหลายโรงเรียนอยู่ระหว่างการดำเนินการอยู่ ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบมาตรฐาน ISO กับการประกันคุณภาพการศึกษาไทยไว้ ดังนี้

ปราณี พรธณวีเชียร (2541 : 6) ได้ให้ข้อดีของการนำระบบมาตรฐาน ISO มาใช้ คือ

1. เป็นเครื่องมือที่เป็นรูปธรรม มีเอกสารเป็นหลักฐาน กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจน เพราะระบุว่า Do what you write. Write what you do. ทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามได้
2. ผู้ปฏิบัติและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และมีเอกสารที่แสดงแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

3. มีการตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Audit) ถือว่าเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานที่สม่ำเสมอ
4. มีการประกันคุณภาพจากภายนอก โดยเป็นการตรวจสอบและประเมินผลทั้งระบบ เพื่อชี้ชัดว่าสถาบันได้มีการดำเนินการกิจกรรมหลักอย่างมีคุณภาพ
5. ไม่จำเป็นต้องประกันคุณภาพในทุกภาระหน้าที่ของงานในสถานศึกษา อาจเลือกกรอบเพียงบางส่วน แล้วจึงขยายผลไปยังจุดอื่น

วรภัทร์ ภูเจริญ (2543. : 31-33) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และข้อเสียของ ISO 9000 ไว้หลายประการ คือ ประโยชน์ ได้แก่ ในส่วนของครูและบุคลากร การทำงานจะเป็นระบบมากขึ้น การทำงานชัดเจน เพราะต้องเขียนกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน มองเห็นปัญหาที่นึกไม่ถึง เพราะคนนอกจะมองเห็นปัญหาได้ชัดเจนกว่า และคนในบอกกันเองอาจไม่เชื่อ ครู อาจารย์จะคิดแบบ PDCA เป็น และสามารถประยุกต์ใช้กับวิชาที่สอนได้ ในด้านการอบรม ครูอาจารย์จะได้รับการอบรมเพิ่มเติมอยู่เสมอ ผู้ที่สมควรจะได้รับการอบรม ทุกอย่างเป็นไปตามระบบ ในส่วนการบริหาร เป็นพื้นฐานในการทำระบบอื่น เช่น TQM เป็นการประเมินคุณภาพภายในอย่างหนึ่งตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และจะช่วยให้ผ่านการประเมินภายนอกได้โดยง่าย หากมีการโยกย้ายบุคลากร งานจะไม่สะดุด เพราะทำงานโดยใช้ระบบ ในส่วนผู้บริหารทำงานง่ายขึ้น เพราะการทำงานใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลข มีผู้ตรวจช่วยชี้ข้อบกพร่องให้ และในส่วนของนักเรียนที่จบจากสถานศึกษาที่ใช้ระบบนี้ จะมีพื้นฐานการทำงานที่เป็นระบบ คิดแบบ PDCA เป็น ส่วนข้อเสียคือ มีค่าใช้จ่ายสูงในการตรวจประเมิน การทำเอกสาร การอบรม ฯลฯ ผู้รับการประเมินต้องตีความข้อกำหนด ISO 9000 ให้ดี เพราะมาตรฐาน ISO บอกว่าต้องทำอะไร แต่ไม่บอกว่าทำอย่างไร และคนไทยไม่ได้ถูกฝึกเรื่องการทำรายงาน การจดบันทึก การเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ การรับฟังผลการประเมิน ครูจึงไม่ชอบงานประเภทนี้

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 3-5) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำระบบมาตรฐาน ISO ของภาคอุตสาหกรรมมาใช้กับระบบการศึกษาของไทยโดยไม่ดัดแปลงเลยไว้ว่า ระบบ ISO เน้นที่มาตรฐานของการผลิตสินค้าในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะปัจจัยป้อน (Input) และกระบวนการ (Process) ด้วยความเชื่อมั่นว่า ถ้า Input และ Process ดี ผลผลิต (output) ที่ออกมาก็จะดีตามไปด้วย สินค้าไม่สามารถผลิตหรือพัฒนาได้ด้วยตนเอง ในเรื่องการศึกษานั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ฉะนั้นการนำระบบ ISO มาใช้กับการศึกษาโดยตรงคงไม่ถูกต้อง จำเป็นต้องดัดแปลงโดยให้ความสำคัญกับ Output คือผู้เรียน และการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นทั้ง Input, Process และ Output อีกทั้งการทำระบบ ISO ต้องใช้เวลาและทรัพยากรมาก ที่สำคัญคือ ISO ไม่ได้รับรองการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นระบบที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และไม่ใช้ระบบที่เหมาะสมกับการรับรองมาตรฐานการศึกษา เพราะแก่นแท้ของการศึกษาคือ การเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักการ แนวคิด และนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ แล้วดำเนินการจัดการศึกษาให้สามารถสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนด หน่วยงานการศึกษาของรัฐจึงได้กำหนดหลักการ แนวคิด และนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

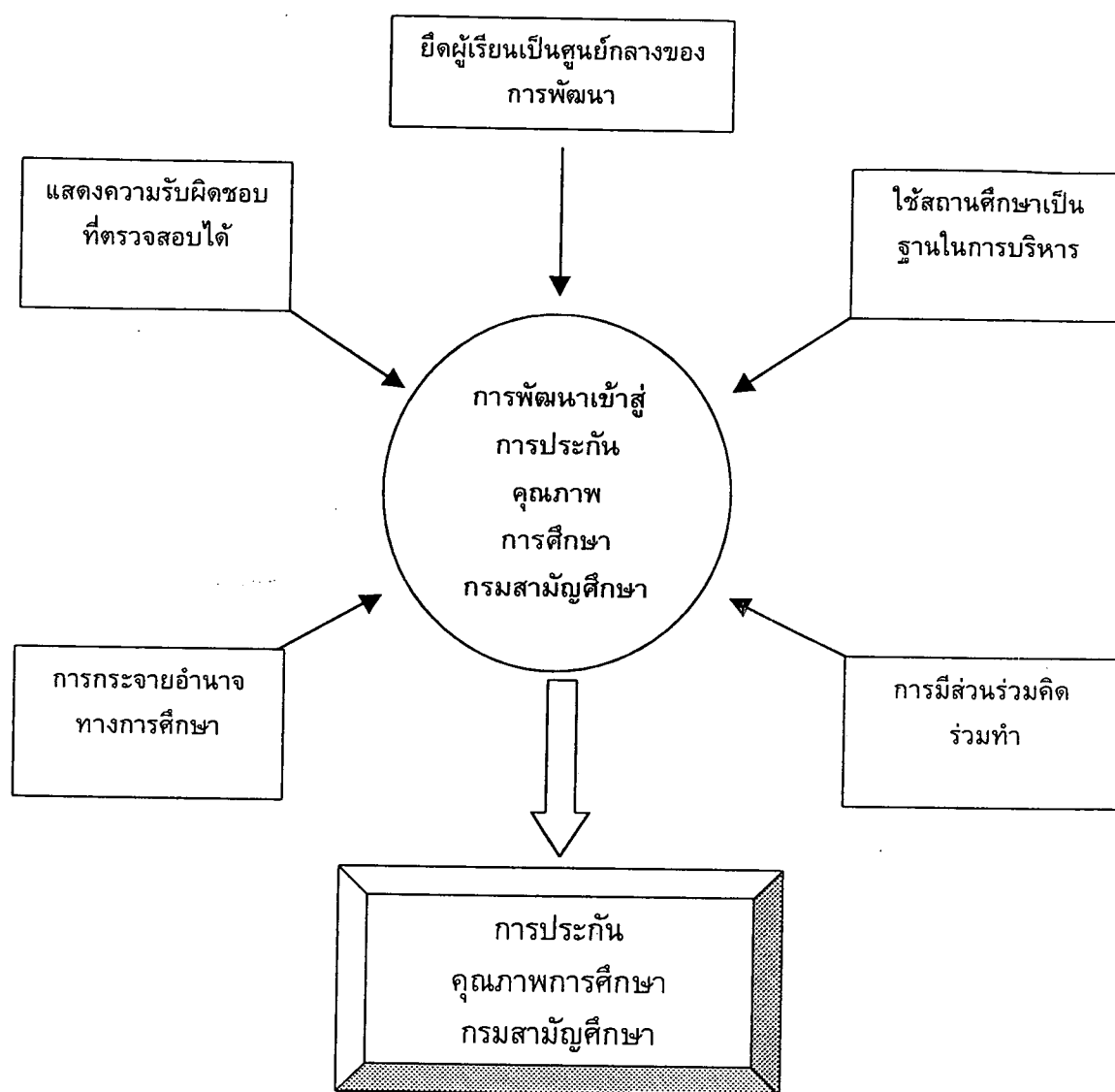
กรมวิชาการ (2542 : 3) กำหนดหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

กรมสามัญศึกษา (2542ก : 5-6) มีแนวคิดหลักการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และ สังคม ว่าผู้เรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีแนวคิดหลักและสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 2 ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-centered development) มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนทั้งปวง และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข และร่วมมือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-based management) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีความเชื่อว่า/สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และเป็นการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชน และสังคม ร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ภาพประกอบ 2 แนวความคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2542ก). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐาน และตัวชี้วัด มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภา. หน้า 7.

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and collaboration) มุ่งให้ การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคนและทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบใน การดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for education) โดยมีความเชื่อว่า การให้ทุกคนและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิดและร่วมดำ เนิน การในการจัดการศึกษา ร่วมกระบวนการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิด

ความรู้สึกความเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ก่อให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยมีความเชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้น จะทำให้เขาเกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการศึกษาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้ตอบสนองตามความต้องการ และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมในที่สุด

5. การแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (Authorities) ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมและต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ได้อย่างแท้จริง

จากแนวคิดข้างต้น กรมสามัญศึกษาซึ่งมี 10 เขตการศึกษา ต่างก็มียุทธศาสตร์ในการสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เช่นเขตการศึกษา 1 (ธนศ ขำเกิด. 2542 : 153-157) ได้กำหนด 4 ยุทธศาสตร์ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกในปี 2544 ซึ่งได้แก่ยุทธศาสตร์ที่ 1 การประสานงานที่ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ จัดประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรหลัก ให้มีการวางแผนดำเนินการเป็นจังหวัดๆ ไป ยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ ให้การสนับสนุน โดยคณะกรรมการทั้งระดับจังหวัดและสหวิทยาเขตต่างมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงาน รวมทั้งเสนอผลงานแลกเปลี่ยนกัน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติงาน โดยมีศึกษานิเทศก์คอยให้คำปรึกษาทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 3) มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ยึดหลักการสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. กระจายอำนาจในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียน
2. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3) ได้กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเท่าเทียมกัน

2. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา

3. สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างเสรีภาพ ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของส่วนภูมิภาค กับกรอบการดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด

4. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

โรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ใช้แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ. 2543 : 2-3)

1. ทบวงมหาวิทยาลัยจะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นให้มีระบบควบคุมคุณภาพทางวิชาการ และปรับปรุงการปฏิบัติการทุกด้านอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของควมมีเสรีภาพทางวิชาการ และอิสรภาพในการดำเนินงานที่เอื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอก

2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน โดยเน้นให้มีการสร้างกลไกการควบคุมคุณภาพ

3. ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบและวิธีการในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ

4. ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีกลไกของการตรวจสอบและประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

5. ทบวงมหาวิทยาลัยจะสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน และสถาบันต่างๆในสังคม ในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

6. ทบวงมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาต่อสังคมภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541. : 5) ได้กำหนดนโยบาย และหลักการ ในการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ ได้มาตรฐานของประเทศ และมาตรฐานสากล เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานของโรงเรียนเอกชน โดยกำหนดหลักการให้แต่ละโรงเรียนมีระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาขึ้นในโรงเรียน และให้มีการพัฒนาปรับปรุง

การปฏิบัติการกิจของโรงเรียนในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของควมมีเสรีภาพทางวิชาการ แต่ยังคงเอื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอก

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะชักชวนให้โรงเรียนเอกชนร่วมมือดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาตนเองตามปัจจัยหลักที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ให้ถึงระดับเกณฑ์เบื้องต้นที่เสนอแนะ แต่ทั้งนี้โรงเรียนควรต้องจัดให้มีระบบตรวจสอบและการประเมินตนเองขึ้นเป็นการภายใน

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการประกันคุณภาพขึ้น เพื่อเป็นแนวดำเนินการของโรงเรียน แต่โรงเรียนสามารถพัฒนารูปแบบหรือวิธีการเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละโรงเรียนได้

4. เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชนได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างกว้างขวาง เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการประเมินตนเองจนแน่ใจว่าโรงเรียนมีคุณภาพแล้ว โรงเรียนอาจขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาต่อไป

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะประสานให้เกิดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนนำข้อมูลข่าวสาร ผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกโรงเรียน ให้รับทราบถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน ได้ดำเนินงานโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง โดยให้โรงเรียนได้พัฒนาและประเมินตนเองอย่างเป็นกระบวนการ บนพื้นฐานของควมมีเสรีภาพทางวิชาการและความคล่องตัวในการบริหารและจัดการ เป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนได้พัฒนาตนเองให้ได้ระดับมาตรฐานการศึกษาที่นำมาใช้เพื่อการประกันคุณภาพจัดการศึกษาของโรงเรียน และเพื่อให้สาธารณชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ทราบ เกิดความเชื่อมั่น มั่นใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สุนันท์ ศลโกสุม. 2542 : 57)

แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ควรจะมีขั้นตอนหรือแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กรมวิชาการจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 20-21)

1. การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

ธรรมนูญสถานศึกษา เป็นข้อตกลงที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนด ชุมชนจะเป็นผู้ทำความเข้าใจกับความตกลงกับสถานศึกษา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษา อันประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ คือ ผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และข้าราชการ (ซึ่งไม่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ) โดยมีแนวทางการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ตามภาพประกอบ 3 ดังนี้

1. ศึกษา / ทบทวน สถานภาพปัจจุบันจากข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเกี่ยวกับ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ข้อมูลย้อนกลับจากการปฏิบัติที่ผ่านมา ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน นโยบาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ แนวโน้มการพัฒนาความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา

2. จัดทำธรรมนูญสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนด เป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วย ภาพรวมของสถานศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้เรียน แผนงบประมาณ แผนการกำกับตรวจสอบและรายงาน

3. เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ

4. ประกาศใช้ธรรมนูญสถานศึกษา

2. การบริหารจัดการคุณภาพ

เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการมาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบคุณภาพ มีมาตรฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542ข : 23-25) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกรมวิชาการไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาและการเตรียมการ

1.1 ตั้งคณะทำงาน

1.2 ให้การศึกษา

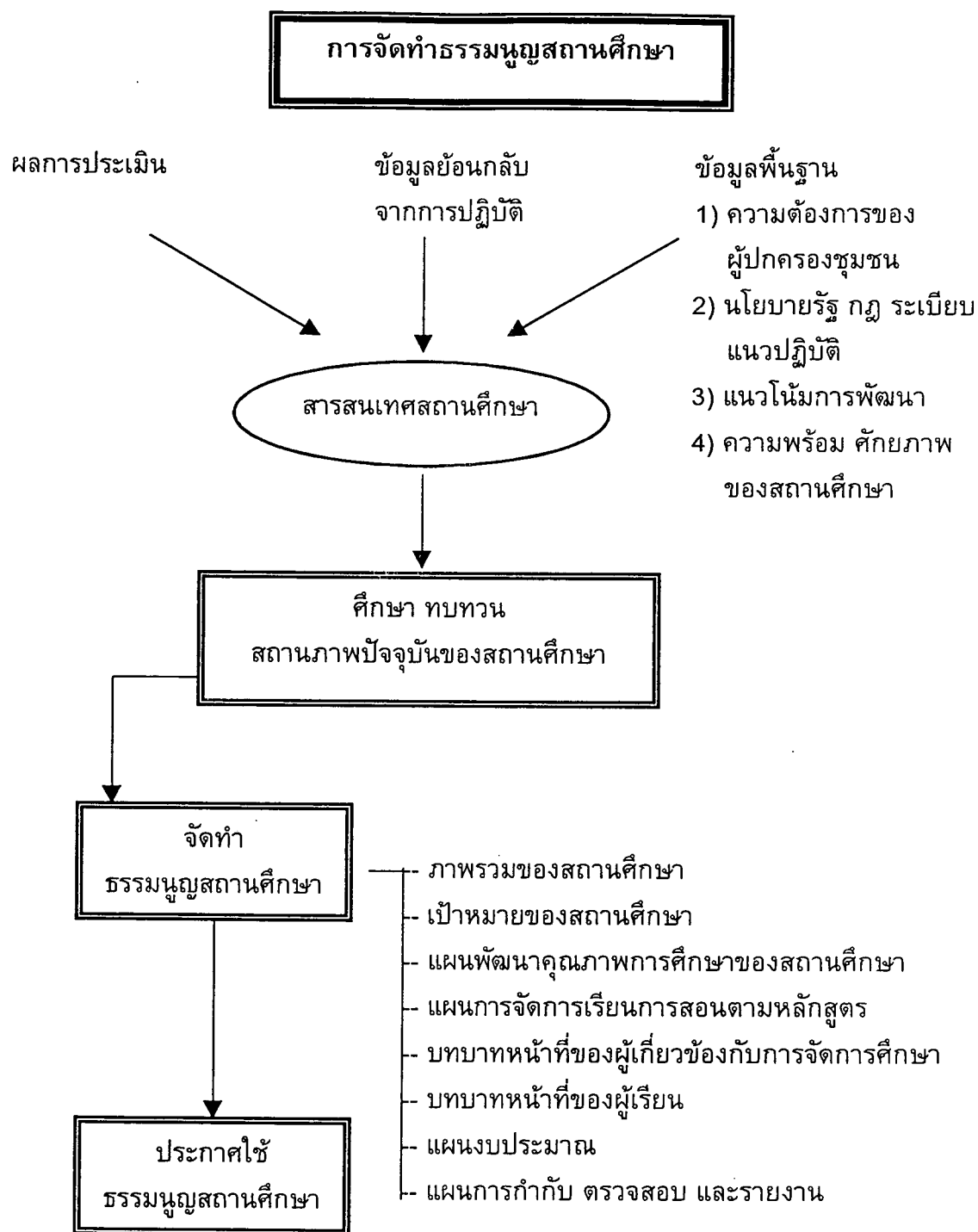
1.3 ตั้งคณะกรรมการ

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 จัดทำมาตรฐานการศึกษา

2.2 จัดทำข้อมูลพื้นฐาน

2.3 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

ภาพประกอบ 3 การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

ที่มา : กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา. หน้า 22.

- 2.4 จัดทำแผนปฏิบัติการ
- 2.5 จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
 - 3.1 ทบทวนแผนปฏิบัติการ
 - 3.2 พัฒนาบุคลากร
 - 3.3 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 3.4 ดำเนินงานการประกันคุณภาพ
 - 3.5 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
- 4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา
 - 4.1 เตรียมการ
 - 4.2 ตรวจสอบ ทบทวน ประเมิน
 - 4.3 สรุป
 - 4.4 รายงาน
- 5. การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา
 - 5.1 การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
 - 5.2 การพัฒนามาตรฐาน
- 6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก
 - 6.1 ประสานงานกับองค์กรประเมินภายนอก
 - 6.2 สร้างความเข้าใจ
 - 6.3 เตรียมการด้านบุคลากร
 - 6.4 เตรียมการด้านเอกสาร

นอกจากแนวทางการดำเนินงานข้างต้น กรมสามัญศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา โดยในปี 2544 โรงเรียนแกนนำ 35% ของแต่ละจังหวัดต้องดำเนินการ 3 ใน 10 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การประกันคุณภาพการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 5 การปรับโครงสร้างเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ หรือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยได้กำหนดผลของการปฏิรูปการศึกษาไว้ 3 ระดับ คือ ระดับ A1 ตระหนัก (Awareness) ระดับ A2 ลงมือทำ (Attempt) ระดับ A3 ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ซึ่งแต่ละยุทธศาสตร์มีมาตรฐานการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นตัวเชื่อม อันประกอบด้วย มาตรฐานรวมของโรงเรียน มาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่าย / หมวด / งาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 12) มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐาน ด้านผลผลิต บัณฑิตและกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารทางการศึกษาและการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียน และการจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียน

2.2 การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 มาตรการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม หรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

สำหรับโรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ใช้แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสาขาวิชาการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพไว้ 9 ด้าน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 71-76) ซึ่งโรงเรียนสาธิตใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คือ

1. ปรัชญา ปณิธาน แผนงาน และวัตถุประสงค์
2. การเรียนการสอน
2. กิจกรรมการพัฒนานักเรียน
3. การวิจัย
4. การบริการวิชาการแก่สังคมและความร่วมมือกับองค์กรและชุมชน
5. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

6. การบริหารจัดการ
7. การเงินและงบประมาณ
8. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษานั้น โรงเรียนสาธิตแต่ละแห่งมีแนวทางการดำเนินงานแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เช่น

1. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544 : 49-51) ใช้องค์ประกอบมาตรฐานและดัชนีบ่งชี้คุณภาพการศึกษาทั้งของทบวงมหาวิทยาลัย และของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเข้าด้วยกัน และได้แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อทำหน้าที่

- 1.1 กำหนดนโยบายระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนและการศึกษาของชาติ
- 1.2 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
- 1.3 จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
- 1.4 ติดตามการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

นอกจากนี้คณะกรรมการยังเสนอแนวทางการจัดทำรายงานประจำปี และระบบการประกันคุณภาพภายในและส่งเสริมให้ความรู้ กระตุ้นให้บุคลากรของโรงเรียนทุกหน่วยตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ

2. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยจัดทำตามแนวระบบคุณภาพของคณะครุศาสตร์ 2000 ควบคู่กับมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย และมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรียกว่า “ระบบคุณภาพโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ดำเนินงานประกันคุณภาพตามแนวการประกันคุณภาพของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีนโยบายดำเนินการ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : 13-14)

- 3.1 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้ในระดับมาตรฐานสากล
- 3.2 ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบ TQM
- 3.3 สร้างจิตสำนึกและความสมดุลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับทุกหน่วยงาน

3.4 ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง โดยมี การดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน คือ กำหนดแนวทางควบคุมคุณภาพ โดยสร้างดัชนีและเกณฑ์ชี้วัด พัฒนาระบบการบริหารงานโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และ ดำเนินการประกันคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยต้องการให้โรงเรียนพัฒนาและประเมินตนเองอย่างเป็นกระบวน- การ สถานศึกษาจึงควรดำเนินการตามแนวทางดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 15-18)

1. เตรียมความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน
 - 1.1 สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - 1.2 สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทุกฝ่าย
 - 1.3 พัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพสถานศึกษา
2. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - 2.1 คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน การทำงานควรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และ บุคลากรหลักของสถานศึกษาจากฝ่ายต่าง ๆ
 - 2.2 คณะทำงานหรือคณะกรรมการระดับปฏิบัติ ทำหน้าที่นำนโยบายการพัฒนาไป ปฏิบัติ ควรประกอบด้วยบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน โดยถือหลักการทำงานอย่างมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม
3. จัดทำแผนพัฒนา หรือจัดทำธรรมนูญโรงเรียน
 - 3.1 เตรียมข้อมูลสำหรับจัดทำแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน
 - สำรวจ รวบรวมและวิเคราะห์สภาพความต้องการพัฒนาโรงเรียน
 - สำรวจ วิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการ ศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก
 - กำหนดความต้องการและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนให้ชัดเจน
 - 3.2 จัดทำแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน
 - กำหนดรูปแบบของแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน
 - กำหนดนโยบาย / วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ หรือมาตรการและ สภาพความสำเร็จให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนและ เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
 - กำหนดแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม
 - กำหนดวิธี / แนวทางการประเมินตามแผน

4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน

4.1 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

- สรุปสาระของแผนงานและจัดลำดับโครงการ / งาน / กิจกรรม เป็นรายปี
- กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี
- กำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม
- ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.2 ลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี

- ดำเนินงาน / โครงการ / กิจกรรมตามแผน
- อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำ และนิเทศให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผน

5. ติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงาน

5.1 สร้างเครื่องมือ กำหนดบุคลากร และแผนสำหรับการติดตามและตรวจสอบ

5.2 ควบคุม กำกับดูแลและตรวจสอบตามแผนการดำเนินงาน

5.3 นำผลที่ได้จากการติดตามตรวจสอบมาวิเคราะห์ประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานภายใน

5.4 นำผลการประเมินมาแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนางานต่อไป

6. การประเมินตนเอง

6.1 เตรียมการประเมิน

- ประชุมชี้แจงเรื่องการประเมินตนเองให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ
- กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมิน
- กำหนดวัตถุประสงค์และหัวข้อของการประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมาย สภาพความสำเร็จ และเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศึกษา
- กำหนดวิธีการ และเครื่องมือการประเมิน

6.2 ดำเนินการประเมิน

- เก็บข้อมูลตามวิธีการและเครื่องมือประเมินที่กำหนด
- วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล
- สรุปผลการประเมิน

6.3 จัดทำรายงานประเมินตนเอง

- รายงานผู้ที่เกี่ยวข้องและเป้าหมายต่อสาธารณชนเป็นระยะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

- เขียนรายงานประเมินตนเอง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการรับรองมาตรฐานการศึกษาภายนอก
- นำผลการประเมินตนเองไปวางแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนในระยะต่อไป

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจะต้องศึกษารูปแบบกรอบแนวคิดจากมาตรฐานในระดับชาติ จังหวัด และอำเภอ แล้วนำไปปรับให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน โดยกำหนดเป็นสัญญาข้อตกลงในรูปของธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา จัดตั้งบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อร่วมดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจัดระบบ มอบหมายงาน จัดกิจกรรม กระบวนการเรียนการสอนตามแผน มีการพัฒนาผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมาย

กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ประการ ดังภาพประกอบ 4 ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 3-4)

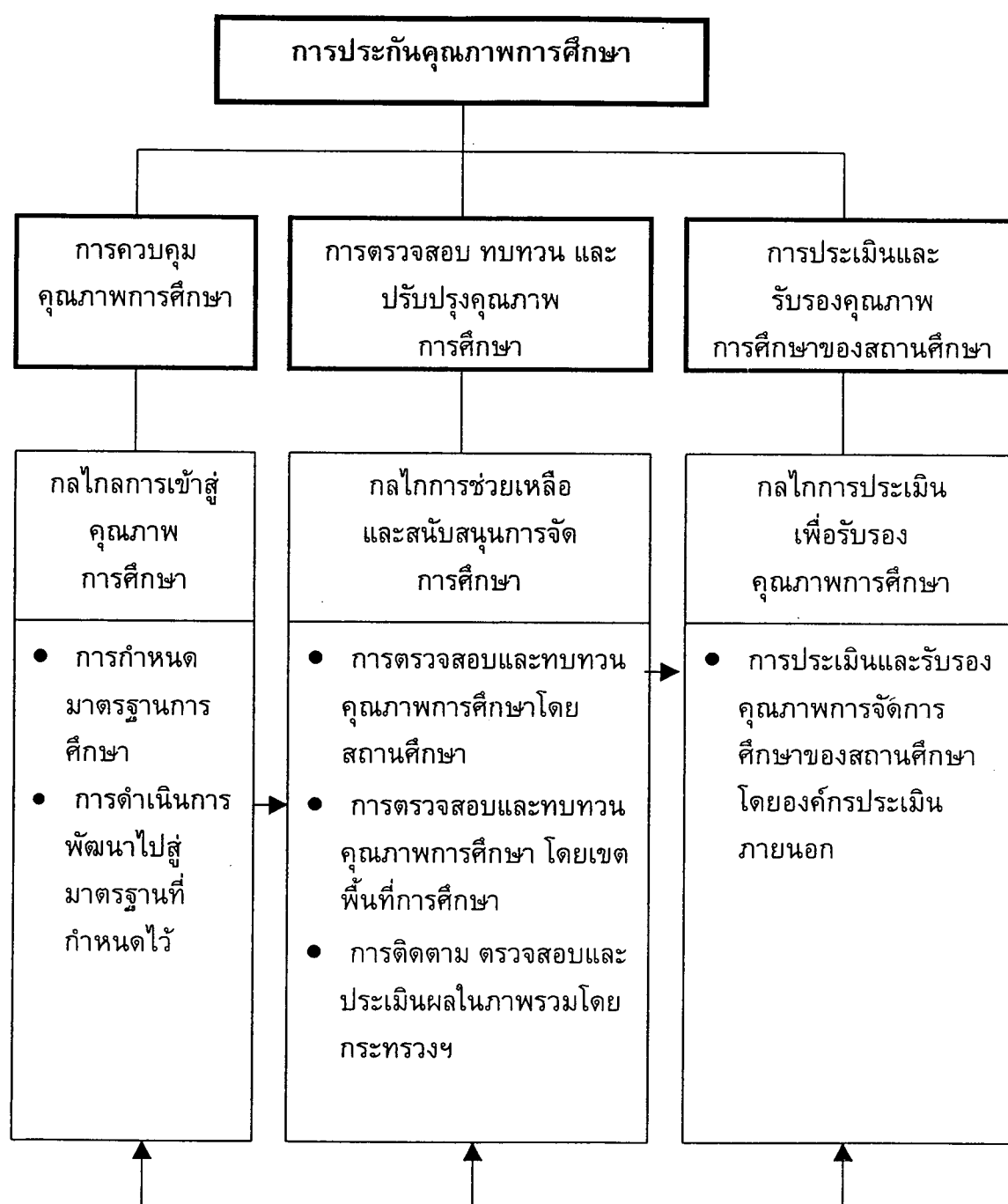
1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพ เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (Educational Standards) ด้านผลผลิต (Output) ปัจจัย (Input) และกระบวนการ (Process) โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา และ/หรือ ต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ ในด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อ การพัฒนาครูและบุคลากร ธรรมนูญสถานศึกษา การเรียนการสอน การแนะแนว การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้โดยเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผน ติดตาม กำกับกับการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา

และ/หรือต้นสังกัด และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน ใฝ่ระวัง ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการดังนี้

ภาพประกอบ 4 กระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2542ข). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. หน้า ค.

2.1 การตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเองของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และรายงานผลต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

2.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัด เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศโดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

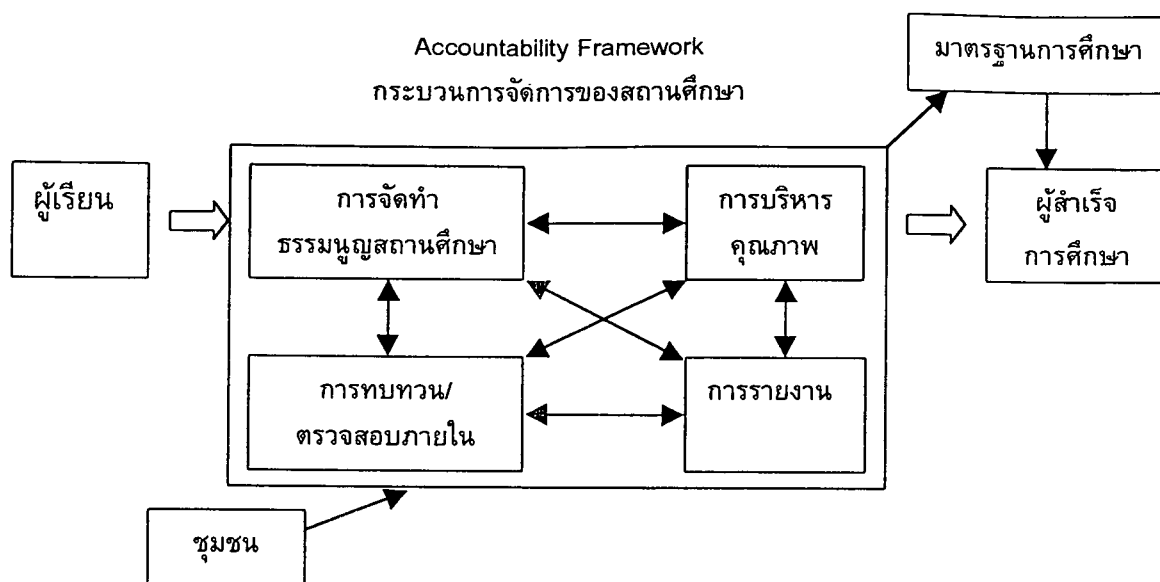
3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment)

เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

จากกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาข้างต้น ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาสามารถจำแนกได้ 2 ระดับ คือ (สมศักดิ์ สันธุระเวช. 2542ก : 154-155)

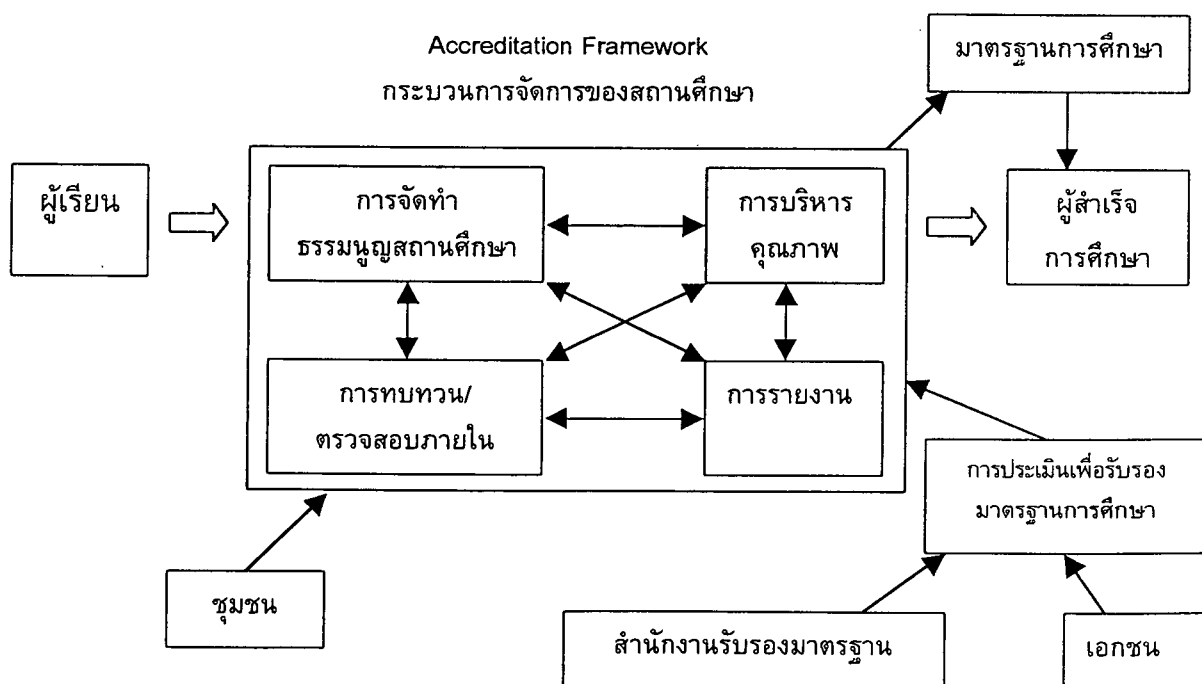
1. ระดับ Accountability นั้นหมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ที่สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งเป็นลูกค้าว่า ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ในระดับนี้ ผู้ปกครองและชุมชนจะเป็นผู้ยอมรับในคุณภาพของผู้จบการศึกษา โดยผู้ปกครองและชุมชน เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (ธรรมนูญสถานศึกษา) ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจ ดังภาพประกอบ 5

2. ระดับ Accreditation นั้นหมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ที่สร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ลูกค้า ว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 5 การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับ Accountability

ที่มา : สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542ก). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
หน้า 154.

ภาพประกอบ 6 การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับ Accreditation

ที่มา : สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542ก). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
หน้า 155.

ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาข้างต้น ระบบสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกขั้นตอนของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา (2542ค : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบสารสนเทศว่า หากโรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์เป็นปัจจุบันครอบคลุมตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทั้งด้านผลผลิต กระบวนการ และปัจจัย ตลอดจนด้านบริบทของโรงเรียน ย่อมส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด หากโรงเรียนมีสารสนเทศที่แสดงถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนชัดเจน ย่อมสามารถตอบได้ว่า การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ และได้บรรลุมาตรฐานคุณภาพศึกษามาตรฐานใด และหากระบบสารสนเทศของโรงเรียนพัฒนาจนมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันครอบคลุมตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จะอำนวยความสะดวกในการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในโรงเรียน การติดตามตรวจสอบการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการลดภาระในการสร้างเครื่องมือวัด การรวบรวมข้อมูล อีกทั้งลดค่าใช้จ่ายในกิจกรรมดังกล่าว

การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศ ทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้ซึ่งนักเรียนสามารถสืบค้นเข้าถึงเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ส่วนที่ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และส่วนที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน การประเมินภายใน การรายงานคุณภาพการศึกษา การประชาสัมพันธ์โรงเรียนแก่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาระบบสารสนเทศในทุกองค์ประกอบย่อยของโรงเรียนมีการเชื่อมต่อกันเป็นเครือข่าย โดยใช้กระบวนการเชิงระบบ ทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งควรมีลักษณะใช้ได้ง่าย รวดเร็ว ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน กะทัดรัด ยอมรับได้ ตรงกับความต้องการ ทันต่อการใช้งาน มีความยืดหยุ่น ดังนั้นกรมสามัญศึกษา (2542ค : 14-32) จึงได้ให้กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ เตรียมความพร้อม โดยตั้งคณะกรรมการ ที่มีเจตคติทางบวก มีความรู้ ความสามารถ และมาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน โดยให้พัฒนาจากสิ่งที่โรงเรียนได้ดำเนินการอยู่แล้วให้เป็นระบบยิ่งขึ้น การพัฒนาระบบให้ดีขึ้นจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับระบบสารสนเทศที่มีอยู่เดิม และความพร้อมด้านต่าง ๆ ตลอดจนข้อจำกัดของโรงเรียน

2. การออกแบบระบบ โดยการทำหนดวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของโรงเรียน ผู้ใช้ ผู้ให้บริการ ความเป็นไปได้ของการปฏิบัติ การประสานการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเครือข่ายระดับภายในและภายนอกโรงเรียน แล้วจึงกำหนดรูปแบบและวิธีการ ทั้งนี้ต้องครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานคุณภาพด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

3. การปฏิบัติตามระบบ จำเป็นต้องให้บุคลากรในโรงเรียน มีความตระหนัก มีความรู้ จนสามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน จึงลงมือปฏิบัติตามระบบสารสนเทศที่วางไว้ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียน สามารถเข้าถึงสารสนเทศด้านต่างๆ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปรับปรุง และการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. การกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อให้ทราบความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ดังนั้นการบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบการกำกับติดตามและประเมินผล มีความจำเป็นต้องปฏิบัติในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การออกแบบระบบ การปฏิบัติตามระบบ รวมทั้งขั้นตอนการติดตามและประเมิน

ระบบสารสนเทศที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ต่างสามารถใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการศึกษา โดยผู้บริหารสามารถใช้ในส่วนของการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และให้ขวัญ กำลังใจ ครูสามารถใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ สำรวจความสนใจ ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ร่วมจัดทำหลักสูตร และชุมชนสามารถใช้ในการร่วมการจัดทำหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน และปรับปรุงแก้ไข พัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน นอกจากนี้ยังสามารถนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง โดยผู้บริหารและครูสามารถนำมาใช้ในส่วนการกำหนดเป้าหมายชีวิต พัฒนาวินิจฉัย วิเคราะห์ จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข พัฒนาคุณลักษณะของตน นักเรียนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง เลือกแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ และชุมชนสามารถนำมาใช้ในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาชุมชน พัฒนาคุณภาพชีวิต

การประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระบัญญัติในหมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติ และไม่ใช้การประเมินเพื่อประเมิน ไม่เน้นการสร้างเอกสาร แบบวัด หรือแบบประเมินเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544ก : 18-19) จึงได้กำหนดหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือการที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช้การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

นอกจากนี้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในยังอยู่ที่ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา และระบบการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร PDCA ซึ่งประกอบด้วยการร่วมวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุงแก้ไข (Action) หมุนเวียนเป็นวงจรในการตรวจสอบการทำงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคน โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน

การประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป ซึ่งรูปแบบและวิธีการดำเนินการจะเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544 : 3) โดยมีหลักการสำคัญในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสินการจับผิด หรือการให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง (Evidence-base) และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)
3. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย แต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน
4. มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร มากกว่าการกำกับและควบคุม
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

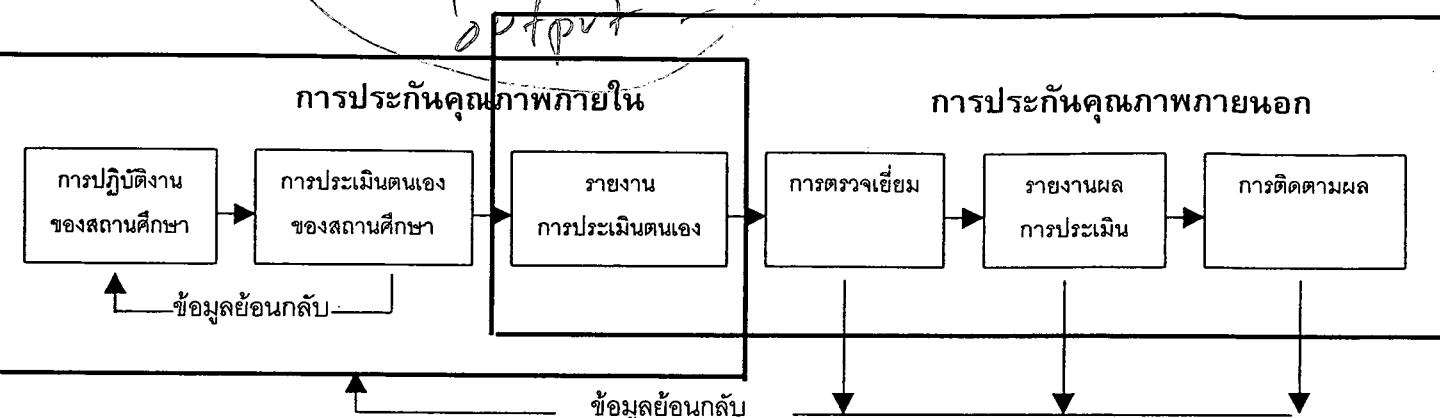
ในรอบแรกของการประเมินคุณภาพภายนอก (พ.ศ. 2544-2548) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินจะมีเพียงชุดเดียวสำหรับการประเมินสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ทุกสังกัด ทุกขนาด และทุกเขตพื้นที่ การเข้าไปประเมินสถานศึกษาในรอบแรกจะเป็นการยืนยันสภาพการดำเนินงานตามข้อมูลหรือร่องรอยหลักฐานที่สถานศึกษาจัดเก็บด้วยวิธีการที่สถานศึกษากำหนดขึ้น และร่องรอยหรือข้อมูลที่ผู้ประเมินภายนอกเก็บเพิ่มเติม โดยจะไม่มี การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาในลักษณะสรุปรวมว่าผ่านหรือไม่ผ่าน รับรองหรือไม่รับรอง แต่จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาตามมาตรฐานแต่ละตัว โดยหลักการนี้การประเมินสถานศึกษาจึงมิได้เน้นการเปรียบเทียบหรือแข่งขันกันระหว่างสถานศึกษา แต่เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างมาตรฐานการศึกษากันเองภายในสถานศึกษานั้นๆ ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไขจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งของตนเองให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การประเมินคุณภาพภายนอกยังเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์และเป็นกัลยาณมิตรมิใช่การจับผิด การดำเนินงานของหน่วยงานหรือผู้บริหาร ผลการประเมินภายนอกจะนำไปใช้เป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานทั่วกัน มิได้มีเป้าหมายหลักเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาให้โทษแก่ผู้เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544 : 5-7) ได้วางกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีการบริหารจัดการรวมทั้งการทำงานที่เน้นคุณภาพ เป็นการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นระบบครบวงจร (PDCA) โดยสถานศึกษาจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน แล้วรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบทุกปี และได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อชี้จุดแข็ง จุดอ่อน ให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีแนวคิดบนพื้นฐานของการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย รวมทั้งผลักดันให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพดียิ่งขึ้นตามความต้องการของผู้เรียนและผู้รับบริการ ซึ่งหลากหลายตามวัตถุประสงค์และบริบทของสถานศึกษานั้นๆ โดยใช้การรายงานตามความจริง ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้รับทราบ

การประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นเชื่อมโยงกันด้วยมาตรฐานการศึกษา โดยสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการศึกษาใดก็ได้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา แต่ควรมีส่วนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินภายนอก ซึ่งพัฒนาตามจุดมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติรวมอยู่ด้วย การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา จะต้องส่งให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาอย่างละเอียดก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายนอกจึงเป็นงานที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน และเป็นการตรวจสอบผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานแก่สถานศึกษา และทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายนอกจึงมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน ดังภาพประกอบ 7 ดังนี้

ภาพประกอบ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประกันคุณภาพภายนอก
ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544). *กรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. หน้า 6.

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นว่าเมื่อสถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และจัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี รายงานดังกล่าวจะเสนอต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา จะช่วยให้คณะผู้ประเมินภายนอกสามารถวางแผนเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินคุณภาพของสถานศึกษาได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว การประเมินตนเองจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการประเมินคุณภาพภายนอก การประเมินภายนอกจึงเน้นการประเมินตามสภาพเป็นจริงของข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการบริการต่างๆ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้เกณฑ์การประเมินตนเองจะครอบคลุมการบริหารงานของสถานศึกษาทุกด้าน แต่เนื่องจากการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินโดยมีความต่อเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอง จึงเป็นงานที่ยืนยันผลของการประเมินภายในที่ทำโดยสถานศึกษาเองว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2544 : 7)

ผู้บริหารและครู กับ การประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

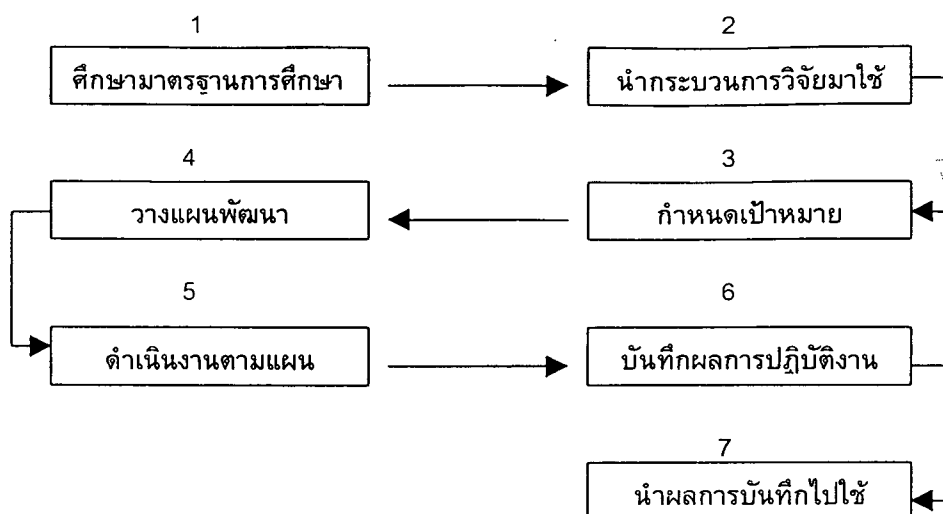
การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง และต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดหมาย วางแผนเป้าหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินงานโรงเรียน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ และจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลทางการศึกษาให้สูงขึ้น (กรมสามัญศึกษา. 2521 ; อ้างอิงจาก สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ นฤมล บุณนิม และคณะ. 2543.)

ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องเป็นแกนหลักในการบริหาร และดำเนินการร่วมกับแกนนำอื่นๆ เพื่อช่วยผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุน และประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอกมาร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษา ให้ผสมผสานกับการวางแผนงาน การดำเนินงาน และการปรับปรุง เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นระบบครบวงจร รวมทั้งกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544ก : 61)

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542ก : 180) ได้ให้ลักษณะผู้บริหารในยุคประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ต้องมีภาวะผู้นำ
2. ต้องมุ่งเน้นที่จะสร้างระบบคุณภาพ องค์กรแห่งคุณภาพเพื่อให้ผลผลิต (นักเรียน) สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า
3. เป็นนักป้องกันปัญหา
4. ต้องตัดสินใจบนทางเลือก ซึ่งมีการเสี่ยงอย่างมีเหตุผล
5. ต้องมีความรับผิดชอบในการสับรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ไวต่อการรับรู้ ความคิด ความต้องการของบุคคลต่างๆ ไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง
6. ต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และการบริหารการเปลี่ยนแปลง แก่ผู้บริหารรองลงไปทุกระดับและต้องวางระบบการสื่อสาร
7. มีความซื่อสัตย์และมีหลักการ
8. มีจิตสำนึกแห่งคุณภาพ

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 96-99) ได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนของงานของผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังภาพประกอบ 8 ดังนี้

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการบริหารของผู้บริหาร

ที่มา : รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช. หน้า 99.

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติ ให้เข้าใจชัดเจนว่ามีมาตรฐานอะไรบ้าง แต่ละมาตรฐานมีจุดเน้นอะไร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขั้นตอนของการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหาร คือ การบริหารโดยใช้หลักของการวิจัย ผู้บริหารสามารถศึกษากระบวนการและเทคนิคที่จะนำมาใช้กับกระบวนการบริหารของระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดเป้าหมายของการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจนว่า โรงเรียนของเรามีเป้าหมายในการจัดการศึกษาอย่างไร หรือจะใช้รูปแบบของธรรมนูญสถานศึกษาก็ได้ ซึ่งในธรรมนูญจะระบุวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจที่ชัดเจนของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแผนประจำปีของสถานศึกษา โดยร่วมกันทำทั้งโรงเรียน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ รวมทั้งจัดแผนงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกับแผนพัฒนานี้

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และกำหนดเวลาการประเมินให้ชัดเจน แล้วนำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเป้าหมายและแผนที่กำหนดไว้

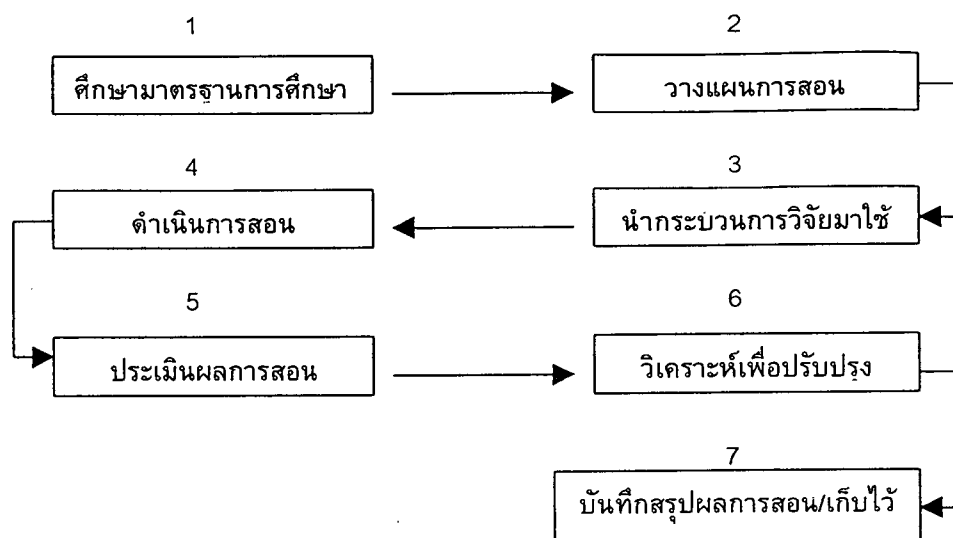
ขั้นตอนที่ 6 บันทึกผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 7 นำผลการบันทึกไปใช้ประโยชน์ในเรื่องการประกันคุณภาพภายใน และต้องบูรณาการเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้เข้ากับกระบวนการบริหารงานปกติของสถานศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนมีหลายบทบาท การแก้ปัญหาด้านคุณภาพเป็นบทบาทสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องประสบ แซลลิส (2542. : 47) ได้กล่าวว่า การแยกสาเหตุของปัญหาออกเป็นสาเหตุสามัญทั่วไป และสาเหตุเฉพาะด้านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้บริหาร ทำให้รู้ว่าสาเหตุของปัญหาคคุณภาพเกิดจากสาเหตุใด เราจะแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ระบบงาน และกระบวนการ หรือว่าเราจะแก้ที่ปัจจัยภายนอกอื่นๆ ถ้าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากการขาดแรงจูงใจในการทำงาน การจัดโปรแกรมเพื่อการจูงใจให้คนทำงานก็คงแก้ปัญหาดังกล่าวไม่ได้ ในทำนองเดียวกันการโยนความผิดพลาดจากปัญหาที่เกิดขึ้นให้ใครคนใดคนหนึ่งจะไม่ยุติธรรม ถ้าในความเป็นจริงแล้วปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของนโยบายและระบบงาน ปัญหาระบบแก้ได้โดยผู้เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบ ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการบริหารงานแย่ หรือระบบงานที่ไม่ดีมากกว่า การระบุปัญหาและการหาสาเหตุของความล้มเหลวของปัญหาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร บ่อยครั้งเราจะเห็นการแก้ปัญหาที่ผิดพลาดโดยการใช้คนไม่ถูกงาน หรือใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมในการแก้ปัญหา และบ่อยครั้งเช่นกันที่เราจะเห็นคนที่ไม่ได้ทำอะไรผิดพลาดแต่ต้องกลายเป็นแพะรับบาป หรือไม่ก็จะให้คนที่ไม่มีอำนาจในการแก้ปัญหาไปแก้ปัญหา จึงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาถึงรากถึงโคนได้ ในสถานการณ์เช่นนั้นบุคคลเหล่านั้นจึงเกิดความเครียดเมื่อการแก้ปัญหาของเขาล้มเหลว แนวคิดของเดมมิ่งเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาแม้จะดูเป็นเรื่องธรรมดา แต่ก็ช่วยให้เราเข้าใจปัญหาคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น เดมมิ่งชี้ไว้ชัดเจนหลายครั้งว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเรามักจะโทษบุคลากรของเราคนใดคนหนึ่ง และครูอาจารย์มักจะตกเป็นแพะรับบาปถ้าการจัดการศึกษาล้มเหลว จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบทีคิวเอ็มที่ผ่านมา พบว่าความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเอาใจของฝ่ายบริหาร ความเอาใจจริงเอาใจในการบริหารไม่ได้หมายความว่าให้การสนับสนุนด้านต่างๆ เท่านั้น แต่หมายถึงการไว้วางใจต่อการรับรู้ในปัญหาที่เกิดขึ้น และการหาทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารโดยตรงด้วย

นอกจากนี้ภาวะผู้นำของผู้บริหารยังเป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักและให้ความรู้ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมแก่บุคลากร ให้ความสนับสนุนบุคลากรในการทำงานประเมิน ให้กำลังใจในการทำงาน ติดตามงาน กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน สนับสนุนการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้บทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนาจ ความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรเป็นแกนนำในการจัดทำแผนรวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา ดังนั้นในการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนระดับใดหรือสังกัดใดก็ตาม ต้องถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นความรับผิดชอบโดยตรง และเป็นผู้นำของการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ส่วนบทบาทของครูในการดำเนินงานและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก รุ่ง แก้วแดง (2544 : 94-96) ได้ให้แนวทางดังภาพประกอบ 9 ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการสอนของครู

ที่มา : รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช. หน้า 95.

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเรื่องมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรให้เข้าใจ ถ้าเป็นไปได้ควรศึกษาให้ครบทั้งหน่วยของการเรียนที่อาจจะกำหนดเป็นภาคเรียนหรือทั้งปีการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการสอน ว่าควรจะสอนอย่างไร รวมทั้งจะต้องสามารถกำหนดสิ่งที่จะบรรลุผล หรือสิ่งที่เกิดขึ้น หรือพฤติกรรมของนักเรียนที่จะเกิดขึ้นหลังจากได้รับการศึกษา การวางแผนอาจทำอย่างง่าย ๆ โดยใช้ Gantt Chart ก็ได้

ขั้นตอนที่ 3 นำกระบวนการวิจัยเข้ามามีใช้ในการสอนของครู เช่นเดียวกับนักเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยตามปกติ

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการสอน โดยทำงานร่วมกับผู้เรียน หมายความว่า ต้องลดบทบาทการบอกของครูมาเป็นการทำงานร่วมกับผู้เรียน โดยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการสอน ว่าสิ่งที่ครูสอนไปนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด โดยวัดจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พิจารณาเป็นรายบุคคลและรายชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในวงจรต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 บันทึกสรุปผลการสอน ว่าในคาบหรือหน่วยนั้นมีความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแก้ไขอย่างไร มีคำแนะนำเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงต่อไปอย่างไร โดยบันทึกทุกสิ่งทุกอย่างเอาไว้เป็นหนึ่งหน่วย ถ้าครูใช้ขั้นตอนหรือกระบวนการวิจัย รายงานก็จะออกมาชัดเจน เป็นหนึ่งเล่มในเรื่องนั้นๆ ได้ทันที ยิ่งครูรุ่นใหม่ที่มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ก็จะสามารถบันทึกทุกสิ่งทุกอย่างเอาไว้ได้อย่างง่ายและสะดวก

การประกันคุณภาพก็คือการทำงานปกติของครูนั่นเอง เพียงแต่ปรับปรุงการทำงานให้เป็นกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจน ครูต้องทำกระบวนการวิจัย มีการเก็บข้อมูล มีการวิเคราะห์ มีการนำไปใช้ โดยสรุปก็คือ ครูนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการทำงานนั่นเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล และการเลือกเอกสาร

ศึกษาค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-พ.ศ. 2545 จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และหอสมุดแห่งชาติ รวมทั้งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ในเว็บไซต์ (Website) ทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 หนังสือและตำราทางวิชาการ ที่แต่งโดย

1.1.1 หน่วยศึกษานิเทศก์ ของหน่วยงานการศึกษา

1.1.2 นักการศึกษา หรือ นักวิชาการ ที่มีงานเขียนหนังสือเป็นที่น่าเชื่อถือในวงการการศึกษา โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการประกันคุณภาพ หรือมีผลงานหรือภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการประกันคุณภาพ

1.2 บทความในวารสาร จากวารสารการศึกษาที่ออกโดยหน่วยงานการศึกษาของรัฐ เช่น กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ฯลฯ และสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ในเว็บไซต์ (Website) ทางการศึกษา เช่น เว็บไซต์ (Website) ของ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

1.3 งานวิจัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย นักการศึกษาหรือนักวิชาการที่มีผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา หรือ ที่ทำการวิจัยให้แก่หน่วยงานทางการศึกษา และจาก เว็บไซต์ (Website) <http://thailis.uni.net.th/dao>

2. วิธีดำเนินการ

2.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แก่ หนังสือหรือตำราทางวิชาการ บทความในวารสาร และงานวิจัยทางการศึกษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระหว่างปี พ.ศ. 2540- พ.ศ. 2545

2.2 วิเคราะห์สรุปเนื้อหาแต่ละสิ่งพิมพ์ โดยสิ่งพิมพ์ที่เป็นหนังสือหรือตำราทางวิชาการและบทความในวารสาร ได้สรุปเนื้อหาที่เป็นประเด็นหลัก ส่วนงานวิจัยได้นำเสนอด้วยวัตถุประสงค์ ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย และผลของการวิจัย ได้บรรณนิทัศน์เป็นหนังสือหรือตำราทางวิชาการ จำนวน 21 เรื่อง เป็นภาษาไทยทั้งหมด เป็นบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่สรุปเนื้อหาเป็นภาษาไทย จำนวน 47 เรื่อง และงานวิจัยภาษาไทยและภาษาอังกฤษแปลเป็นภาษาไทย จำนวน 37 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 105 เรื่อง

2.3 จำแนกตามขอบเขตของเนื้อหาได้ดังต่อไปนี้

2.3.1 การบริหารงานคุณภาพการศึกษา

2.3.2 หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

2.3.3 การดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

2.3.4 การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

2.3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4 จัดทำบรรณนิทัศน์ ดังนี้

2.4.1 บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง เรียงตามลำดับอักษร สำหรับผู้แต่งชาวไทยใช้ชื่อต้นแล้วชื่อสกุลตามลำดับ ส่วนผู้แต่งชาวต่างชาติใช้ชื่อสกุลตามด้วยชื่อต้น เช่น Harper, John Raymond หรือ Harris, Alma เป็นต้น ในการค้นหาให้ดูบรรณนิทัศน์ผู้แต่งที่หน้า 117 และหาชื่อ Harper จะทราบว่าบรรณนิทัศน์ของ Harper อยู่ในสารนิพนธ์ที่หน้า 108

2.4.2 บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง ใช้ชื่อเรื่อง และเรียงตามลำดับอักษร ในกรณีของหนังสือหรือตำราทางวิชาการ ใช้ชื่อของหนังสือ แต่บางเล่มที่คัดมาเฉพาะบทหรือตอน ใช้ชื่อเรื่องของบทหรือตอนนั้นแทนชื่อหนังสือ เช่น ต้องการค้นหาเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน ให้ดูบรรณนิทัศน์ชื่อเรื่องที่หน้า 120 และหาชื่อเรื่องนี้ จะทราบว่าบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ในสารนิพนธ์ที่หน้า 65

2.4.3 บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง ใช้คำสำคัญของชื่อเรื่อง และเรียงตามลำดับอักษร เช่น ต้องการค้นหบบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับผู้บริหาร ให้ดูบรรณนิทัศน์หัวเรื่องที่หน้า 126 และหาคำว่า ผู้บริหาร จะทราบว่ามบบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับผู้บริหารอยู่ในสารนิพนธ์ที่หน้า 54 และ 75

3. ตัวอย่างบรรณนิทัศน์

3.1 บรรณนิทัศน์จากหนังสือและตำราทางวิชาการ

รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิชจำกัด. (178 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้มี 14 บท ผู้เขียนได้เสนอแนวคิด การปฏิบัติในเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยมุ่งหวังให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ที่ถูกต้องแก่ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังให้แนวคิดยุทธศาสตร์การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

3.2 ตัวอย่างบรรณนิทัศน์จากบทความในวารสาร

ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2544, มกราคม). "มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," *วิชาการ*. 4(1) : 25-31.

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย และได้แสดงตารางเปรียบเทียบมาตรฐานของบอข่ายคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา กับ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ให้เห็นอย่างชัดเจน

3.3 ตัวอย่างบรรณนิทัศน์จากงานวิจัย

ฉัตรชัย ต๊ะปิ่นตา. (2544). *การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานเตรียมการของโรงเรียน เพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ใช้โปรแกรม SPSS / PC

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การศึกษาและการเตรียมการ 2) การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 4) การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 5) การพัฒนาและปรับปรุง 6) การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการระดับมาก

วิธีการใช้บรรณนิทัศน์

ผู้จัดทำบรรณนิทัศน์ได้จัดทำดรรชนีบรรณนิทัศน์ โดยจำแนกเป็น ดรรชนีผู้แต่ง ดรรชนีชื่อเรื่อง และดรรชนีหัวเรื่อง ซึ่งทั้งหมดได้เรียงตามลำดับอักษร การใช้ที่สะดวกและเร็วที่สุดคือ ค้นหาจากดรรชนีเหล่านี้ เช่น ต้องการดูบรรณนิทัศน์ของ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ สามารถค้นหาจากดรรชนีผู้แต่งที่หน้า 117 หัวอักษร ส ซึ่งอยู่หน้า 118 ก็จะทราบว่า มีบรรณนิทัศน์ของ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ อยู่ที่หน้า 53, 55, 63 และ 72 เป็นต้น

ผลสรุปจากการศึกษาค้นคว้า

การประกันคุณภาพการศึกษามีสองระดับคือ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีหน่วยงานการศึกษาแต่ละสังกัดเป็นผู้กำหนดหลักการ แนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันไป แต่ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษาต่อนักเรียนและผู้ปกครอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการโรงเรียน ส่วนในด้านการประกันคุณภาพการศึกษานั้นทุกสังกัดใช้กระบวนการหรือระบบการประกันคุณภาพเหมือนกัน คือการควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และ การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งใช้วงจรคุณภาพ PDCA เป็นหลักในการดำเนินงาน เพราะเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับการ

บริหารการศึกษามากที่สุดระบบหนึ่ง ที่มีขั้นตอนเข้าใจง่ายและสามารถใช้ได้ทุกเรื่อง ทุกกระบวนการ

๖ การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาแบ่งเป็นสองงาน คือ งานของหน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดกรอบหรือแผนการดำเนินงาน และงานของสถานศึกษาในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกคนในโรงเรียนและชุมชน และพัฒนาบุคลากรให้สามารถดำเนินงานตามกรอบหรือแผนที่ได้มาจากต้นสังกัด กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนซึ่งต่างดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษา ก็มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน คือมีการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร ให้การอบรมพัฒนาความรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแล้วร่วมกันวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือธรรมนูญโรงเรียน แล้วปฏิบัติตามแผน และดำเนินการติดตามตรวจสอบปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน จัดทำรายงานการประเมินตนเองเพื่อรอรับการประเมินภายนอกต่อไป

๗ หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดต่างๆ ต่างก็พัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินผลภายใน การกำหนดมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำกัน และมีจุดเน้นการพัฒนาแตกต่างกัน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินภายนอก (สมศ.) จึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินสถานศึกษาให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน รวม 27 มาตรฐาน แต่ในระยะแรกของการประเมินภายนอกจะทำการประเมินเฉพาะมาตรฐานที่สำคัญมากที่สุดก่อน 14 มาตรฐาน โดยจำแนกผลการประเมินออกเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน มาตรฐานเกี่ยวกับครู และมาตรฐานด้านกระบวนการ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มมาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้บริหาร สมศ.เป็นผู้มีหน้าที่ประเมินผลการศึกษา พัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมิน รวมทั้งอบรมผู้ประเมินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ สมศ. ได้คัดเลือกไว้ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินภายนอกจะมีเพียงชุดเดียวสำหรับประเมินสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ทุกสังกัด ทุกขนาด และทุกเขตพื้นที่ การประเมินภายนอกสถานศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การประเมินภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมใหม่ คือ การตรวจสอบและความพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานทางการศึกษามีความโปร่งใสมากขึ้น

๘ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและบริหารสถานศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานที่เป็นระบบ และการทำงานเป็นทีม จึงต้องการความร่วมมือจากทุกคนในสถานศึกษา ต้องมีการปรับปรุงภารกิจของสถานศึกษา

ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนัก ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาให้แก่ทุกคนตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่งให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินการประกันคุณภาพ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงาน เน้นการทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ดำเนินงานเป็นขั้นตอน มี ปฏิทินการปฏิบัติงานให้ชัดเจน มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม การประเมินผล มีการพัฒนาเครื่องมือ การประเมิน และนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานทันที มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีหลากหลาย เลือกผู้นำ กลุ่มที่สามารถสร้างศรัทธาจากบุคลากรอื่นได้ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมดำเนินการให้ชัดเจน ทั้งนี้กิจกรรมที่ทางโรงเรียนทำทุกกิจกรรมควรทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในส่วนบทบาทครูนั้น ต้องมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถปรับตัวในด้านการเรียนการสอนที่คำนึงถึง จุดมุ่งหมาย หลักการ และมาตรฐานการศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การ พัฒนาตัวบุคคลจึงเป็นหัวใจสำคัญ

การดำเนินการใดๆ ก็ตามที่มีการเปลี่ยนแปลง การต่อต้านและปัญหาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยง ไม่ได้ โดยเฉพาะการประกันคุณภาพการศึกษาที่นักการศึกษาหลายท่านจะกล่าวอยู่เสมอๆ ว่า ไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่สามารถพัฒนาจากสิ่งที่ทำเป็นประจำอยู่แล้ว จากการศึกษาวิจัยในสารนิพนธ์ ฉบับนี้ พบว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมจำแนกได้ 4 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ได้แก่ จำนวนครูและบุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรบางส่วนไม่ตระหนักใน หน้าที่ของตนเอง โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือ บุคลากรขาดความรู้ในการวางแผน ขาดบุคลากร ด้านเทคโนโลยี บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ ด้านบริหารจัดการ มีการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ขาด การประสานงาน การชี้แจงไม่ชัดเจน ขาดการกำกับติดตาม ไม่มีการสรุปและจัดทำรายงานผล การดำเนินงาน ไม่นำผลการประเมินไปปรับปรุง เครื่องมือตรวจสอบมีน้อย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านงบประมาณมีน้อย และด้านวัสดุอุปกรณ์ยัง ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สื่อเทคโนโลยี

การนำผลสรุปที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

การศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมตัว พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะผลงานวิจัยส่วนใหญ่ที่แสดงปัญหาในการดำเนินการนำจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 4

บรรณนิทัศน์

หนังสือและตำราทางวิชาการ

บรรณนิทัศน์บทนี้มาจากหนังสือและตำราทางวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์ ของกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ของหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 เล่ม และนักการศึกษาหรือนักวิชาการ ที่มีงานเขียนหนังสือเป็นที่น่าสนใจในวงการศึกษา โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการประกันคุณภาพหรือมีผลงานหรือภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการประกันคุณภาพ จำนวน 9 เล่ม รวมทั้งสิ้น 18 เล่ม ได้บรรณนิทัศน์ 21 เรื่อง เป็นภาษาไทยทั้งหมด โดยจำแนกตามขอบเขตของเนื้อหา และแต่ละขอบเขตเรียงตามปี พ.ศ. โดยเริ่มจากปี พ.ศ. 2540 จนถึงปี พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

1. การบริหารคุณภาพ
2. หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
4. การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

1. การบริหารคุณภาพ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). “การประกันคุณภาพการศึกษา,” *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*.
หน้า 148-226. (236 หน้า)

เนื้อหา

ผู้เขียนได้เขียนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นบทหนึ่งในหนังสือเล่มนี้ โดยตอนที่ 4 ผู้เขียนได้ให้แนวทางการบริหารคุณภาพแบบ TQM, ISO 9000 และ PDCA ตอนที่ 5 เป็นมาตรฐานการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพ 3 ด้าน คือ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ และตอนที่ 7 การบริหารคุณภาพ ที่เน้นการสร้างคนในสถานศึกษาให้มีนิสัยคุณภาพเป็นพื้นฐานสำคัญ และให้ยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แต่ละตอนปรากฏอยู่ในหน้า 159-163, 164-165 และ 183-212 ตามลำดับ

วรภัทร์ ภูเจริญ และ โสภณา หิรัญบุรณะ. (2543). คู่มือ ISO 9000 สำหรับผู้บริหารการศึกษา
ไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด. (226 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 4 บท โดยบทแรกเป็นการเขียนเชิงถาม-ตอบ เกี่ยวกับ ISO 9000 ตั้งแต่ความหมาย ที่มา ขั้นตอน ประโยชน์ อุปสรรค ค่าใช้จ่าย บทที่ 2 อธิบายถึงข้อกำหนดและแนวทางในการถามและถูกถามในระหว่างถูกตรวจ ตามที่ผู้ถูกประเมินได้ทำเป็นข้อกำหนดไว้เองเป็นเอกสารตามเกณฑ์ของ ISO บทที่ 3 เป็นตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการตรวจติดตามคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา และบทที่ 4 เป็นกรณีศึกษาโรงเรียนวัดสังเวช ซึ่งเป็นโรงเรียนของรัฐบาลแห่งแรกที่ได้รับใบรับรอง ISO 9002

2. หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
(35 หน้า)

เนื้อหา

กรมวิชาการให้หลักการและกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา แก่สถานศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2542ก). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ มาตรฐานและตัวชี้วัด
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. เอกสารชุด
การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
(44 หน้า)

เนื้อหา

อธิบายถึงหลักการและความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดแนวคิดและโครงสร้างของการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2542ข). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา*. เอกสารชุด
การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
(95 หน้า)

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาได้จัดทำเอกสารเล่มนี้เพื่อเป็นแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้
ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา
โดยนำเสนอเป็น 2 บท โดยในบทที่ 1 เป็นหลักการและแนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษา ที่กล่าวถึง ความจำเป็น แนวคิด และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
การศึกษา ซึ่งปรากฏในหน้า 1 ถึง 10

วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิต
บัณฑิตธรรม. (222 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมเอกสารที่ใช้ประกอบการบรรยายและการฝึกอบรม สำหรับ
วิทยากร และนักฝึกอบรม เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ในหัวข้อเรื่อง แนวคิดการประกัน
คุณภาพการศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่างๆ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา การประกันคุณ
ภาพ 7 ขั้นตอนของการได้รับรอง ISO 9000 ของมหาวิทยาลัยมหิดล ระบบคุณภาพ ISO 9001
แนวทางการใช้ข้อกำหนดในการศึกษาและอบรม แนวทางการจัดทำคู่มือวิธีการปฏิบัติเพื่อพัฒนา
ระบบคุณภาพในการศึกษาและการอบรม และมาตรฐานครู

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). "การประกันคุณภาพการศึกษา," *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*.
หน้า 148-226. (236 หน้า)

เนื้อหา

ผู้เขียนได้เขียนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นบทหนึ่งในหนังสือเล่มนี้ โดย
ตอนที่ 1 และ 2 ผู้เขียนได้ให้หลักการ แนวคิด และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่ง
ปรากฏอยู่ในหน้า 149 ถึง 156

3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2542ข). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา*. เอกสารชุด การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. (95 หน้า)

เนื้อหา

บทที่ 2 ของหนังสือเล่มนี้ เป็นการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดในเรื่องการศึกษาเตรียมการ การวางแผน การนำไปใช้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ซึ่งปรากฏในหน้า 23 ถึง 84

กรมสามัญศึกษา. (2542ค). *ระบบสารสนเทศ : เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา*. เอกสารชุด การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. (77 หน้า)

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาจัดทำหนังสือเล่มนี้เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน และสามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 เป็นบทนำ บทที่ 2 สารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียน บทที่ 3 การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน และบทที่ 4 การนำสารสนเทศไปใช้

เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). *การจัดระบบสารสนเทศในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. (77 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดทำและพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพและตัวชี้วัด โดยหนังสือแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบสารสนเทศและการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นการ จัดและพัฒนา ระบบสารสนเทศ และตอนที่ 3 เป็นการนำระบบสารสนเทศไปใช้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิชจำกัด. (178 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้มี 14 บท ผู้เขียนได้เสนอแนวคิด การปฏิบัติในเรื่องการประกันคุณภาพ
การศึกษา โดยมุ่งหวังให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ที่ถูกต้องแก่ครู ผู้บริหาร กรรมการ
สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์
ของการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังให้แนวคิดยุทธศาสตร์การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ
เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

4. การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

วัลลภ กันทรพิชัย. (2541). "การประเมินตนเองกับการนิเทศภายใน," *แนวคิดในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา*. หน้า 54-56. (154 หน้า)

เนื้อหา

การนิเทศภายในเป็นการจัดกระบวนการให้คำแนะนำช่วยเหลือภายในองค์กรที่ควบคู่
กับการนิเทศภายนอก การใช้ข้อมูลจากการประเมินตนเองเพื่อให้การนิเทศสอดคล้องกับปัญหา
จริงๆ ของงานที่ไปนิเทศ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2542ง). *แนวทางการประเมินภายใน เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษา*. เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 4.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

เนื้อหา

กรมสามัญได้กำหนดแนวทางในการประเมินภายในไว้ 2 รูปแบบ คือ การประเมินเพื่อ
ปรับปรุงพัฒนาทั้งในระดับผู้ปฏิบัติและหน่วยงาน กับ การประเมินเพื่อตรวจสอบ ทบทวน และ
ปรับปรุง รวมทั้งการทำรายงานผลการประเมินภายในและนำผลการประเมินไปใช้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). “การประกันคุณภาพการศึกษา,” *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*.
หน้า 148-226. (236 หน้า)

เนื้อหา

ผู้เขียนได้เขียนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นบทหนึ่งในหนังสือเล่มนี้ โดยตอนที่ 7 ผู้เขียนได้ให้ขั้นตอน วิธี และแนวทางการประเมินตนเองอย่างละเอียด ตอนที่ 8 เป็นการทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา และตอนที่ 9 เป็นการกำกับ ตรวจสอบและรายงาน ผู้เขียนได้ให้ขั้นตอนอย่างละเอียด ตั้งแต่การทบทวนคุณภาพกระบวนการจัดการของสถานศึกษา การทำธรรมนูญสถานศึกษา ตลอดจนระบบคุณภาพ ซึ่งแต่ละตอนปรากฏอยู่ในหน้า 183-212, 213-220 และ 221-226 ตามลำดับ

กรมสามัญศึกษา. (2543ข). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา : แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาผู้รับการประเมิน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
(256 หน้า)

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนวทางการเตรียมรับการประเมินของสถานศึกษาไว้ 3 ประการ คือ แนวทางการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา และ การเตรียมรับการประเมินภายนอก โดยมีตัวอย่างประกอบอย่างละเอียด

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544?). *การประเมินผลโรงเรียน เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา*. ม.ป.พ. (85 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้ให้แนวทางในการประเมินผลโรงเรียนอย่างละเอียด มีตัวอย่างแบบสอบถามต่าง ๆ ที่ครูสามารถนำไปปรับใช้กับโรงเรียนในประเทศไทย ตั้งแต่สำรวจความต้องการของโรงเรียน กำหนดเป้าประสงค์ กระบวนการวางแผน การประเมินผล การจัดทีมการประเมินผล จนถึงดำเนินการประเมินผล ทั้งนี้ผู้เขียนได้ใช้หนังสือชื่อ *School Principal's Handbook of Evaluation Guidelines* ของ John Frank, Jr. เป็นหลัก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : สกยบึกส์. (88 หน้า)

เนื้อหา

หนังสือเล่มนี้มุ่งให้แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพ และขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตั้งแต่การเตรียมการ การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และการจัดทำรายงานประเมินตนเอง รวมทั้งเสนอบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูบุคลากรในสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้เรียนผู้ปกครอง และชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). "การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน," *แนวปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. หน้า 15-18. (37 หน้า)

เนื้อหา

กล่าวถึงแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนอย่างละเอียดใน 6 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการประกันคุณภาพ การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การติดตามตรวจสอบปรับปรุงการดำเนินงาน และการประเมินตนเอง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544). *กรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. (30 หน้า)

เนื้อหา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้วาง หลักการ และวิธีการประเมินภายนอก รวมถึงภารกิจของ สมศ. ในการพัฒนาระบบมาตรฐาน เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก พัฒนาฝีมืออบรมและรับรองผู้ประเมินภายนอก ตลอดจนจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปี เพื่อเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (2544). 100 คำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์. (34 หน้า)

เนื้อหา

เป็นคำถามคำตอบที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ความหมาย ทำไมต้องมี การประกันคุณภาพการศึกษา ประโยชน์ ระบบการประกันคุณภาพ การดำเนินงาน ความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก ใครเป็นผู้ประเมินภายนอก มีคุณสมบัติอย่างไร ผู้ถูกประเมินต้องเตรียมตัวอย่างไร

อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (2544). วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (รวมเกณฑ์ประเมินและตัวอย่างรายงาน). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์. (113 หน้า)

เนื้อหา

ผู้เขียนได้มุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน อธิบายถึงการดำเนินการประกันคุณภาพโรงเรียน ตั้งแต่ทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียน ทำความเข้าใจกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ประเมิน และการประเมินตนเอง พร้อมทั้งตัวอย่างการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์

บทความ

บรรณนิทัศน์บทนี้เป็นบทความจากวารสารการศึกษาที่ออกโดยหน่วยงานการศึกษาของรัฐและมหาวิทยาลัย ได้แก่ กรมวิชาการ หลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นภาษาไทย จำนวน 37 เรื่อง จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ในเว็บไซต์ (Website) ทางการศึกษา เป็นภาษาไทย จำนวน 8 เรื่อง และเป็นบทความภาษาอังกฤษ จาก วารสาร Educational Management & Administration และ Educational Leadership ซึ่งได้สรุปเนื้อหาเป็นภาษาไทย จำนวน 2 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 47 เรื่อง โดยจำแนกตามขอบเขตของเนื้อหา และแต่ละขอบเขตเรียงตามปี พ.ศ. โดยเริ่มจากปี พ.ศ. 2540 จนถึงปี พ.ศ. 2545 โดยเรียงบทความภาษาไทย ตามด้วยบทความภาษาอังกฤษที่สรุปเนื้อหาเป็นภาษาไทย ดังต่อไปนี้

1. การบริหารคุณภาพ
2. หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
4. การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา
5. ผู้บริหาร และ ครู กับ การประกันคุณภาพการศึกษา

1. การบริหารคุณภาพ

ปราณี พรธนะวิเชียร. (2541, มกราคม). “แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยระบบมาตรฐาน ISO 9000,” คิวซีนิวส์. 22(3) : 6-7.

เนื้อหา

ระบบคุณภาพ ISO 9000 เป็นระบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาได้ ผู้เขียนได้ให้ข้อดีของการใช้ระบบนี้ เช่น เป็นเครื่องมือที่กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานชัดเจน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ เป็นต้น ทั้งนี้การประกันคุณภาพตามระบบนี้เป็นการประกันคุณภาพในกระบวนการผลิตและระบบการบริหาร

วิพากย์ โรจน์แพทย์. (2542). "กรมสามัญศึกษามุ่งเน้นการนำ ISO 14001 เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาสู่มาตรฐานสากล," *สื่อสิ่งแวดล้อม*. 1(1) : 22-24.

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาระบบ ISO 14001 มาประยุกต์ใช้ในการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้โรงเรียนพัฒนาสภาพแวดล้อม นำมาจัดการให้เป็นระบบ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความมุ่งมั่นและมีวิสัยทัศน์ การดำเนินการจึงสำเร็จ

สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542, มีนาคม-เมษายน). "รูปแบบ TQM สำหรับสถานศึกษา," ใน *For Quality*. 5(30) : 132-135

เนื้อหา

ความสำเร็จของระบบ TQM อยู่บนพื้นฐานของการบริหารองค์การตามทฤษฎีของ Deming โดยการยึดถืออยู่บนรายละเอียดและการเน้นในเรื่องของการสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า เป็นเรื่องสำคัญ ตลอดจนการมอบและกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากร หรือพนักงานผู้ปฏิบัติ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในส่วนของการบริหารงานคุณภาพ โดยใช้แนวคิดเชิงระบบระบบ (Systematic approach) และหน่วยโครงสร้างของกิจกรรมคุณภาพหลัก (Basic quality units)

วีรณัฐ ปิณฑวณิช. (2543, กันยายน). "ISO เพื่อผู้เรียนหรือเพื่อใคร," *สานปฏิรูป*. 3(30) : 18-20.

เนื้อหา

จากการที่โรงเรียนหลายแห่งได้เข้ารับการรับรองมาตรฐาน ISO ผู้เขียนได้ให้ความคิดเห็นในเรื่อง ปัญหาในการดำเนินการ ค่าใช้จ่าย มาตรฐานที่ประเมิน กำหนดเวลาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยเห็นว่าการใช้ ISO รับรองมาตรฐานโรงเรียน ไม่น่าจะมีผลดีแก่ผู้เรียนโดยตรงแต่อย่างใด โดยมีนักวิชาการ และอาจารย์โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO แล้วร่วมให้ความคิดเห็น

สมพิศ เจริญทอง. (2543, ตุลาคม). "การบริหารคุณภาพการศึกษา," *การศึกษานอก-โรงเรียน*. 4 (1) : 5-9.

เนื้อหา

บทความนี้ให้รูปแบบการบริหารคุณภาพ แนวคิดและการประยุกต์ใช้กับการบริหารคุณภาพการศึกษา รวมทั้งให้ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบและกระบวนการ ตั้งแต่การเตรียมบุคลากรในองค์กรทุกคนให้พร้อม ที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์กร

เพื่อพัฒนาคุณภาพ มีการกำหนดทิศทางขององค์กรร่วมกัน กำหนดเป้าหมายขอบเขตการทำงาน บนพื้นฐานของทรัพยากรและความเป็นไปได้ พัฒนาวิธีการทำงานเป็นทีม จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ตั้งทีมประเมินผลคุณภาพภายใน ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และรายงานผลการปฏิบัติงานต่อ สาธารณชน

2. หลักการ แนวคิด และแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา

สมศักดิ์ สินธุระเวช. (2540, เมษายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน," *การศึกษากรุงเทพมหานคร*. 20(7) : 4-12.

เนื้อหา

ผู้เขียนได้ให้หลักการ แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กรอบการพัฒนาโรงเรียน แนวทางการพัฒนาธรรมนูญโรงเรียน รวมทั้งให้แนวทางโรงเรียนในการทบทวนการทำงานของ โรงเรียนเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น อย่างละเอียด

สงบ ลักษณะ. (2541 สิงหาคม). "แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา," *ข้าราชการครู*. 18(6) : 2-7.

เนื้อหา

กล่าวถึงขั้นตอนในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน และชี้ให้เห็นข้อแตกต่าง ระหว่างโรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพกับโรงเรียนที่ไม่มีระบบการประกันคุณภาพ รวมทั้ง บทบาทของแต่ละหน่วยงานตั้งแต่กระทรวง กรม และหน่วยงานระดับจังหวัด

อุทัยวรรณ พงศ์อร่าม. (2542, มกราคม-เมษายน). "แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา," *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 21-27.

เนื้อหา

การนำระบบการประกันคุณภาพของการศึกษาเข้าสู่โรงเรียนควรมีการเตรียมงานเป็น 4 ระยะ ตั้งแต่การเตรียมบุคลากร ดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษา ติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา และทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนต่อไป

“การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน,” (2543, กันยายน). กองทุนส่งเสริมการศึกษเอกชน. 11(98) : 4-8.

เนื้อหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ให้แนวทางพัฒนาโรงเรียนเอกชนในการประกันคุณภาพการศึกษา ในขั้นการประกันคุณภาพ และขั้นการรับรองมาตรฐานคุณภาพ รวมทั้งระบบการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนบทบาทและหน้าที่สำคัญของสถานศึกษา

“แผนปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน,” (2543, ตุลาคม). กองทุนส่งเสริมการศึกษเอกชน. 11(99) : 2-5.

เนื้อหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการร่างหลักการและสาระบัญญัติของ (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน ในส่วนมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีแนวทางในการประกันคุณภาพมาตรฐานศึกษาเช่นเดียวกับมาตรฐานของสถานศึกษาที่จัดโดยรัฐ

สมชาย เทพแสง. (2543, พฤศจิกายน). “โรงเรียนคุณภาพ : สานฝันให้เป็นจริง,” วิชาการ. 3(11) : 13-19.

เนื้อหา

ผู้เขียนเสนอปัจจัย 9 ประการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างเท่าเทียมกัน คือ โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านปัจจัยในการผลิตอย่างครบถ้วน มีการกระจายงานกระจายอำนาจ เน้นการทำงานที่เป็นระบบ ยึดระบบคุณธรรม ยึดการทำงานแบบมีส่วนร่วมเน้นระบบทีมงาน เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อปวงชนให้ชุมชนสังคมยอมรับ จัดการศึกษาโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ มีระบบการประกันคุณภาพที่เป็นมาตรฐานอย่างชัดเจน เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมในชุมชน

สงบ ลักษณะ. (2544, พฤษภาคม). หรือการให้สถานศึกษามีมาตรฐานใกล้เคียงกันจะเป็นเพียงความเพ้อฝัน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.oese.or.th/article/index1.html.

เนื้อหา

การพัฒนามาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาให้มีระดับใกล้เคียงกัน มีปัจจัยสำคัญ คือ คนที่เป็นผู้บริหาร และครู อาจารย์ ถ้าสามารถเลือกสรร พัฒนา และส่งเสริมให้คนเก่งคนดีได้มีโอกาสทำงานและทำงานอย่างมีความสุข

วิจิตร ศรีอำน. (2545, มกราคม). “การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับประเทศไทย : ประสพการณ์และแนวคิด (1),” *จุลสาร สมศ.* ฉบับที่ 6. (Online). Available : www.Oese.or.th/magazine/6/2.html.

เนื้อหา

การนำเอา QA มาใช้ในการศึกษามีหลักการเพื่อ Development หรือ Improvement และต้องสะท้อนให้เห็นคุณภาพการจัดการสถานศึกษาตามมาตรฐานได้จริง ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นการพัฒนาที่ตัวบุคคลก่อนจึงเป็นหัวใจสำคัญ

3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2540, พฤศจิกายน). “การประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน,” *กองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน*. 7(70) : 9-12.

เนื้อหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสนับสนุนให้โรงเรียนสร้างธรรมนูญโรงเรียนเพื่อกำหนดแนวการจัดหลักสูตรและกิจกรรม และใช้ธรรมนูญโรงเรียนเป็นกรอบในการประเมินภายใน เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2541, มกราคม). “มิติคุณภาพของโรงเรียนเอกชน (Quality Dimensions of Private Schools),” *กองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน*. 7(72) : 14-16.

เนื้อหา

ผู้เขียนได้ให้มิติคุณภาพที่โรงเรียนเอกชนควรมีไว้หลายประการ ผู้บริหารควรเลือกที่เข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และจัดลำดับความสำคัญของมิติคุณภาพ เพื่อสามารถตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สุนันท์ ศลโกสุม. (2542, มกราคม). “แนวทางการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน,” *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 57-67.

เนื้อหา

ผู้เขียนได้นำเสนอแนวทางในการปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานเพื่อขอการประกันคุณภาพและการขอรับรองมาตรฐานของโรงเรียน ตามแนวทางของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยบทความนี้เป็นการขยายความเชิงการนำไปปฏิบัติใน 5 ขั้นตอน คือ ข้อตกลงของบุคลากรของโรงเรียน การจัดทำแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน การดำเนินงานตามแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน การติดตามตรวจสอบปรับปรุงการดำเนินงาน และ การประเมินตนเอง

ยอดวิทย์ เครือวรรณ. (2542, มกราคม-เมษายน). “การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา,” *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 17-19.

เนื้อหา

บทความกล่าวถึงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา 12 ขั้นตอน ที่ใช้ได้กับสภาพและองค์ประกอบของทุกโรงเรียน

ทรงศรี ตุ่นทอง. (2542, เมษายน). “การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา,” *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 1-15.

เนื้อหา

ผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนในการดำเนินการประเมินคัดเลือกสถานศึกษาดีเด่น ซึ่งประเมินโดยหน่วยงานเจ้าสังกัดตามนโยบายของรัฐ หลายหน่วยงานจึงได้นำหลักการของการประกันคุณภาพมาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งให้ขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอนในการประกันคุณภาพการศึกษา

ธเนศ ขำเกิด. (2542, ตุลาคม). “ยุทธศาสตร์การสร้างสรรค์ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา,” *ส่งเสริมเทคโนโลยี*. 26(147) : 153-157.

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดทุกแห่ง เริ่มดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางที่กรมกำหนดตั้งแต่ปี 2542 หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1 จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างสรรค์ระบบประกันคุณภาพการศึกษา หวังให้โรงเรียนในเขตการศึกษา 1 ได้รับการประเมินเป็นจำนวนมาก

ดำรงค์ ทวีแสงสกุลไทย. (2543, กันยายน-ตุลาคม). “ระบบประกันคุณภาพแบบต่างๆ,” จุฬาวิจัย. (ออนไลน์). ฉบับที่ 15. แหล่งที่มา : www.chula.ac.th/research/Activity/Journal/rj43.9.htm.

เนื้อหา

การประกันคุณภาพเพื่อให้ลูกค้ามั่นใจต้องคำนึงถึงคุณภาพ 4 รูปแบบ คือ Physical, Functional, Lifetime และ Service โดยโยงเข้าระบบคุณภาพ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลงานที่ได้ รวมถึงการบริหารคุณภาพ

จำรูญ เรืองขจร. (2543, ตุลาคม). “การประกันคุณภาพการศึกษา : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในเชิงประจักษ์,” *วิชาการ*. 3(10) : 41-51.

เนื้อหา

ผู้เขียนได้ให้หลักการทำงานในการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด คือ หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับหลักการบริหารเชิงระบบ บูรณาการเป็นกระบวนการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้าสู่การปฏิบัติจริงด้วยการปรับปรุง พัฒนา สอดแทรกให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของวัฒนธรรมสถานศึกษาใน 7 ขั้นตอน เช่น ประเมินสภาพเชิงปัจจุบันตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และชวินท์ วัฒนันท์กุล. (2544, กรกฎาคม). “จิตวิทยาในการทำ QA,” *จุฬาวิจัย*. 20(4) : 21-23.

เนื้อหา

จิตวิทยาเป็นสิ่งสำคัญในการทำ QA เพราะการทำ QA ต้องเกี่ยวข้องกับคนเป็นจำนวนมาก การรู้จักนำทฤษฎีด้านจิตวิทยามาใช้ จะส่งเสริมให้การทำ QA ดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

ผ่องศรี สมยา. (2544, สิงหาคม). “กระบวนการสู่ความสำเร็จ ใน 3 ยุทธศาสตร์ ของกรมสามัญฯ,” *วิชาการ*. 4(8) : 60-65.

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาได้ประกาศจะพัฒนา 3 ยุทธศาสตร์สำคัญที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีหลักสำคัญตรงที่การมีส่วนร่วม

ร่วมของชุมชน และแต่ละยุทธศาสตร์จะมีกระบวนการนำไปสู่ความสำเร็จคือคุณภาพของผู้เรียน ที่ต้องอาศัยกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพ คือ PDCA

4. การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

สวัสด์ อุดมโภชน. (2541, มกราคม). “การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน,”
การศึกษาเอกชน. 7 (72) : 11-13.

เนื้อหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีนโยบายสนับสนุนให้โรงเรียนมีการตรวจสอบประเมินตนเองและมีการตรวจสอบคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก เพื่อนำไปสู่การดำเนินการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ประติษฐ์ ศิริเดช. (2541, กรกฎาคม). “การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน,”
ครูเชียงราย. 35 (193) : 34-36.

เนื้อหา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการและกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดคุณลักษณะบ่งชี้และเกณฑ์ชี้วัด และมีการประเมินตรวจสอบไว้ 2 ลักษณะ คือ การประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียนและการประเมินภายนอกโดยองค์กรอิสระ

“เตรียมนำผลการวิจัย ประเมินภายใน เผยแพร่,” (2543, มกราคม). *สานปฏิรูป*. 2(22) : 39.

เนื้อหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ทำวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา” พบปัจจัยที่ทำให้ระบบประเมินผลที่ประสบผลสำเร็จ และปัญหาในการประเมินภายใน

ปราณี สังขะตะวรรณ. (2543, มกราคม-เมษายน). "การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน," *สุโขทัยธรรมมาธิราช*. 13(1) : 86-98.

เนื้อหา

การประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ขั้นประกันคุณภาพการศึกษา และขั้นรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ผู้เขียนได้ให้ข้อคิดที่จะ ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้ทุกคนเกิดความตระหนัก ในการประกันคุณภาพ ร่วมดำเนินการอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ จัดการศึกษา เป็นต้น

ธเนศ ขำเกิด. (2543, กันยายน). "การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : มโนทัศน์ที่จำเป็นต้อง ทบทวน," *วิชาการ*. 3(9) : 71-77.

เนื้อหา

ผู้เขียนชี้ให้เห็นความสำคัญของวงจร PDCA ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าเป็นตัวแปรสำคัญว่าจะสามารถนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพหรือไม่ และชี้ให้เห็นถึงความ จำเป็นในการปรับเปลี่ยนแนวคิดกันใหม่เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพว่า การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาเป็นวัฒนธรรมการบริหารจัดการและการทำงานในชีวิตจริง ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพสถาน ศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อารีรัตน์ วัฒนสิน. (2543, ธันวาคม). "ประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน งานเก่าที่จัดระบบใหม่," *วิชาการ*. 3(12) : 8-12.

เนื้อหา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นการนำงานการพัฒนาคุณภาพที่ ดำเนินการอยู่แล้ว มาพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักการเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ตามที่ระบุใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่น นำระบบสารสนเทศที่สถานศึกษาทุกแห่งมีอยู่แล้วมา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ของต้นสังกัด เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา เป็นต้น

ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2544, มกราคม). "มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," *วิชาการ*. 4(1) : 25-31.

เนื้อหา

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ มาตรฐานด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย และได้แสดงตารางเปรียบเทียบมาตรฐานขอข่ายคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา กับ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ให้เห็นอย่างชัดเจน

ปารเมศ ชุตติมา. (2544, มกราคม). "การตรวจประเมินภายใน (Internal Audit)," *จุฬารวิจัย*. (ออนไลน์). 20(1). แหล่งที่มา :www.chula.ac.th/research/Activity/Journal/rj44.1.htm.

เนื้อหา

การตรวจติดตามสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 มิติ คือมิติแรก การตรวจติดตามภายในโดยบุคลากรในองค์กร และการตรวจติดตามภายนอกโดยบุคคลภายนอก มิติที่ 2 องค์กรจัดตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อตรวจติดตาม ซึ่งมักเป็นการตรวจเพื่อขอรับการรับรอง มิติที่ 3 ได้แก่ System audit เป็นการตรวจประเมินระบบบริหารและคู่มือนโยบายประกันคุณภาพให้เป็นไปตามความต้องการทางคุณภาพขององค์กรภายนอก และ Compliance Audit เป็นการตรวจประเมินว่าองค์กรได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่ได้เขียนไว้ในเอกสารหรือไม่ การตรวจประเมินทั้ง 2 แบบนี้จำเป็นต้องทำควบคู่กัน ทั้งนี้ผู้ตรวจติดตามต้องมีจรรยาบรรณ ตรวจสอบความถูกต้องของระบบการปฏิบัติงานจริง และอยู่ในขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการตรวจให้มากที่สุด

ศิริรัตน์ ทิเวศิริ. (2544, มกราคม). "การประกันคุณภาพการศึกษา : ประกันการพัฒนาคุณภาพคน," *การศึกษานอกโรงเรียน*. 4(4) : 36-37.

เนื้อหา

กรมวิชาการกำหนดหลักการ แนวคิด และระบบขึ้นมาในการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบประเมินทั้งภายในองค์กรและจากภายนอกองค์กร ทำให้มีการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและกระบวนการที่พึงประสงค์ จนได้ผลผลิตสุดท้าย คือ "คนคุณภาพ" ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

กองบรรณาธิการ. (2544, กรกฎาคม). "สมศ. ไม่ใช่ตำรวจจับผู้ร้าย," *สารปฏิป. 4*(40) : 63-69.

เนื้อหา

ดร. จำรัส นองมาก ประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) ได้อธิบายถึง บทบาทหลักของ สมศ. ที่ใช้ในการประเมินรอบแรก ขั้นตอนในการประเมินภายนอก รวมทั้งอธิบายถึงที่มาและหน้าที่ของหน่วยงานประเมินภายนอกที่ สมศ. อ้างมา

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2544, กันยายน). "การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : ยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อเตรียมรับการประเมินจากภายนอก," *วิชาการ. 4*(9) : 18-24.

เนื้อหา

ผู้เขียนแนะนำยุทธศาสตร์ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การเตรียมรับการประเมินภายนอกลุล่วงไปด้วยดี เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ การกำหนดผู้รับผิดชอบ การวางแผนและการกำกับดูแล และการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอกต่อไป

ภาวิณี เจริญยิ่ง. (2544, พฤศจิกายน). "เราไม่มีอำนาจให้คุณให้โทษ," *วิทยจารย์. 100*(8) : 25-30.

เนื้อหา

สรุปบทสัมภาษณ์ ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เกี่ยวกับการกิจและหน้าที่ของ สมศ. ที่มีภารกิจคือรับผิดชอบเรื่อง การประกันคุณภาพภายนอก มีหน้าที่คัดเลือกหน่วยงานประเมินและอบรมบุคลากรผู้ประเมิน พัฒนาระบบวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และรับรองผู้ประเมินภายนอก สมศ. สามารถช่วยสร้างความพร้อมแก่สถานศึกษาได้ แต่ไม่มีอำนาจให้คุณให้โทษกับใคร มีหน้าที่รายงานประชาชน ต้นสังกัด และผู้เกี่ยวข้องเท่านั้น

สงบ ลักษณะ. (2544, 21 ธันวาคม). การวัดและการประเมินตามสภาพจริง. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/assess.htm.

เนื้อหา

การวัดและประเมินตามสภาพจริง คือกระบวนการวัดการเรียนรู้ตามแนวทาง 3 ประการ คือ 1) วัดครบถ้วนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง คือวัดความสามารถทางความรู้ความคิดได้จริง ในการปฏิบัติได้จริง และ คุณลักษณะทางจิตใจได้จริง 2) วัดได้ตรงความเป็นจริง คือ สิ่งที่วัดได้เป็นข้อมูลการแสดงผลพฤติกรรมที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน และ 3) เลือกสรรคิดค้น เครื่องมือเทคนิคการวัดผลที่เป็นการวัดพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้เรียน

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2544). ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<http://www.moe.go.th/main2/article/article14.htm> - A.0

เนื้อหา

การประกันคุณภาพการศึกษาสามารถจำแนกได้ 2 ระดับ คือ ระดับ Accountability คือ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องในรูปคณะกรรมการโรงเรียนในการร่วมวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และระดับ Accreditation มีองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา

ชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์. (2545, มกราคม). "หน่วยงานประเมินภายนอกในอุดมคติของ สมศ.,"

จุลสาร สมศ. (ออนไลน์). 1(6). แหล่งที่มา : www.oese.or.th/magazine/6/4.html.

เนื้อหา

กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของ สมศ. ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสาเหตุที่ต้องจ้างผู้ประเมินภายนอกมาทำหน้าที่ในการประเมินภายนอกแทน สมศ.

สงบ ลักษณะ. (2545, มกราคม). แนวคิดบางประการ เรื่อง การประเมินคุณภาพสถานศึกษา.

(ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/article45_3.htm.

เนื้อหา

หลักการประเมินที่ยอมรับได้ คือ หลักความตรงของสิ่งที่ประเมิน หลักความเที่ยงของการเก็บข้อมูล หลักประสิทธิภาพของการกำหนดสิ่งที่ประเมิน หลักการเปิดโอกาสยอมรับสภาพความเป็นจริง และหลักความยืดหยุ่น

จรัส นองมาก. (2545, กุมภาพันธ์). "การประกันคุณภาพภายนอก," *สารปฏิรูป*. 4(47) : 45-46.

เนื้อหา

กล่าวถึงบทบาทของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

Harris, Alma. (1998, July). "Improving ineffective departments in secondary schools : Strategies for change and development," in *Educational Management & Administration* 26(3) : 269-277.

เนื้อหา

บทความนี้ศึกษาการทำงานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 4 แห่งที่ได้รับการตรวจสอบจาก OFSTED (Office for Standards in Education) แล้ว โดยเลือกแผนกที่ทำงานไม่มีประสิทธิภาพแห่งละ 2 แผนก และพบว่าการทำงานในแผนกเหล่านี้ทั้ง 4 โรงเรียนมีการทำงานบางอย่างเหมือนกัน ส่งผลให้เกิดลักษณะที่ทำให้เกิดความล้มเหลวที่เหมือนกัน การพัฒนาการทำงานต้องอาศัยทั้งหน่วยงานภายนอกเช่น LEA (Local Education Authorities) และ SMT (Senior Management Team) ของโรงเรียนเอง

Scherer, Marge. (2001, September). "How and Why Standards can improve student achievement," in *Educational Leadership*. 59(1) : 14-18.

เนื้อหา

บทความสัมภาษณ์นายโรเบิร์ต มาร์ซาโน (Robert Marzano) เจ้าหน้าที่อาวุโสสถาบันการวิจัยเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้แห่งอเมริกากลาง (McREL) เมืองออโรรา มลรัฐโคโลราโด มาตรฐานจัดเป็นความหวังสูงสุดของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน หลังจากที่ได้มีนโยบายต่างๆ ออกมา แต่ไม่เคยประสบความสำเร็จเลย เจ็อนไขที่จำเป็นในการประยุกต์ใช้มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ต้องตัดจำนวนและเนื้อหาของมาตรฐานลง และมีระบบการตรวจสอบที่สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของเด็กในแต่ละมาตรฐานได้

5. ผู้บริหารและครู กับ การประกันคุณภาพการศึกษา

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543, มิถุนายน). "สู่มิติการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ," *วิชาการ*. 3(6) : 70-75.

เนื้อหา

ผู้เขียนได้ให้ลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ และลักษณะที่ส่งผลสำเร็จต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาไว้อย่างหลากหลาย เช่น มองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทางด้านข้อมูลสารสนเทศ มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และตัดสินใจ รวมทั้งปัจจัยเสริมที่เป็นที่ยอมรับต่อทุกฝ่ายในการปฏิบัติงาน เช่น คุณวุฒิและประสบการณ์ การสร้างผลงานทางวิชาการ เป็นต้น

มลิวลัย นพวงศ์ ณ ออยุธยา. (2543, กรกฎาคม-ธันวาคม). "ความเป็นผู้นำกับการบริหารระบบคุณภาพ," *รังสิตสารสนเทศ*. 6(2) : 88-92.

เนื้อหา

บทความนี้นำเสนอแนวคิดในการบริหารเชิงคุณภาพซึ่งถือว่า ผู้นำขององค์กรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กร เพราะเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทิศทางและแผนขององค์กรจึงได้ให้คุณสมบัติของผู้นำไว้หลากหลาย เช่น แสดงความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ มีส่วนร่วมในกระบวนการคุณภาพ เป็นต้น

เนตร. (2543, ตุลาคม). "คุณคือ ครูคุณภาพหรือไม่?", *สานปฏิรูป*. 3(31) : 30-32.

เนื้อหา

นายเฮย์แมคเบอร์ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการและการจ้างงาน ประเทศอังกฤษ ได้ให้คุณลักษณะของครูที่ดีที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น เป็นนักวางแผนที่ดี เตรียมการสอนระยะยาว สอนโดยคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เป็นต้น

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543, ตุลาคม). “ผู้บริหารกับการสร้างคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ,”
 วิชาการ. 3(10) : 6-12.

เนื้อหา

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนต้องมีทักษะพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นระบบ หรือดูรูปแบบจากหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงของสำนักงาน ก.พ. เช่น เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความรู้และเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดี มีคุณธรรมในการบริหาร เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยที่จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการก้าวสู่มืออาชีพ คือ คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ฝึกอบรมและดูงาน การสร้างผลงานทางวิชาการ

วันทนา เมืองจันทร์. (2544, กรกฎาคม). “การปฏิรูปการศึกษา : คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษา,” วิทยจารย์. 100(4) : 21-25.

เนื้อหา

ผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรยึดหลักคุณธรรมที่ใช้ในการครองตน ครองคนและครองงาน รวมทั้งความเป็นกัลยาณมิตรและโยนิโสมนสิการ คือ คิดให้กว้าง คิดอย่างเป็นระบบ เพื่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 6 บรรณทัศน์ งานวิจัย

บรรณทัศน์บทนี้เป็นงานวิจัยของหน่วยงานการศึกษา นักการศึกษา วิทยานิพนธ์และรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 30 เรื่อง และจากการสืบค้นในอินเทอร์เน็ต (Internet) ในเว็บไซต์ (Website) <http://thailis.uni.net.th/dao> ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลเป็นภาษาไทย จำนวน 7 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 37 เรื่อง งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ภาษาไทยเป็นงานวิจัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 6 เรื่อง เป็นงานวิจัยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 23 เรื่อง และเป็นงานวิจัยที่ครอบคลุมสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดทั่วประเทศ อีก 1 เรื่อง ทั้งนี้ได้นำเสนอบรรณทัศน์ในรายละเอียดดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย และผลของการวิจัย โดยจำแนกตามขอบเขตของเนื้อหา และแต่ละขอบเขตเรียงตามปี พ.ศ. โดยเริ่มจากปี พ.ศ. 2540 จนถึงปี พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2. ผู้บริหารและครู กับ การประกันคุณภาพการศึกษา

1. การดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จินตนา พิทยาธู. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามโครงการรับรองคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามโครงการรับรองคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ประชากร ได้แก่ กรรมการในคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 273 โรงเรียน กำหนดเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 กรรมการฝ่ายโรงเรียน

ประกอบด้วย ประธานกรรมการ เลขานุการ และผู้แทนครู ประเภทละ 273 คน กลุ่มที่ 2 กรรมการฝ่ายผู้ปกครองและชุมชนประเภทละ 273 คน กลุ่มที่ 3 กรรมการฝ่ายรัฐซึ่งเป็นตัวแทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 40 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,405 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ ประธานกรรมการ เลขานุการ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน ประเภทละ 162 คนเท่ากัน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 40 คน รวม 850 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ใช้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ตามกรอบหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการโรงเรียนเอกชนได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียน วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะจัดทำก่อนหลัง ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน กำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตรวจสอบความก้าวหน้างานครบทุกด้าน และนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานโรงเรียน ร่วมวางแผนการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ เผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และร่วมกิจกรรมของชุมชน ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน ได้แก่ ความร่วมมือจากบุคลากรมีน้อย ผู้มีความรู้เรื่องการวางแผนมีน้อย การประสานงานล่าช้าและการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง

ชัชวาลย์ ป้อมไชยา. (2541). การดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน การจัดองค์กรบริหารคุณภาพ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การดำเนินการตามแผน การนิเทศและติดตามผลการประเมินผลและรายงาน และการปรับปรุงและพัฒนางาน

ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร และครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified

Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนแต่ละชั้น และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 97 คน ครู อาจารย์ จำนวน 261 คน รวมจำนวน 358 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการศึกษา พบว่า

1. การดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากอยู่ 4 ด้าน คือ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การจัดองค์การบริหารคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน และการดำเนินการตามแผน นอกนั้นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยส่วนรวม พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากอยู่ 4 ด้าน คือ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การจัดองค์การบริหารคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน และการดำเนินการตามแผน นอกนั้นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากอยู่ 2 ด้าน คือ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา และการจัดองค์การบริหารคุณภาพ นอกนั้นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ตามขนาดโรงเรียน โดยส่วนรวม พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และการนิเทศและติดตามผล โดยโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

อมรรัตน์ โพธิ์ปัสสา. (2541). *ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร. ✓

เนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ปัญหาของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านไผ่ 3 ด้าน คือ การพัฒนาบุคลากร การจัดการนิเทศภายใน และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ในขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นสร้างครูแกนนำ และขั้นการจัดบรรยากาศสนับสนุน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้างานแผนงาน ครูแกนนำ และครูดีเด่น รวม 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างสำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และทำการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและบันทึกเทปเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

การพัฒนาบุคลากรครูขั้นสร้างความตระหนัก ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารโรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรครู โดยการประชุมชี้แจง ระดมความคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา กำหนดแนวปฏิบัติ มีการจัดพาไปทัศนศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความตระหนัก ขั้นสร้างครูแกนนำ บุคลากรครูสมัครใจเป็นครูแกนนำเข้ารับการอบรม สัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ ในขั้นการจัดบรรยากาศสนับสนุน ฝ่ายบริหารส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการไว้เป็นแหล่งข้อมูล สารสนเทศและอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตลอดทั้งจัดกิจกรรมเสริมงานพัฒนา ปัญหาที่พบในการพัฒนาบุคลากรครู คือ ขาดจำกัดเรื่องเวลา เนื้อหาและกิจกรรมมีมากเกินไป บุคลากรครูมีคาบการสอนตามปกติมากเกินไปเกณฑ์กำหนด การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และผลของการพัฒนาปรากฏล่าช้า เพราะเป็นโครงการระยะยาว โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการให้สมัครเป็นครูแกนนำ กำหนดเวลารูปแบบ และแนวปฏิบัติที่เหมาะสม ฝ่ายบริหารกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณและหาแหล่งสนับสนุนจากชุมชนเพิ่มขึ้น มีการนำผลงานมาเผยแพร่

การจัดการนิเทศภายใน ในขั้นสร้างความตระหนัก เน้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการนิเทศภายใน จัดไปทัศนศึกษาดูงาน ขั้นสร้างครูแกนนำ โรงเรียนบ้านไผ่ได้จัดอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ครูแกนนำ เพื่อเป็นวิทยากรหลักในการนิเทศผู้อื่นในทุกหมวดวิชา จัดสร้างเครื่องมือการนิเทศ จัดเวลา และกิจกรรมที่เหมาะสม ปัญหาที่พบ คือ ครูแกนนำบางคนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ปัญหาด้านการจัดเวลา และการกำกับดูแล ติดตามประเมินผล โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการเพิ่มทักษะความชำนาญ

การแก่ครูแกนนำ โดยการอบรมสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผล และเสนอแนะจากศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดและประจำเขตการศึกษาหรือจากหน่วยงานอื่นอย่างเหมาะสม

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในขั้นสร้างความตระหนัก กำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำความเข้าใจโครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการประชุมชี้แจง รับทราบแนวทางการปฏิบัติ จัดพาไปทัศนศึกษาดูงาน ในขั้นสร้างครูแกนนำโรงเรียนรับสมัครครูแกนนำ จัดอบรม สัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ ในขั้นการจัดบรรยากาศสนับสนุนฝ่ายบริหาร และศูนย์พัฒนางานวิชาการมีหน้าที่กำกับดูแลติดตามและประเมินผล จัดสรรงบประมาณอย่างพอเพียง ปัญหาที่พบ คือ มีบุคลากรครูบางส่วนไม่มีความพร้อม เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลา และงบประมาณตลอดทั้งกิจกรรมเนื้อหาในการอบรม สัมนามามีมากเกินไป โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการ จัดหาแหล่งสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น จัดกิจกรรมตามสภาพความต้องการและความจำเป็น ก่อนหลังในเวลาที่เหมาะสม เน้นให้ครูแกนนำเป็นผู้คอยช่วยเหลือแนะนำผู้อื่น คณะกรรมการประจำศูนย์พัฒนางานวิชาการคอยดูแลอำนวยความสะดวกและประเมินผลเป็นระยะ

สุจินต์ สว่างศรี. (2542). วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์การ ประสิทธิภาพการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ผ่านและที่ยังไม่เข้ารับการประเมิน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 18 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ และการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่ผ่านและที่ยังไม่เข้ารับการประเมินแตกต่างกัน

2. ประสิทธิภาพการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้แตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่ผ่านการประเมินมีประสิทธิภาพสูงกว่าโรงเรียนที่ยังไม่เข้ารับการประเมินทุกด้าน

3. วัฒนธรรมองค์กรที่ยังส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยภาพรวม คือ ด้านปทัสถานและมาตรฐาน ความเชื่อ ค่านิยม ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การยอมรับการบูรณาการ และความมีคุณภาพ

4. ปัญหา อุปสรรค พบว่ายังมีปัญหา อุปสรรค บางประการ แต่ก็มีความแก้ไขให้ลุล่วงได้ ถ้าผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการนำระบบนี้ไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2543ก). การนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ม.ป.พ.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารูปแบบกระบวนการดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษาความคิดของผู้บริหาร ครูอาจารย์ เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และผู้แทนชุมชน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำนวน 98 โรงเรียน ในจังหวัด นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวนโรงเรียนละ 1 คน ครูอาจารย์และผู้แทนชุมชน จำนวนโรงเรียนละ 3 คน จำนวนทั้งสิ้น 784 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจและแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารมีความรู้การประกันคุณภาพทั้งหมด มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพและมีการดำเนินงานประกันคุณภาพเกือบทั้งหมด ส่วนวิธีดำเนินการจำแนกตามรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีการจัดประชุมสัมมนาทั้งหมด การแต่งตั้งกรรมการดำเนินการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเผยแพร่ การวางแผน และจัดทำ มาตรฐาน / ธรรมนูญโรงเรียน

2. ขั้นตอนของการสร้างระบบคุณภาพของโรงเรียนจำแนกรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดผู้รับผิดชอบ การยอมรับของผู้บริหาร การกำหนดเป็นนโยบาย การกำหนดเป้าหมาย กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด การประชุมชี้แจงและวิธีดำเนินการ การประสานงานกับ

หน่วยงานอื่น การจัดทำคู่มือ การดำเนินการตามแผนที่กำหนด การติดตามความก้าวหน้า การประเมินผล และการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาจารย์ต่อกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหาร และครูอาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันต่อกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูอาจารย์ เกี่ยวกับการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาสู่แนวปฏิบัติ พบว่า อยู่ในระดับมากในภาพรวมและเกือบทุกรายข้อย่อย ความคิดเห็นของผู้บริหารในการดำเนินการควบคุมคุณภาพในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูอาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้แทนชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าใจนโยบายและการปฏิบัติของการประกันคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ และพบว่าองค์กรให้การสนับสนุนการดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการศึกษามากกว่าครึ่ง

4. สภาพปัญหาและอุปสรรคดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ และครูอาจารย์ มีความคิดเห็นสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายข้อย่อยทั้งผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ และครูอาจารย์ มีความคิดเห็นสอดคล้องเช่นเดียวกัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่า มีบางปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ ยกเว้นการยอมรับในการประกันคุณภาพของผู้บริหาร ครูอาจารย์ เท่านั้นมีอยู่ในระดับมาก โดยมีลำดับที่ของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ ครูอาจารย์ และชุมชน ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการประสานงาน ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

เข็มเพชร กำหม่อม. (2543). การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ ของบุคลากรตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการของบุคลากร ในเรื่องการบริหารและการจัดการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรอื่น และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่ายเปรียบเทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหาร

ฝ่ายวิชาการ จำนวน 130 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 360 คน จำนวนทั้งสิ้น 490 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการของบุคลากร ตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทุกมาตรฐาน ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่ามาตรฐานที่ 1 มีการบริหารและการจัดการอย่างมีระบบ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” มาตรฐานที่ 2 มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” มาตรฐานที่ 3 มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” มาตรฐานที่ 5 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” มาตรฐานที่ 6 มีการพัฒนาครูและบุคลากรอื่นให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนครูผู้สอนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และมาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจอยู่ในระดับ “มาก” ส่วนผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน มีความเข้าใจอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

ธัญญาณี สังขารมย์. (2543). ศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในมาตรฐาน

ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า และแบบคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยเฉลี่ยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ความเห็นว่า โรงเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาในระดับมาก มีเพียงรายการเดียวที่โรงเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาในระดับปานกลาง คือ การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน

ประวัติ สุทธิประภา. (2543). *การปฏิบัติงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนาร่องการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่สารสนเทศ โรงเรียนนาร่องการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร ร้อยละ 85 รวมทั้งสิ้น 147 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษามี 4 ด้านคือ ด้านที่ 1 การวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านที่ 2 การออกแบบระบบสารสนเทศ ด้านที่ 3 การปฏิบัติตามระบบสารสนเทศ และด้านที่ 4 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า

1. โรงเรียนนาร่องการประกันคุณภาพการศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนรายด้าน 2 ด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก คือ ด้านที่ 1 และด้านที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ และด้านการปฏิบัติตามระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก นอกนั้นมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่ 2 มีการปฏิบัติในระดับมาก โรงเรียนขนาดกลาง มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่ 2 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่ 2 และด้านที่ 4 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการปฏิบัติงานสารสนเทศทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในโดยภาพรวมและด้านที่ 3 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่า โรงเรียนขนาดเล็กทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

รัตนา เอี่ยมสุวรรณ. (2543). การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามกรอบขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 6 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวม และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเห็นว่า มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน และด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก แต่ผู้บริหารและครูอาจารย์เห็นว่า มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และที่เหลืออีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการศึกษาและการเตรียม ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการทำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ยกเว้นผู้บริหารเห็นว่ามี การปฏิบัติงานด้านเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกอยู่ในระดับมาก

2. ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกันเห็นว่า มีการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการศึกษาและการเตรียม ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพ ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก โดยผู้บริหารเห็นว่ามี การปฏิบัติมากกว่าผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์

วิรุพห์ แสงงาม. (2543). *การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี*. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดผลและการวิจัยการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านผลผลิต และเพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี หัวหน้ากลุ่มพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี ในปีการศึกษา 2543 ใช้วิธีการเก็บข้อมูล 4 วิธี คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านการนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์การเรียน
2. ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา
3. ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานหรือร่องรอยการทำงาน และปัจจัยเกี่ยวกับผลสรุปการปฏิบัติงาน
4. ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรของโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน โรงเรียน ระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบและประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และความรู้ความเข้าใจแนวทางประกันคุณภาพ

สมชาย พุฒารวงศ์. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 สังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 สังกัดกรมสามัญศึกษา

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อมโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 143 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 สังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการครบทั้ง 6 ด้าน คือ ข้อกำหนดทั่วไป มีการดำเนินการตามนโยบายสิ่งแวดล้อมด้านนโยบายสิ่งแวดล้อม มีการประชุมชี้แจงผู้รับผิดชอบ ด้านการวางแผน มีการวางแผนสอดคล้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและกำหนดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจุบันทุกเรื่อง ด้านการนำแผนไปปฏิบัติและกระบวนการ มีการฝึกอบรมบุคลากรและมีวิธีปฏิบัติในภาวะฉุกเฉิน ด้านการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง มี

การรายงานผลการตรวจและติดตามของฝ่ายบริหาร ด้านการทบทวนของฝ่ายบริหาร มีการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียน

2. ปัญหาส่วนใหญ่ในการดำเนินงาน คือ ขาดความเข้าใจในการนำข้อกำหนดทั่วไปไปใช้ ขาดการสื่อสารกับครูอาจารย์ทุกคน การปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่วางแผนไว้ ครูอาจารย์ขาดความเข้าใจบทบาทในการปฏิบัติให้ได้ตามนโยบายสิ่งแวดล้อม การบันทึกผลการปฏิบัติงานต่างๆ ไม่เป็นปัจจุบันขาดความเชื่อมโยงกับนโยบายของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

สุพรรณ กิ่งมิ่งแฮ. (2543). การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 7 ขั้นตอน คือ การกำหนดเป้าหมาย และนโยบายของโรงเรียน การจัดองค์กรบริหารคุณภาพ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การดำเนินงานตามแผน การนิเทศและติดตามผล การประเมินผลและรายงาน และการปรับปรุงและพัฒนา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และ ครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เป็นผู้บริหาร 100 คน ครู อาจารย์ 377 คน จำนวนทั้งสิ้น 477 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพ และขนาดโรงเรียนเห็นว่า มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนโดยรวม และรายขั้นตอนอยู่ในระดับดี 4 ขั้นตอน อยู่ในระดับพอใช้ได้ 3 ขั้นตอน ยกเว้นผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติ 3 ขั้นตอนอยู่ในระดับดี คือ การนิเทศและติดตามผล การประเมินผลและรายงานและการปรับปรุงและพัฒนา และข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า มีการปฏิบัติ 2 ขั้นตอนอยู่ในระดับดี คือ การประเมินผลและรายงาน การปรับปรุงและพัฒนา และข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า มีการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน อยู่ในระดับพอใช้ได้ นอกจากนี้ครูอาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติโดยรวม

และ 4 ขั้นตอนอยู่ในระดับพอใช้ได้ และการปฏิบัติ 3 ขั้นตอนอยู่ในระดับดี คือ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน การจัดองค์กรบริหารคุณภาพและการดำเนินงานตามแผน

2. ผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียน โดยรวมและทั้ง 7 ขั้นตอน มากกว่าครู อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและ 6 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่ามีการปฏิบัติงานมากกว่าข้าราชการในโรงเรียนขนาดกลาง ในขั้นตอนการจัดแผนการพัฒนายังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพัฒน์ สรรค์สร้างกิจ. (2543). *สุภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.*

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สุภาพองค์กรและระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และ 2) มิติสุภาพองค์กร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนเอกชน ในสังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 28 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวัดสุภาพองค์กรที่ พรณี สุวดี พัฒนาจากแนวคิดของมายส์ (Miles) กับ ฮอยและเฟลด์แมน (Hoy and Feldman) และการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างจากคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพในโรงเรียนเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สุภาพองค์กรโดยภาพรวมสมบูรณ์ค่อนข้างมาก เมื่อแยกพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีสุภาพองค์กรสมบูรณ์ค่อนข้างมาก และโรงเรียนขนาดเล็กมีสุภาพองค์กรสมบูรณ์ปานกลาง สำหรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. มิติสุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การมุ่งเน้นวิชาการ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และบรรยากาศของสถาบัน

สุรพล ศรีตัน. (2543). การประเมินการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน ใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา โดยจัดให้มีการศึกษาและเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

2. ผลการประเมินโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา มีผลงานอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับได้แก่ การบริหารมาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านปัจจัย และมาตรฐานด้านผลผลิต

3. ปัญหาการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ ปัญหาในการบริหารมาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านผลผลิต และมาตรฐานด้านปัจจัย ตามลำดับ

สุวรรณ ศรีบุรพาภิรมย์. (2543). การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
คุณภาพการศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร-
ศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนตามโครงการ
รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

ประชากร ได้แก่ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้า
กลุ่มประสบการณ์และหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ปีการศึกษา
2541 จำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
และแบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน มีการกำหนดปรัชญาและเป้าหมายเป็น
นโยบายในการพัฒนาโรงเรียนที่เน้นผลที่เกิดกับผู้เรียน ปัญหาคือ บุคลากรในโรงเรียนยังไม่เข้าใจและ
ไม่สามารถอธิบายความหมายของปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนได้ตรงกัน
2. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มีการจัดทำแผนการสอนรายกลุ่มประสบ
การณ์อย่างครบถ้วน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร ปัญหาคือ ครูยังเข้าใจไม่ชัดเจนในเรื่อง
ของการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน
3. ด้านบุคลากร ผู้บริหารเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและวิสัยทัศน์กว้างไกล ปัญหาคือ
การสรรหาบุคลากรได้ไม่ตรงกับสายงานที่ต้องการเพราะขาดแคลนในบางสาขาวิชา
4. ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน มีอาคารเรียน อาคารประกอบเพียงพออยู่ใน
สภาพที่ใช้การได้และเป็นปัจจุบัน บริเวณร่มรื่น สะอาด สวยงาม ปัญหาคือ หนังสือในห้องสมุด
ของโรงเรียนไม่ได้รับการคัดเลือกและจัดหาให้ตรงตามความต้องการอาจารย์ผู้สอน
5. ด้านการจัดการบริหาร มีแผนปรับปรุงโรงเรียน / ธรรมนูญโรงเรียน ปัญหาคือการใช้
ระบบข้อมูลสารสนเทศยังไม่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน
6. ปัจจัยด้านกิจการนักเรียน มีการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี
และทำคุณประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชน ปัญหาคือทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่จำเป็นไม่
เพียงพอ

7. ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน มีสัมฤทธิ์ผลด้านอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ปัญหาคือ ความเป็นผู้มีนิสัย “ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน” ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

คำปุ่น ภูเงิน. (2544). การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนในเขตเทศบาลและโรงเรียนนอกเขตเทศบาล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนในเขตเทศบาลและโรงเรียนนอกเขตเทศบาล จำนวน 326 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษา พบว่า

1. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรในโรงเรียนในเขตเทศบาล เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนนอกเขตเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พบมีดังนี้

3.1 ด้านผลผลิต ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่อนข้างต่ำ แนวทางการแก้ปัญหา คือ ศึกษาเป็นรายกรณีแล้วจัดกิจกรรมให้เหมาะสม ใช้การวิจัยในชั้นเรียนเข้าทำการศึกษาข้อแก้ไข

3.2 ด้านกระบวนการ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การไม่นำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน แนวทางการแก้ปัญหา คือ สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญของการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน สร้างขวัญกำลังใจชื่นชมผลงาน

3.3 ด้านปัจจัย ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การขาดงบประมาณ แนวทางการแก้ปัญหา คือ ของงบประมาณจากรัฐเพิ่มขึ้น ระดมทุนจากชุมชน และเอกชน

ฉัตรชัย ต๊ะปันตา. (2544). การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางปฏิบัติการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานเตรียมการของโรงเรียน เพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ใช้โปรแกรม SPSS / PC

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานการเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การศึกษาและการเตรียมการ 2) การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 4) การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 5) การพัฒนาและปรับปรุง 6) การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการระดับมาก

ชิตชนก เชิงเขาว์ และคณะ. (2544, พฤษภาคม-สิงหาคม). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี," *สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 7(2) : 125-148.

เนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งได้แก่ปัจจัยด้านนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านผลผลิต และเพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างได้จากวิธีคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน คือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการโรงเรียน วิธีการเก็บข้อมูลใช้ 4 วิธี คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการศึกษาเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา มากที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และปัจจัยเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านการนำเข้า ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน และปัจจัยเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์การเรียน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดคือปัจจัยด้านการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับหลักฐานการปฏิบัติการหรือร่องรอยการทำงาน และปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่เป็นผลมาจากการยอมรับนับถือระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกันตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรของโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมโรงเรียน โรงเรียน ระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบและประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และความรู้ความเข้าใจแนวทางการประกันคุณภาพ สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยคือ โรงเรียนและชุมชนควรร่วมกันกำหนดเกณฑ์และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจาก 7 ปัจจัย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาผล และยอมรับผลการรับรองมาตรฐานการศึกษา ก่อนที่จะประกาศผลอย่างเป็นทางการต่อไป

ัญลักษณ์ น้อมนิล. (2544). ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ และตามเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ และตาม

เกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัย ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ของครูผู้สอนที่มาจากโรงเรียนขนาดต่างกัน

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2543 จำนวน 27 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 27 คน และครูจำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ ของครูผู้สอนจากโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัย ของครูผู้สอนจากโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีระพงษ์ วงศ์พรหมเมฆ. (2544). การศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์.

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้างานสารสนเทศ ครูอาจารย์ และครูพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จำนวน 176 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ ด้านการพัฒนางานสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ การบริหารจัดการ และการวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า

บุคลกรโดยรวม เห็นว่า มีระดับการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และมีการดำเนินงานด้านการจัดระบบสารสนเทศ และด้านเนื้อหาและคุณภาพ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา 2 ข้อ ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดระบบสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ข้อ คือ การปรับปรุงข้อมูลเพื่อให้ถูกต้องทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และการรวบรวมข้อมูลทั้งภายในและภายนอกที่จำเป็นต่อหน่วยงาน

2. ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ข้อ คือ สารสนเทศครอบคลุมและตรงกับวัตถุประสงค์ของการใช้งานในโรงเรียน และการนำเสนอสารสนเทศเหมาะสมและง่ายต่อการทำความเข้าใจ

3. ด้านการนำเสนอผลงานสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานสารสนเทศ และนิเทศ ติดตาม ประเมินผลงานเกี่ยวกับสารสนเทศเป็นระยะๆ นอกนั้นมีระดับการดำเนินงานมากทุกข้อ

4. ด้านการนำไปใช้ การบริหารจัดการและการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การใช้สารสนเทศประกอบในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน และผู้บริหารให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญของการพัฒนาและการใช้สารสนเทศอย่างจริงจัง นอกนั้นการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

5. ด้านเนื้อหาและคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2 ข้อ คือ ให้ความสำคัญด้านการนำสารสนเทศไปใช้ในการวินิจฉัยปัญหา และการตัดสินใจสั่งการและวิเคราะห์ลักษณะงานที่จะใช้กับระบบสารสนเทศ (เช่น เพื่อการวางแผน การควบคุมงาน การประชาสัมพันธ์ การปรับปรุงองค์กร)

บุญทิพย์ สุริยวงศ์. (2544, มีนาคม). "ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา," *วิชาการ*. 4(3) : 64-69.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงานและหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการและมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา และเพื่อประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงานและหัวหน้าหมวดวิชาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานแผนงานและหัวหน้าหมวดวิชา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2541 ที่เป็นโรงเรียนนำร่องของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการใช้มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการและมาตรฐานคุณภาพ ISO 9002 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน และการบริหารงานวิชาการกับมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศและพัฒนา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการตามมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ครอบคลุมทุกด้าน ส่วนการนำมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 มาใช้ในโรงเรียนให้ได้ประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำและให้การสนับสนุน ส่วนบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือและมีความรู้ความเข้าใจในระบบงานของมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ผลดีจากการบริหารงานวิชาการตามมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 คือ การดำเนินงานเป็นระบบมีความเป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง มีการจัดระบบเอกสารเกี่ยวกับงานต่างๆ อย่างเป็นระเบียบ และมีการตรวจสอบตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานตามวัตถุประสงค์หรือตามข้อตกลงที่กำหนดไว้

ประกาย บัตรศิริมงคล. (2544). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอีสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอีสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำนวน 189 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครูอาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด ผู้บริหาร และครูอาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอีสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2543 จำนวน 189 คน โดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance)

ผลการศึกษา พบว่า

1. บุคลากรโดยรวม ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและ 6 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นบุคลากรโดยรวม เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับจังหวัด บุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและ 6 ขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ อยู่ในระดับมาก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัด เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและเป็นรายขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน

3. บุคลากรในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและ 6 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก และบุคลากรในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า มีการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก

4. มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพ ต่อการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และขั้นตอนการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

มงคล อุปพงษ์. (2544). การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร ตามกรอบขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 4 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผน การประกันคุณภาพ

การศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทุกคนทุกโรงเรียน ในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรโดยรวมและคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีความคิดเห็นว่า การดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และมีการดำเนินงานอีก 3 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเห็นว่า มีการดำเนินงานด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่า มีการดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และมีการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายชื่อที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ คือ การตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาคือ ทุกฝ่าย/หมวด/งานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ คือ โรงเรียนได้มีการพัฒนาบุคลากรและการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ทุกคนมีส่วนร่วมโดยการทำงานเป็นทีม ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ คณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร ได้จัดทำธรรมนูญโรงเรียน และขั้นตอนในการดำเนินการมีสภาพเหมือนกัน คือ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ภาพรวมของสถานศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง แผนงบประมาณ และแผนการกำกับตรวจสอบ และรายงาน

สิริลักษณ์ ค้อชากุล. (2544). การควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าหมวดวิชา ครูปฏิบัติการสอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจรายการและบันทึกภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในขั้นตอนที่หนึ่ง คือ การศึกษาและเตรียมการ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กรมสามัญศึกษากำหนด จุดเด่นที่เป็นความสำเร็จ คือ ผู้บริหารได้สร้างการรับรู้ ความถนัด การยอมรับในความสำคัญจำเป็น ตลอดจนสร้างความพร้อมในด้านต่างๆ ที่ทำให้นักวิชาการทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ขั้นตอนที่สอง คือ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาของกรมสามัญศึกษา 26 มาตรฐาน 130 ตัวชี้วัด เป็นมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนได้มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษา โดยการแบ่งข้อมูลสารสนเทศออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แต่ยังไม่ได้ครบทุกมาตรฐานและตัวชี้วัด ส่วนการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี มีแผนยุทธศาสตร์ มีการดำเนินงานตามแผน และทำได้ค่อนข้างชัดเจน เป็นจุดเด่นของโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพียงอย่างเดียวคือมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน แต่ไม่ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของฝ่าย หมวดวิชา งาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากยังขาดความชัดเจนในการดำเนินการ ขั้นตอนที่สาม คือ การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ พบว่า โรงเรียนได้พยายามสร้างความเข้าใจกับบุคลากร ได้พัฒนาบุคลากรอย่างหลากหลายมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา แต่โรงเรียนยังขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

2. ปัญหาในการควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าบุคลากรบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการ ไม่ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง แต่บุคลากรส่วนใหญ่ทำงานด้วยความกระตือรือร้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ทีมงานผู้บริหารมีความสามารถในการทำงาน ในด้านการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่าย หมวดวิชา งาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่ชัดเจนในรูปแบบและวิธีการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหรือตัวแทนจากชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ฝ่ายบริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้แก้ปัญหาโดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เน้นการทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมการดำเนินงานให้ชัดเจน จัดให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ฝ่ายบริหารเอาใจใส่ในการนิเทศติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ตามที่มาตรฐานกำหนด และพัฒนาไปสู่มาตรฐานการศึกษา

สุริยา มะโยธี. (2544). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา และศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย จากองค์ประกอบหลักการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ส่วน คือ ส่วนการควบคุมคุณภาพการศึกษา ส่วนการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และส่วนการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา

ประชากรได้แก่ ผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในโรงเรียนสหวิทยาเขต 9 สหวิทยาเขต ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า

1. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และสหวิทยาเขต เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมและในแต่ละส่วนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสหวิทยาเขตเทศบาลเมืองมีการดำเนินงานส่วนการประเมินและรับรองคุณภาพการ

ศึกษาอยู่ในระดับมาก และสหวิทยาเขตศรีรัตนนครพิทยังและสหวิทยาเขตศรีพรเจริญ มีการดำเนินงานส่วนการควบคุมคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสหวิทยาเขตต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและส่วนการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาไม่ต่างกัน แต่บุคลากรในสหวิทยาเขตศรีพรเจริญเห็นว่า สหวิทยาเขตมีการดำเนินงานส่วนการควบคุมคุณภาพการศึกษามากกว่าสหวิทยาเขตพิสัยสรเดช และบุคลากรในสหวิทยาเขตเพชรบุรี เห็นว่า มีการดำเนินงานส่วนการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษามากกว่าสหวิทยาเขตท่าบ่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกขาดสื่อและเทคโนโลยี บุคลากรไม่ได้ศึกษาดูงานการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการติดตามงานที่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชนขาดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ขาดการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน และไม่มีการสรุปและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช. (2544, สิงหาคม). "การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา," *จุฬารวิจัย*. 20(4) : 14-20.

เนื้อหา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการประเมินภายในที่มีความเป็นเอกภาพในเชิงหลักการ แต่มีความหลากหลายของวิธีปฏิบัติในแต่ละสถานศึกษาซึ่งมีลักษณะหรือบริบทต่างกัน ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นองค์ความรู้ที่ช่วยในการวางแผนการทำงาน เพื่อรองรับการใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

ผู้วิจัยเลือกสถานศึกษานำร่อง 30 แห่ง จากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร จาก 6 สังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น และเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ตุลาคม 2541-กันยายน 2542 ภายใต้ร่างมาตรฐานการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้นในปี 2541 คือ มีมาตรฐานการศึกษาจำนวน 27 มาตรฐาน และ 113 ตัวบ่งชี้

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์กลุ่ม การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Interview) การจัดประชุมระดมความคิดโดยใช้เทคนิค

กลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) การสังเกตขณะตรวจเยี่ยมสถานศึกษา การวิเคราะห์และตรวจสอบผลงานและเอกสารที่เป็นหลักฐานปรากฏ

กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาและการจัดลำดับความสำคัญมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ได้แก่ ผู้บริหารครูอาจารย์ จำนวน 3,982 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ จำนวน 147 คน และผู้ปกครอง จำนวน 1,251 คน รวมทั้งสิ้น 5,380 คน สำหรับขั้นตอนการสำรวจความสภาพการประเมินผลภายใน เก็บข้อมูลจากผู้บริหารครูอาจารย์ จำนวน 2,395 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสนทนากลุ่มแบบเจาะจงจำนวน 157 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน สถิติภาคสรุปอ้างอิง ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. มาตรฐานการศึกษาที่สำคัญและจำเป็นที่ทุกสถานศึกษาควรทำการประเมินในช่วงแรก ผลการจัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาที่ควรกำหนดเป็นมาตรฐานกลาง (core standards) มีจำนวน 9 ตัว โดยในกลุ่มมาตรฐานด้านผู้เรียนประกอบด้วย 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2) สุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุนิสาที่ดี 3) ทักษะการทำงาน 4) คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 5) ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 6) เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและช่วยสังคม กลุ่มมาตรฐานด้านปัจจัยประกอบด้วย 7) คุณธรรมจริยธรรมของครู 8) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 9) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. สภาพและความพร้อมของสถานศึกษาในการทำการประเมินผลภายใน สถานศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งมิได้มีการประเมินผลภายใน สำหรับสถานศึกษาที่ทำการประเมินผลภายในส่วนใหญ่ จะมีการประเมินผลตามมาตรฐานด้านปัจจัยมากกว่ามาตรฐานด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านผู้เรียนที่มีการประเมินมากกว่าตัวอื่น คือ การปลอดภัยในชีวิตของผู้เรียน ที่เกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่ามีการประเมินกันน้อยมากเพียงร้อยละ 1.6 ของสถานศึกษานำร่องทั้งหมด

3. ผลการศึกษาความพร้อมของบุคลากรในการทำการประเมินผลภายใน พบว่า ครูอาจารย์มากกว่าร้อยละ 95 ยินดีและเต็มใจที่จะทำการประเมินผลภายใน แต่ประมาณร้อยละ 31 ที่รู้สึกกังวลในการทำงานนี้ ทศนคติและแรงจูงใจในการประเมินผลภายในอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ครูอาจารย์ประมาณร้อยละ 53 เคยผ่านการฝึกอบรมด้านประเมิน ผู้ที่สามารถทำการประเมินผลภายในได้มีประมาณร้อยละ 21 ผู้ที่คิดว่าตนเองสามารถสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นมีประมาณร้อยละ 11 และผู้ที่มีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติมีประมาณร้อยละ 17 ส่วนผู้ที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้มี

ประมาณร้อยละ 32 ในด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารนั้นพบว่ามีประมาณร้อยละ 14 สำหรับทักษะการประเมินนั้นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

4. ครูอาจารย์ในทุกสังกัดเสนอแนะวิธีการพัฒนาความรู้ การสร้างความตระหนักให้เห็นถึงคุณค่าของการประเมินผลภายใน และวิธีผลักดันให้มีการทำการประเมินผลภายใน โดยการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากร จัดทำเอกสาร เช่น หนังสือคู่มือการประเมิน แจกครูอาจารย์ และสิ่งที่สถานศึกษาต้องการให้มีการจัดเตรียมเพื่อการทำงานนี้ คือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน เช่น คอมพิวเตอร์

5. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน มีสาเหตุหลักมาจากการกำหนดช่วงเวลาในการทดลองครั้งนี้สั้นเกินไป แต่มีตัวบ่งชี้ที่ต้องประเมินจำนวนมาก จนกลายเป็นการสร้างภาระให้กับครู และกระทบต่อการสอน สภาพปัญหาที่ดำเนินงานอย่างเร่งรีบ ทำให้การวางแผนการทำงานมีจุดอ่อน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของเครื่องมือประเมินและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ

อาวุธ เคนแสนโคตร. (2544). ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ใน 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

ประชากร ได้แก่ ของผู้บริหารและครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2543 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน รวม 319 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาชั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับดี

2. ผู้บริหารเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ดีกว่าครูอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานดังกล่าว โดยภาพรวมและเป็นรายชั้นตอน 4 ชั้นตอน (ยกเว้นขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา) ดีกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และ ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานดังกล่าวดีกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ บุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐานรวมของโรงเรียนไม่ชัดเจน โรงเรียนไม่กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ไม่มีการประชุมเพื่อทบทวน พัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน และบุคลากรขาดขวัญกำลังใจไม่กระตือรือร้นในการทำงาน

Atria, Joseph P. (1999). *The Effect of the Illinois Quality Assurance and Improvement Planning Process on Chicago Public School Teacher Attitudes toward School Improvement*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Illinois : The Northern Illinois University. (Online). 60(12A). Available: <http://thailis.Uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9955750.

ผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยส์ ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาลในการทำแผนพัฒนาโรงเรียน ในเมืองรัฐชิคาโก

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยส์ ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาลในเมืองรัฐชิคาโกเกี่ยวกับแผน

พัฒนาโรงเรียน กระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงองค์กรและทฤษฎีแรงจูงใจ เนื่องจากทัศนคติเป็นส่วนประกอบหลักในทั้งสองทฤษฎีนี้ ทัศนคติของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน

ผลการวิจัย พบว่า ครูมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยซ์

Bacon, Marc William. (1999). *Student Perceptions of the Implementation of Standards-based Education*. Dissertation, Ph.D. (Curriculum and Instruction). Denver : The University of Denver. (Online). 60(09A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9942407.

การศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก ตามการรับรู้ของนักเรียน

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความพยายามของโรงเรียนในการใช้ “การศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก” ตามการรับรู้ของนักเรียนในวิธีการสอนในห้องเรียน โครงสร้างที่สนับสนุนและทัศนคติที่สัมพันธ์กับการใช้เป้าหมายเป็นหลัก และการเรียนโดยใช้มาตรฐานเป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถูกกระตุ้นให้ได้มาตรฐานสูงในสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการศึกษา แต่รายการในแบบสอบถามบางข้อที่เป็นตัวแทนเฉพาะของวิธีการของ “การศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก” ไม่ได้คะแนนสูงเท่าที่คาดไว้ การใช้วิธีการให้คะแนนแบบรูบริค (rubric) และการให้เวลาที่ต่างกับนักเรียนที่ต่างกันซึ่งเป็นวิธีพื้นฐานของ “การศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก” ได้คะแนนสูงกว่าข้อที่เป็นตัวแทนการสอนที่ดี และยังสรุปได้ว่าครูไม่ได้รวมเอาวิธีการบางอย่างที่เป็นการทำหายอย่างมากในการสอนแบบเก่า ถึงแม้ว่านักเรียนจะให้ความเห็นที่ดีในการเรียนในห้องเรียน แต่ก็น่าเป็นห่วงว่าการสอนยังไม่ได้เปลี่ยนจากแบบครูเป็นศูนย์กลางเป็นแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูทำการสอนและประเมินผลนักเรียนด้วยมาตรฐานแต่ไม่ได้ให้นักเรียนมีส่วนตัดสินใจในการเรียน

Harper, John Raymond. (1999). *The Role of Teams in Quality Assurance and Improvement Planning in two Illinois Middle Schools*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Illinois : The Illinois State University. (Online). 61(01A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; AAI9960416.

บทบาทของการทำงานเป็นทีมในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสองแห่งในมลรัฐอิลลินอยส์

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของคณะทำงานของรัฐอิลลินอยส์ ในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนา ที่เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมต้นของรัฐ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะทำงานที่สอนแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary instructional teams) และ คณะทำงานวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (School-wide improvement planning teams) การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรก พัฒนาเกณฑ์กลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาภูมิหลังของโรงเรียนทั้งสองจากแผนพัฒนาโรงเรียน รายงานการดำเนินงานของโรงเรียน รายงานการทบทวนผลการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน และ รายงานการประเมินภายนอก ระยะที่ 3 ใช้เวลาในภาคสนาม 4 วันในการเก็บข้อมูลทั้งสองโรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้บริหาร สมาชิกคณะทำงานทบทวนการปฏิบัติงาน และสมาชิกคณะทำงานสอนเชิงสหวิทยาการ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาเป็นแรงกระตุ้นรูปแบบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและกระบวนการวางแผนของทั้งสองโรงเรียน 2) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญในการประสานการทำงานระหว่างคณะทำงานทั้งสอง และผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มจัดโครงสร้างและกระบวนการที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน 3) ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาจะกระตุ้นให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ประเด็นเหล่านี้ไม่มีผลต่อเทคโนโลยีการสอนของทั้งสองโรงเรียน 4) ผู้ร่วมในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อมั่นในกรอบแนวคิดในแผนพัฒนาโรงเรียน

Spies, Paul Christopher. (1999). *The Dynamics of Implementation and Sustaining Inter-disciplinary Teams in Departmentalized High Schools : A comparative case study of challenges and supports (school reform)*. Dissertation, Ph.D. (Curriculum and Instruction). Wisconsin : The University of Wisconsin-Madison. (Online). 60(06A). Available : <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9923207.

แรงผลักดันในการปฏิบัติงานและสนับสนุนการทำงานของคณะทำงานเชิงสหวิทยาการ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาเปรียบเทียบในการท้าทายและสนับสนุน

เนื้อหา

รายงานการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสองแห่งที่ได้ใช้วิธีการสอนเชิงสหวิทยาการมาเป็นเวลานาน วิธีการเก็บข้อมูลใช้ การสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารทั้งสองโรงเรียน การศึกษาเอกสาร และการสังเกตกิจกรรมกลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า มีการสนับสนุน 4 ประการที่สำคัญและพึ่งพากันต่อการทำงานของทีมการสอนแบบสหวิทยาการ คือ 1) การสนับสนุนอย่างมีส่วนร่วม ที่สำคัญคือ ความเต็มใจของครู นักเรียน และผู้ปกครอง และการทำงานของทีมงานที่เข้ากันได้ 2) การสนับสนุนอย่างมีโครงสร้าง โครงสร้างที่สำคัญในการสนับสนุน คือ การวางแผนการใช้เวลาของครู การจัดกลุ่มของนักเรียน ขนาดห้องเรียนที่เล็กกว่าขนาดปกติ 3) การสนับสนุนจากผู้นำ ได้แก่ ความสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในรูปของงานทางด้านบริหารและการสนับสนุนระหว่างบุคคล การยึดหลักปรัชญาเดียวกัน และการสนับสนุนในทีมเอง และ 4) สภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ มาตรฐานในการเรียนของท้องถิ่นและของรัฐ การร่วมคิดร่วมทำ วัฒนธรรมในการกล้าเสี่ยงของโรงเรียน และที่สำคัญคือ ประสพการณ์ในการพัฒนาอย่างมืออาชีพในการทำงานเป็นทีม

Wichterle Ort, Suzanne. (1999). *Standards in Practice : A Study of a New York City High School's Struggle for Excellence and Equity and its Relationship to Policy*. Dissertation, Ed.D. (Curriculum and Instruction). New York : The Columbia University, Teachers College. (Online). 60(11A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9950071.

การปฏิบัติงานมาตรฐาน : การศึกษาโรงเรียนมัธยมปลายในกรุงนิวยอร์ก ในการแข่งขัน
ความเป็นเลิศและความเสมอภาค กับ ความสัมพันธ์ทางด้านนโยบาย

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษามาตรฐานในการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงนิวยอร์ก

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ทำมาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลนักเรียนโดยดูจากผลงาน การใช้และพัฒนาระบบการประเมินมีผลสำคัญต่อโรงเรียนสองประการ คือ 1) การสอนโดยกระบวนการแลกเปลี่ยนงานของนักเรียน เพื่อให้เกิดความคาดหวังร่วมกันในปฏิบัติการสอน 2) การเชื่อมโยงระหว่างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการสอนกับโอกาสในการเรียนต่อในวิชาชีพ ส่วนประเด็นนโยบายและผลกระทบจากภายนอก ทำให้เกิดผลสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ความกดดันจากหน่วยงานกลางทำให้เกิดความรู้สึกเร่งรีบและเห็นความสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนมุ่งมั่นและความพยายามมากขึ้นในเรื่องมาตรฐาน 2) มาตรฐานในการเรียนที่กำหนดจากภายนอก ทำให้โรงเรียนตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรบางตัว 3) แบบทดสอบเพื่อให้งบการศึกษาที่ออกโดยหน่วยงานกลาง เป็นอุปสรรคต่อความพยายามในการประเมินผลของโรงเรียน ต่อการพัฒนาหลักความรับผิดชอบในโรงเรียน และสามารถส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การรับเข้าเรียนแก่นักเรียนที่น่าจะทำแบบทดสอบได้ดี 4) เครือข่ายของโรงเรียนทั้งหลายสามารถช่วยแต่ละโรงเรียนในการพัฒนากระบวนการยกระดับมาตรฐานและสร้างหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในโรงเรียน

Bugg, Kent Andrew. (2000). *Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois High Schools*. Dissertation, Ph.D. (Educational Administration). Illinois :
: The Illinois State University. (Online). 61(11A). Available:
<http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number
AAI9995664.

การประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน
มลรัฐอิลลินอยส์

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาแผน ที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมปลายของรัฐ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัย พบว่า

1. ก่อนที่จะมีการนำการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน
2. โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ
3. การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง
4. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้
5. โครงร่างของการประกันคุณภาพสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามก็ติดการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

Floitt, Daryl J. (2000). *The Effects of the Quality Assurance External Review on Illinois School Reform*. Dissertation, Ph.D. (Educational Administration). Illinois : The Illinois State University. (Online). 61(11A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International ; Pub Number AAI9995666.

ผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยซ์

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าการมีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998-1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ได้ทดสอบหลักเทคโนโลยีการสอน การเรียนรู้ ทิศทาง และความสามารถในการส่งเสริมเทคโนโลยีหลักของโครงสร้างที่สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์ พบว่ารายงานการประเมินภายนอก (Exit report) ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้ และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตร การประเมิน และกลยุทธ์การสอน ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

ผลการวิจัย พบว่า รายงานการประเมินภายนอก (External Review Exit Report) และ รายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response reports) อาจไม่มีส่วนช่วยกระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และความพยายามในการพัฒนาหลายอย่างยังไม่ต่อเนื่อง และไม่อาจบ่งบอกได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการประกันคุณภาพในได้

2. ผู้บริหารและครู กับการประกันคุณภาพการศึกษา

วิชัย ตรีเล็ก. (2542). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 ด้านสภาพปัจจุบันในโรงเรียน ด้านความพร้อมและความเป็นไปได้ในการนำระบบบริหาร ISO 9000 มาใช้ในโรงเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำแนกตามตำแหน่งทางราชการ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา และอายุการรับราชการ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการนำระบบบริหาร ISO 9000 มาใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง 9 กลุ่ม โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษา 36 คน ผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา 144 คน และครูผู้สอน 656 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 836 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้การทดสอบค่าที (t-test) ระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันในโรงเรียน ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการนำระบบบริหาร ISO 9000 มาใช้ในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 พบว่า ผู้บริหารและครู

มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางราชการ อายุ และวุฒิทางการศึกษา แต่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศและอายุการรับราชการ ผู้บริหารและครูได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยมีผู้เสนอความคิดเห็นมากที่สุดว่า การประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 มีผลดี คือ ทำให้โรงเรียนพัฒนาระบบปฏิบัติงาน จัดการศึกษาอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีกฎเกณฑ์ มีความต่อเนื่องและมีคุณภาพ ส่วนผลเสีย คือ ทำให้การเรียนการสอนด้อยคุณภาพเพราะนำเวลาไปมุ่งเน้นกับระบบบริหาร ISO 9000 อีกทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณ บุคลากร ทรัพยากร และเวลา ปัญหาอุปสรรค คือ ขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงาน บุคลากรไม่มีเวลา บุคลากรไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดการอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบบริหาร ISO 9000 แก่บุคลากรในโรงเรียน

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการปรับตัวในการดำเนินงาน เพื่อการประกันคุณภาพของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ประสบการณ์การสอน หมวดวิชาหลักที่สอน ขนาดโรงเรียนที่สอน ความรู้ในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และแรงจูงใจต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา กับการปรับตัวในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของการปรับตัวในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เป็นครูประจำการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2543 จำนวน 449 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวัดความรู้ในการดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามเจตคติต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามแรงจูงใจต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และแบบสอบถามการปรับตัวของครูต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การปรับตัวในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครูด้านความสามารถ ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปรดังนี้ ครูที่สอนในหมวดวิชาดนตรี เจตคติต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แรงจูงใจต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 10 ด้าน

2. การปรับตัวในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครู ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมของครูที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปรดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ เจตคติต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แรงจูงใจต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านการนิเทศงาน และด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน

3. การปรับตัวในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครู ด้านลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับตัวแปรดังนี้ ครูที่สอนในหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ เจตคติต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แรงจูงใจต่อการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความสำเร็จของงาน ด้านความก้าวหน้าของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะของงาน ด้านเงินเดือน ด้านการนิเทศงาน สภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน และด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน

สถิติฯ ยังคง. (2544). *ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรของโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพและปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารงานโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารและครูหัวหน้าหมวดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ โปรแกรม Excel เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน คือ 1) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และ 2) การนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผล เรื่องที่เห็นด้วยเป็นอันดับ 1 ในแต่ละด้าน คือ โรงเรียนควรจัดหา

สิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดแผนการกำกับ ติดตามและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน และเห็นด้วยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดจำนวน 7 ด้าน คือ 1) การศึกษาและการเตรียมการ 2) การพัฒนาระบบสารสนเทศ 3) การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน 4) การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน 5) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 6) การจัดวางตัวบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร 7) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรื่องที่เห็นด้วยเป็นอันดับ 1 ของแต่ละด้าน คือ การจัดระบบและวิธีการในการจัดสรรงบประมาณ จัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับโรงเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำแผนคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาในระบบประกันคุณภาพพบว่า โดยรวมมีปัญหาในระดับกลางทุกแนวทาง เรื่องที่เป็นปัญหาสูงสุดของแต่ละด้านคือ จำนวนครูและบุคลากรอื่นไม่เพียงพอ ความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูล ความเข้าใจเรื่องเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา การทำประชาพิจารณ์ของโรงเรียน บุคลากรขาดความรู้ในการวางแผน ขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ งบประมาณในการปรับปรุงโรงเรียน การปฏิบัติงานขาดการนิเทศกำกับ ติดตาม ขาดงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

ดรรชนี

ดรรชนีผู้แต่ง

	หน้า		หน้า
ก		ด	
กรมวิชาการ	54	ดำรงค์ ทวีแสงสกุลไทย.	67
เกรียงศักดิ์ พรราวศรี	56		
กรมสามัญศึกษา	54, 55, 56, 57, 58, 81	ท	
		ทรงศรี ตุ่นทอง	66
ข		ธ	
เข็มเพชร กำหม่อม	82	ธเนศ ขำเกิด	66, 69
		ธัญญาณี สังขารมย์	83
ค		ธัญลักษณ์ น้อมนิล	94
คำปุ่น ภูเงิน	92	ธีระพงษ์ วงศ์พรหมเมฆ	95
		น	
จ		เนตร	74
จรัส นองมาก	73		
จรรุญ เรื่องขจร	67	บ	
จินทนา พิตยารัฐ	76	บุญทิพย์ สุริยวงศ์	97
ฉ		บุญเลียง ทุมทอง	113
ฉัตรชัย ต๊ะปันทา	93	ป	
		ประกาย บัตรศิริมงคล	98
ช		ประดิษฐ์ ศิริเดช	68
ชวินท์ วัฒนนันท์กุล	67	ประวัติ สุทธิประภา	84
ชัชวาลย์ ป้อมไชยา	77	ปราณี พรรณวิเชียร	61
ชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์	72	ปราณี สังขะตะววรรณ	69
ชาญชัย อาจินสมาจาร	58	ปารเมศ ชูติมา	70
ชิตชนก เชิงเขาว์	93		

ดรรชนีผู้แต่ง (ต่อ)

	หน้า		หน้า
ผ		ว	
ผ่องศรี สมยา	67	วิชัย ตริเล็ก	112
		วิพากย์ โรจน์แพทย์	62
พ		วิรุพห์ แสงงาม	86
พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์	67	วีรณัฐ ปิณฑวณิช	62
ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ	70		
		ศ	
ภ		ศิริรัตน์ ทิวะศิริ	70
ภาวิณีเย์ เจริญยิ่ง	47		
		ส	
ม		สกศ.	59
มงคล อุปพงษ์	99	สช.	59
มลิวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา	74	สมศ.	59
		สงบ ลักษณะ	63, 64, 72
ย		สถิตย์ ยังกง	114
ยอดวิทย์ เครือวรรณ	66	สมชาย เทพแสง	64
		สมชาย พุฒารวงศ์	87
ร		สมพิศ เจริญทอง	62
รพีพรรณ เอกสุภาพันท์	65	สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	65
รัตนา เอี่ยมสุวรรณ	85	สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์	53, 55,
รุ่ง แก้วแดง	57		63, 72
		สวัสดิ์ อุดมโกชนัน	68
ว		สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง	71
วรภัทร์ ภูเจริญ	54	สิริลักษณ์ ค้อชากุล	101
วันทนา เมืองจันทร์	75	สุจินต์ สว่างศรี	80
วัลลภ กันทรพิทย์	57	สุนันท์ ศลโกสม	65
วารินทร์ สินสูงสุต	55	สุพรรณ กิ่งมิ่งแฮ	88
วิจิตร ศรีสอ้าน	65	สุพัฒน์ สรรค์สร้างกิจ	89

ดรรชนีผู้แต่ง (ต่อ)

	หน้า		หน้า
ส		A	
สุรพล ศรีตัน	90	Atria, Joseph P.	106
สุรศักดิ์ ปาเฮ	74, 75		
สุริยา มะโยธี	102	B	
สุวรรณ ศรีบุรพาภิรมย์	91	Bacon, Marc William	107
สุวิมล ว่องวานิช	103	Bugg, Kent Andrew	110
สุนทร พูนพิพัฒน์	62		
		F	
อ		Floit, Daryl J.	111
อมรรัตน์ โพธิ์สสา	79		
อารีรัตน์ วัฒนสิน	69	H	
อาวุธ เคนแสนโคตร	105	Harper, John Raymond	108
อุทัยวรรณ พงษ์อร่าม	63	Harris, Alma	73
อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมา	60		
		S	
		Scherer, Marge	73
		Spies, Paul Christopher	109
		W	
		Wichterle Ort, Suzanne	109

ดรรชนีชื่อเรื่อง

	หน้า
100 คำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของ	
ของสถานศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา	60
กรมสามัญศึกษามุ่งเน้นการนำ ISO 14001 เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา	
สู่มาตรฐานสากล	62
กรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	59
กระบวนการสู่ความสำเร็จ ใน 3 ยุทธศาสตร์ ของกรมสามัญฯ	67
การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ	
จังหวัดสกลนคร	99
การควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา :	
ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	
จังหวัดร้อยเอ็ด	101
การจัดระบบสารสนเทศในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อการประเมิน	
คุณภาพการศึกษา	56
การดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด	
กรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร	77
การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย	102
การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสห-	
วิทยาเขต พุทธมณฑลอีสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม	98
การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	66
การตรวจประเมินภายใน (Internal Audit)	70
การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6	93
การนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2	81
การบริหารคุณภาพการศึกษา	62
การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	91

ดรรชนีชื่อเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
การปฏิบัติงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนาร่อง	
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10	84
การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด	85
การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9	88
การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์	92
การปฏิรูปการศึกษา : คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาทในการประกันคุณภาพ	
การศึกษา	75
การประกันคุณภาพการศึกษา	53, 55, 58
การประกันคุณภาพการศึกษา : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในเชิงประจักษ์	67
การประกันคุณภาพการศึกษา : ประกันการพัฒนาคุณภาพคน	70
การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	63, 68
การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา	66
การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบระบบการจัดการ	
สิ่งแวดล้อม ISO 14001 สังกัดกรมสามัญศึกษา	87
การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	64
การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน	68
การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับประเทศไทย : ประสพการณ์และ	
และแนวคิด	65
การประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน	65
การประกันคุณภาพของสถานศึกษา	54
การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน	
ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี	86
การประกันคุณภาพภายนอก	73
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	69
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : มโนทัศน์ที่จำเป็นต้องทบทวน	69
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน	59

ดรชนี้ชื่อเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
การประเมินการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเลย	90
การประเมินตนเองกับการนิเทศภายใน	57
การประเมินผลโรงเรียน เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	58
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : ยุทธศาสตร์สำคัญ	
เพื่อเตรียมรับการประเมินจากภายนอก	71
การวัดและการประเมินตามสภาพจริง	72
การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา	103
การศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพในโรงเรียน	
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์	95
การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ ของบุคลากรตาม	
นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียน	
มัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด	82
การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามโครงการรับรองคุณภาพการศึกษา	
ของคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	76
ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ	
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ	114
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	
โดยใช้ระบบ ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	112
ความเป็นผู้นำกับการบริหารระบบคุณภาพ	74
ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพ เพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพ	
การศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร	94
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับมาตรฐานระบบคุณภาพ	97
คุณคือ ครูคุณภาพ หรือไม่	74
คู่มือ ISO 9000 สำหรับผู้บริหารการศึกษาไทย	54
จิตวิทยาในการทำQA	67
เตรียมนำผลการวิจัย ประเมินภายใน เผยแพร่	68
แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยระบบมาตรฐาน ISO 9000	61

ดรชนีชื่อเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดบางประการ เรื่อง การประเมินคุณภาพสถานศึกษา	72
แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	
มัธยมศึกษา	63
แนวทางการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองคุณภาพมาตรฐานของ	
โรงเรียนเอกชน	65
แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	55, 56
แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก	59
แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา : แนวทางการดำเนินงาน	
ของสถานศึกษาผู้รับการประเมิน	58
แนวทางการประเมินภายใน เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	57
แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา	63
ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก	57
ประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
งานเก่าที่จัดระบบใหม่	69
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา	
ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี	93
ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการปรับตัวในการดำเนินงาน เพื่อการประกันคุณภาพของ	
ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์	113
ผู้บริหารกับการสร้างคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ	75
แผนปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน	64
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	70
มิติคุณภาพของโรงเรียนเอกชน (Quality Dimensionsof Private Schools)	65
ยุทธศาสตร์การสร้างสรรค์ระบบประกันคุณภาพการศึกษา	66
ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา	72
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐาน	
คุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา	54
ระบบประกันคุณภาพแบบต่างๆ	67
ระบบสารสนเทศ : เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	56
รูปแบบ TQM สำหรับสถานศึกษา	62

ดรรชนีชื่อเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
เราไม่มีอำนาจให้คุณให้โทษ	71
โรงเรียนคุณภาพ : สานฝันให้เป็นจริง	64
วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำระบบบริหารงานคุณภาพ	
ISO 9002 ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา	80
วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (รวมเกณฑ์ประเมินและตัวอย่างรายงาน)	60
ศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร	83
ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	
สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	79
ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา	
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี	105
สมศ. ไม่ใช่ตำรวจจับผู้ร้าย	71
สุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	
เอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ	89
สู่มิติการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ	74
หน่วยงานประเมินภายนอกในอุดมคติของ สมศ.	72
หรือการให้สถานศึกษามีมาตรฐานใกล้เคียงกันจะเป็นเพียงความเพ้อฝัน	64
ISO เพื่อผู้เรียนหรือเพื่อใคร	62
How and why standards can improve student achievement.	73
Improving ineffective departments in secondary schools : Strategies for	
change and development.	73
Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools.	110
Standards in practice : A study of a New York City high school's struggle	
for excellence and equality and its relationship to policy.	109
Student perceptions of the implementation of standards-based education	107
The dynamics of implementation and sustaining interdisciplinary teams in	
departmentalized high schools.	109

ดรรชนีชื่อเรื่อง (ต่อ)

หน้า

The effects of the Illinois quality assurance and improvement planning process on Chicago public school teacher attitudes toward school improvement.	106
The effects of the quality assurance external review on Illinois school reform.....	111
The role of teams in quality assurance and improvement planning in two Illinois middle schools.	108

ดรรชนีหัวเรื่อง

	หน้า
กรมสามัญ	54, 55, 62, 67, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 87, 88
.....	90, 92, 95, 101, 102, 105, 113, 114
กระบวนการ	67, 79, 81, 82, 88
การประกันคุณภาพ	53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 72
.....	75, 84, 85, 86, 87, 89, 93, 94, 95, 98, 102, 114
ครู	74, 113
ควบคุม	99, 101
ความคิดเห็น	114
ความพร้อม	94
คุณภาพ	64, 65, 74, 75, 77, 80, 113
คุณภาพการศึกษา	76, 79, 81, 83, 91, 92, 94, 99, 101, 105
จิตวิทยา	67
ดำเนินงาน	66, 76, 77, 95, 98, 102
นิเทศ	57, 81
แนวคิด	61, 65, 72
แนวทาง	55, 56, 57, 58, 59, 63, 65
บริหาร	62, 74, 77, 80, 88, 90, 91
ปฏิบัติ	65, 67, 76, 85, 88, 89, 92, 105
ประกันคุณภาพภายนอก	73
ประกันคุณภาพภายใน	59, 69, 71
ประเมิน	60, 71, 72, 90
ประเมินคุณภาพภายนอก	59
ประเมินคุณภาพภายใน	58
ประเมินตนเอง	57
ประเมินผล	58, 103
ประเมินภายนอก	59, 72
ประเมินภายใน	57, 68, 70
ประสิทธิผล	80

ดรรชนีหัวเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัย	93, 113
ปัญหา	76
ผู้บริหาร	54, 75
พ.ร.บ.	70
พัฒนา	62, 71, 79, 81, 83, 103
มัธยมศึกษา	63, 66, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 87, 88 90, 92, 95, 97, 98, 102, 105, 113, 114
มาตรฐาน	54, 58, 61, 62, 64, 65, 70, 82, 83, 86, 90, 91, 92, 93, 94, 97
ยุทธศาสตร์	66, 67, 71
ระบบ	54, 66, 67, 71, 74, 77
รับรอง	65, 86, 94
โรงเรียน	56, 60, 63, 64, 68, 75
วัฒนธรรม	80
ศักยภาพ	83
สมศ.	71
ส่งเสริม	64
สถานศึกษา	54, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 64, 69, 71, 72, 103
สารสนเทศ	56, 84, 95
สุขภาพ	89
เอกชน	64, 65, 68, 76, 86, 89, 91, 93, 94
ISO	62
ISO 14001	62, 87
ISO 9000	54, 61
ISO 9002	80, 97
QA	67
TQM	62

ดรรชนีหัวเรื่อง (ต่อ)

แหล่งที่ทำงานวิจัย	หน้า
กรุงเทพมหานคร	83
กาฬสินธุ์	92, 95
กำแพงเพชร	94
ขอนแก่น	79
ปัตตานี	86, 93
มหาสารคาม	98
ร้อยเอ็ด	82, 85, 101
เลย	90
สกลนคร	77, 99
สมุทรปราการ	114
สุรินทร์	113
หนองคาย	102
อุดรธานี	105
เขตการศึกษา 1	81
เขตการศึกษา 6	93
เขตการศึกษา 9	88
เขตการศึกษา 10	84
achievement	73
effect	106
implementation	107, 109
improvement planning	106, 108, 110
interdisciplinary teams	109
perceptions	107
quality assurance	106, 108, 110, 111
role	108
schools	73, 108, 110, 111
standards	107
student	73, 107

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- “การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน,” (2543, กันยายน). กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 11(98) : 4-8.
- “เตรียมนำผลการวิจัย ประเมินภายใน เผยแพร่,” (2543, มกราคม). สานปฏิรูป. 2(22) : 39.
- “แผนปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน,” (2543, ตุลาคม). กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 11(99) : 2-5.
- กรมวิชาการ. (2535ก.). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2535ข.). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2530) พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2539). การบริหารระบบคุณภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา (คู่มือพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา อันดับที่ 17/2539).
- (2542). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. (2542ก). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ มาตรฐานและตัวชี้วัด มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. เอกสารชุด การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2542ข). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. เอกสารชุด การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2542ค). ระบบสารสนเทศ : เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. เอกสารชุด การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2542ง). แนวทางการประเมินภายใน เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2542จ). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2543ก). การนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ม.ป.พ.
- (2543ข). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา : แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาผู้รับการประเมิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองบรรณาธิการ. (2544, กรกฎาคม). “สมศ. ไม่ใช่ตำรวจจับผู้ร้าย,” สานปฏิรูป. 4(40) : 63-69.

- เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). การจัดระบบสารสนเทศในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- เข็มเพชร กำหม่อม. (2543). การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ ของบุคลากรตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- คำปุ่น ภูเงิน. (2544). การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส นองมาก. (2545, กุมภาพันธ์). "การประกันคุณภาพภายนอก," *สานปฏิรูป*. 4(47) : 45-46.
- จรรุญ เรื่องขจร. (2543, ตุลาคม). "การประกันคุณภาพการศึกษา : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในเชิงประจักษ์," *วิชาการ*. 3(10) : 41-51.
- จินทนา พิทยาธู. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามโครงการรับรองคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ กรุงเทพฯ-มหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จุมพฏ ประเสริฐสุข. (2543, มกราคม). "การศึกษาไทยทำไมต้องปฏิรูป," *ปฏิรูปการศึกษา*. 2(10) : 34.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์. (2544). คู่มือคุณภาพ (Quality Manual) :ระบบคุณภาพ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.
- จัตตชัย ต๊ะปิ่นตา. (2544). การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชาติ วิเรศณี. (2542). ISO 9000 สำหรับนักบริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชัชวาลย์ ป้อมไชยา. (2543). การดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์. (2545, มกราคม). "หน่วยงานประเมินภายนอกในอุดมคติของ สมศ.," *จุลสาร สมศ. (ออนไลน์)*. 1(6). แหล่งที่มา : www.oese.or.th/magazine/6/4.html.

- ชาญชัย อาจินสมอาจารย์. (2544?). การประเมินผลโรงเรียน เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. ม.ป.พ.
- ชิดชนก เชิงเชาว์ และคณะ. (2544, พฤษภาคม-สิงหาคม). "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี," *สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 7(2) : 125-148.
- แซลลิส, เอ็ดเวิร์ด. (2542). *ทีคิวเอ็ม : การบริหารคุณภาพครบวงจร ในองค์การทางการศึกษา*. สมาน อัสวภูมิ แปล. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดำรงค์ ทวีแสงสกุลไทย. (2543, กันยายน-ตุลาคม). "ระบบประกันคุณภาพแบบต่างๆ," *จุฬารัตน์*. (ออนไลน์). ฉบับที่ 15. แหล่งที่มา : www.chula.ac.th/research/Activity /Journal/rj43.9.htm.
- ทรงศรี ตุ่นทอง. (2542, เมษายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา," *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 1-15.
- ธเนศ ขำเกิด. (2542, ตุลาคม). "ยุทธศาสตร์การสร้างสรรค์ระบบประกันคุณภาพการศึกษา," *ส่งเสริมเทคโนโลยี*. 26(147) : 153-157.
- . (2543, กันยายน). "การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : มโนทัศน์ที่จำเป็นต้องทบทวน," *วิชาการ*. 3(9) : 71-77.
- ธัญญาณี สังขารมย์. (2543). *ศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญลักษณ์ น้อมนิล. (2544). *ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระพงษ์ วงศ์พรหมเมฆ. (2544). *การศึกษาการดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสมเด็จพระเจ้าตากสินบุรี*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เนตร. (2543, ตุลาคม). "คุณคือ ครูคุณภาพ หรือไม่?," *สานปฏิรูป* 3(31) : 30-32.
- บุญทิพย์ สุริยวงศ์. (2544, มีนาคม). "ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา," *วิชาการ*. 4(3) : 69-89.

- บุญเลี้ยง ทุ่มทอง. (2544). ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการปรับตัวในการดำเนินงาน เพื่อการประกันคุณภาพของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประกาย บัตรศิริมงคล. (2544). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธมณฑลอีสาน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ ศิริเดช. (2541, กรกฎาคม). "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน," *ครูเชียงราย*. 35(193) : 34-36.
- ประวิติ สุทธิประภา. (2543). การปฏิบัติงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี สังขะตะวรรณ. (2543, มกราคม). "การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน," *สุโขทัยธรรมมาธิราช*. 13(1) : 86-99.
- ปราณี พรณวิเชียร. (2541, มกราคม). "แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยระบบมาตรฐาน ISO 9000," *คิวนิวส์*. 22(3) : 6-7.
- ปารเมศ ชูติมา. (2544, มกราคม). "การตรวจประเมินภายใน (Internal Audit)," *จุฬารวิจัย*. (ออนไลน์). 20(1). แหล่งที่มา : www.chula.ac.th/research/Activity/Journal/rj44.1.htm.
- ผ่องศรี สมยา. (2544, สิงหาคม). "กระบวนการสู่ความสำเร็จ ใน 3 ยุทธศาสตร์ ของกรมสามัญฯ," *วิชาการ*. 4(8) : 60-65.
- พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และ ชวินท์ วัฒนันท์กุล. (2544, กรกฎาคม). "จิตวิทยาในการทำ QA," *จุฬารวิจัย*. 20(4) : 21-23.
- ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ. (2544, มกราคม). "มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," *วิชาการ*. 4(1) : 25-31.
- ภาวิณีเย์ เจริญยิ่ง. (2544, พฤศจิกายน). "เราไม่มีอำนาจให้คุณให้โทษ," *วิทยจารย์*. 100(8) : 25-30.
- มลิวลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา. (2543, กรกฎาคม-ธันวาคม). "ความเป็นผู้นำกับการบริหารระบบคุณภาพ," *รังสิตสารสนเทศ*. 6(2) : 88-92.

- มงคล อุปพงษ์. (2544). การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีวิทยาภูมิ จังหวัดสกลนคร. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
- มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์. (2543). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (2544). 30 ปี สหวิทยาเขต โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พลสยามพริ้นติ้ง.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2543). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คู่มือ 2 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : งานจักรกลการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะศึกษาศาสตร์. (2542). คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยอดวิทย์ เครือวรรณ. (2542, มกราคม). "การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา," การวัดผลการศึกษา. 20(60) : 17-19.
- รพีพรรณ เอกสุภาพันท์. (2540, พฤศจิกายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน," การศึกษาเอกชน. 7(70) : 9-12.
- รัตนา เอี่ยมสุวรรณ. (2543). การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สยามมิตรการพิมพ์.
- วรภัทร์ ภูเจริญ และ ไชยภรณ์ หิรัญบุรณะ. (2543). คู่มือ ISO 9000 สำหรับผู้บริหารการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2544, กรกฎาคม). "การปฏิรูปการศึกษา : คุณธรรมของผู้บริหารกับบทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษา," วิทยาจารย์. 100(4) : 21-25.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2541). แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2545, มกราคม). "การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับประเทศไทย : ประสพการณ์และแนวคิด," *จุลสาร สมศ.* (ออนไลน์). ฉบับที่ 6. แหล่งที่มา : www.oese.or.th/magazine/6/2.html.
- วิชัย ตีร์เล็ก. (2542). *ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วิพากย์ โรจน์แพทย์. (2542). "กรมสามัญศึกษามุ่งเน้นการนำ ISO 14001 เข้ามาใช้เพื่อพัฒนา การศึกษาสู่มาตรฐานสากล," *สื่อสิ่งแวดลอม*. 1(1) : 22-24.
- วิรุฬห์ แสงงาม. (2543). *การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดผล และการวิจัยการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). *การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- วีรณัฐ ปินทวนิช. (2543, กันยายน). "ISO เพื่อผู้เรียนหรือเพื่อใคร," *สานปฏิรูป*. 3(30) : 18-20.
- ศิริรัตน์ ทิวะศิริ. (2544, มกราคม). "การประกันคุณภาพการศึกษา : ประกันการพัฒนาคุณภาพ คน," ใน *การศึกษานอกโรงเรียน*. 4(4) : 36-37.
- สงบ ลักษณะ. (2538). *การแสวงหาแนวคิด แนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านทาง ระบบประกัน*. เอกสารประกอบการประชุมระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กรมวิชาการ. ม.ป.พ.
- (2541, สิงหาคม). "แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา," *ข้าราชการครู*. 18(6) : 2-7.
- (2544, พฤษภาคม). *หรือการให้สถานศึกษามีมาตรฐานใกล้เคียงกันจะเป็นเพียงความเพ้อฝัน*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.oese.or.th/article/index1.html.
- (2544, 21 ธันวาคม). *การวัดและการประเมินตามสภาพจริง*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/assess.htm.
- (2545, มกราคม). *แนวคิดบางประการ เรื่อง การประเมินคุณภาพสถานศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.moe.go.th/main2/article/article-sagob/article45_3.htm.

- สถิตย์ ยังกง. (2544). *ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย เทพแสง. (2543, พฤศจิกายน). "โรงเรียนคุณภาพ : สานฝันให้เป็นจริง," *วิชาการ*. 3(11) : 13-19.
- สมชาย พุฒารวงศ์. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 สังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ เจริญทอง. (2543, ตุลาคม). "การบริหารคุณภาพการศึกษา," *การศึกษานอก-โรงเรียน*. 4(1) : 5-9.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2541, มกราคม). "มิติคุณภาพของโรงเรียนเอกชน (Quality Dimensions of Private Schools)," *กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. 7(72) : 14-16.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2540, เมษายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน," *การศึกษากรุงเทพมหานคร*. 20(7) : 4-12.
- (2541, พฤษภาคม). "การประกันคุณภาพการศึกษา," *การวัดผลการศึกษา*. 20(58) : 5-58.
- (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- (2544). *ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th/main2/article/article14.htm> - A.0
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ นฤมล บุณนิม และคณะ. (2543). *รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.onec.go.th/publication/4312029/ad-teacher.pdf.
- สุเทพ ธีรศาสตร์. (2541). *ISO 14000 มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542, มกราคม). "พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติและรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา," *วารสารเพิ่มผลผลิต*. 37(6) : 27-47.
- สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542, มีนาคม-เมษายน). "รูปแบบ TQM สำหรับสถานศึกษา," ใน *For Quality*. 5(30) : 132-135
- สวัสดิ์ อุดมโภชน. (2541, มกราคม). "การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน," *การศึกษาเอกชน*. 7(72) : 11-13.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2544, กันยายน). "การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : ยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อเตรียมรับการประเมินจากภายนอก," *วิชาการ*. 4(10) : 34-42.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535*. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด. /

----- (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.

----- (2543ก). *มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค.

----- (2543ข). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

----- (2544ก). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.

----- (2544ข, ธันวาคม). *ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ : ด้านศักยภาพของคนไทย*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). *แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). *แนวปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2544).

กรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ. : ม.ป.พ.

สิริลักษณ์ ค้อชากุล. (2544). *การควบคุมคุณภาพการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุจินต์ สว่างศรี. (2542). *วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- สุนันท์ ศลโกสม. (2542, มกราคม). "แนวทางการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน," *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 57-67.
- สุพรรณ กิ่งมิ่งแอ. (2543). *การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัฒน์ สรรค์สร้างกิจ. (2543). *สภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล ศรีตัน. (2543). *การประเมินการบริหารโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุศักดิ์ ปาเฮ. (2543, มิถุนายน). "สู่มิติการเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ," *วิชาการ*. 3(6) : 70-75.
- (2543, ตุลาคม). "ผู้บริหารกับการสร้างคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ," *วิชาการ*. 3(10) : 6-12.
- สุริยา มะโยธี. (2544). *การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ ศรีบุรพาภิรมย์. (2543). *การบริหารโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544, สิงหาคม). "การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา," *จุฬารวิจัย*. 20(4) : 14-20.
- อมรรัตน์ โพธิ์ปัสสา. (2541). *ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ฝ่ายตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. (2543, ธันวาคม). "ประกันคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานเก่าที่จัดระบบใหม่," *วิชาการ*. 3(12) : 8-12.
- อาวุธ เคนแสนโคตร. (2544). *การศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัยวรรณ พงษ์อรัณ. (2542). "แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา," *การวัดผลการศึกษา*. 20(60) : 21-27.
- อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรمان. (2544). *100 คำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.
- อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (2544). *วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (รวมเกณฑ์ประเมินและตัวอย่างรายงาน)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.
- อิโตชิ คูเมะ. (2540). *Management by Quality*. กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ และปรีชา ลีลานุกรม แปลและเรียบเรียง. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- Atria, Joseph P. (1999). *The effect of the Illinois quality assurance and improvement planning process on Chicago public school teacher attitudes toward school improvement*. Dissertation , Ed.D. (Educational Administration). Illinois : The Northern Illinois University. (Online). 60(12A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9955750.
- Bacon, Marc William. (1999). *Student perceptions of the implementation of standards-based education*. Dissertation Thesis, Ph.D. (Curriculum and Instruction). Denver : The University of Denver. (Online). 60(09A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9942407.
- Bugg, Kent Andrew. (2000). *Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools*. Dissertation Thesis, Ph.D. (Educational Administration). Illinois : The Illinois State University. (Online). 61(11A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9995664.
- Cuttance, P. (1994). *Consumer evaluation of quality management and quality assurance systems for schools*. Paper prepared for the Australian Quality Council Conference, Sydney : NSW Department of School Education, 8-9 July 1994.

- Floit, Daryl J., (2000). *The effects of the quality assurance external review on Illinois school reform*. Dissertation, Ph.D. (Educational Administration). Illinois : The Illinois State University. (Online). 61(11A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9995666.
- Gandal, Matthew, and Vranek, Jennifer. (2001, September). "Standards : Here Today, Here Tomorrow," in *Educational Leadership*. 59(1) : 6-13.
- Harper, John Raymond. (1999). *The role of teams in quality assurance and improvement planning in two Illinois middle schools*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Illinois : The Illinois State University. (Online). 61(01A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9960416.
- Harris, Alma. (1998, July). "Improving ineffective departments in secondary schools : Strategies for change and development," in *Educational Management & Administration*. 26(3) : 269-277.
- Murgatroyd, Stephen and Morgan, Collin. (1994). *Total quality management and the school*. Buckingham, Philadelphia : Open University Press.
- Scherer, Marge. (2001, September). "How and why standards can improve student achievement," in *Educational Leadership*. 59(1) : 14-18.
- Spies, Paul Christopher. (1999). *The dynamics of implementation and sustaining interdisciplinary teams in departmentalized high schools : A comparative case study of challenges and supports (school reform)*. Dissertation, Ph.D. (Curriculum and Instruction). Wisconsin : The University of Wisconsin– Madison. (Online). 60(06A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9923207.
- Stebbing, L. (1993). *Quality Assurance : The route to efficiency and competitiveness*. 3rd ed., Chichester, West Sussex : Ellis Horwood.
- Wichterle Ort, Suzanne. (1999). *Standards in practice : A study of a New York City high school's struggle for excellence and equity and its relationship to policy*. Dissertation, Ed.D. (Curriculum and Instruction). New York : The Columbia University, Teachers College. (Online). 60(11A). Available: <http://thailis.uni.net.th/dao>; Dissertation Abstracts International; Pub Number AAI9950071.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาไทยตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

ภาคผนวก ข

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. ซื่อสัตย์สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับระดับอาชีวศึกษา)
3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากร ธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า)

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบ
ประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

1. เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติและผู้ใหญ่
2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเองและเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
3. มีความรู้และปฏิบัติตนตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเอง และสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
2. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด
สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด

2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูกต้อง-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติ และมีความถูกต้องเหมาะสม
3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ / กลุ่มวิชา / หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย อังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดั่งามของไทย

ตัวบ่งชี้

1. รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. มีความรู้ ความเข้าใจภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาของท้องถิ่น และนำมาใช้ได้
3. ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั่งามของท้องถิ่นและของไทย

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเอง และพยายามปรับปรุงตนเอง
2. เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
3. รู้กาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาทและการแต่งกาย
4. สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเองได้ (เฉพาะระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา)

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข และภูมิใจในผลงานของตนเอง
3. สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)
4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนักร่างกายส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่างกายแข็งแรง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป
4. รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา

ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา และไม่แสวงหาผลประโยชน์

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตัวบ่งชี้

1. มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2. มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร / โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2. มีปรัชญา แผนพัฒนา / ธรรมนูญสถานศึกษา แผนการดำเนินงานสถานศึกษา และตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. มีการปฏิบัติตามแผน
4. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
5. มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน
6. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
7. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย
2. จัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข
3. จัดระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่ดี
5. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรอย่างเพียงพอ และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร / ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสม
อย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้

1. จัดครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา หรือความถนัด หรือความรู้ ความสามารถ
2. ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องที่ใช้สอนหรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพ
การเปลี่ยนแปลง
3. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของ
ผู้เรียนและท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

1. มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามา
มีส่วนร่วม
2. มีการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน / ท้องถิ่น
และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้และนำไป
ปฏิบัติได้จริง

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความ
ต้องการของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิด
สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบ
และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน
การสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้ง
ด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน และมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

3. มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารมีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 21 ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน
2. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ครูมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน
4. ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติบุคลิกภาพ
5. ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ครูมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน และการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพ

มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน
2. ครูมีความสามารถในการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
3. ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ได้

มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

1. ครูมีความถนัด / ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรและเนื้อหาสาระสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 26 สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้

1. มีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 27 ชุมชนผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้ปกครองมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานและเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ชุมชน / ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววาณี ธรรมสุริยะ
วันเดือนปีเกิด	17 ธันวาคม 2498
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1128 ถนนเจริญนคร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 10600
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้จัดการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลสุววรรณ 1128 ถนนเจริญนคร เขตคลองสาน กทม 10600
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2513	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จาก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พ.ศ. 2519	ร.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์) จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัย- ศรีนครินทรวิโรฒ